

การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร
อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

Perception to the Concept of Philosophy of Sufficiency Economy of
Farmers in Khlong Hoi Khong District, Songkhla Province

วัลย์ลักษณ์ บุษบงค์
Walailak Budsabong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Science in Agricultural Development
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร
อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

Perception to the Concept of Philosophy of Sufficiency Economy of
Farmers in Khlong Hoi Khong District, Songkhla Province

วัลย์ลักษณ์ บุซบงค์
Walailak Budsabong

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Science in Agricultural Development
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาววลัยลักษณ์ บุษบงค์

สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวัติ เวทย์ประสิทธิ์)

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา สมบูรณ์สุข)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวัติ เวทย์ประสิทธิ์)

.....กรรมการ
(ดร.วิโชติ จรุงโรจน์)

..... กรรมการ
(ดร.เชิดศักดิ์ เกื้อรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มี
ส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวดี เวทย์ประสิทธิ์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....
(นางสาววลัยลักษณ์ บุษบงค์)
นักศึกษา

(4)

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและไม่ได้ถูกใช้
ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาววลัยลักษณ์ บุชบงค์)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาววลัยลักษณ์ บุชบงค์
สาขาวิชา	พัฒนการเกษตร
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร ศึกษาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จำนวน 352 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและค่าไคสแควร์ ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด คือ การพึ่งพาตนเองด้านภูมิคุ้มกัน รองลงมา คือ การพึ่งพาตนเองด้านสังคม และน้อยที่สุด คือ การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านเงื่อนไข พบว่า เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรอายุ ประสบการณ์ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดิน ทัศนคติ การเข้ารับการศึกษา รายจ่ายของครัวเรือน การรับฟังข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจ การมีส่วนร่วม อาชีพหลัก อาชีพเสริม ลดรายจ่ายและสร้างรายได้ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Thesis Title	Perception to the Concept of Philosophy of Sufficiency Economy of Farmers in Khlong Hoi Khong District, Songkhla Province
Author	WalailakBudsabong
Field of Study	Agricultural Development
Academic Year	2016

ABSTRACT

This study aimed to examine factors related to society, economy, and psychology, the perception of the philosophy of sufficiency economy of farmers, relationships among those factors related to the perception of sufficiency economy, and suggestions for the development of the perception of such philosophy for farmers at Klong Hoi Khong, Songkhla province. This study had collected data by interviewing 352 local farmers at Khlong Hoi Khong District in Songkhla. Percentage, mean, and standard deviation, Pearson's correlation, and Chi-square were used for data analysis. The study found that the overall perception of philosophy of economy of farmers was rated at moderate level. The highest average was immunity for self-reliance, and the lower averages were having self-reliance on society. And the least average was self-reliance on technology. For conditions, the study found that conditions of knowledge and moral were rated at moderate level. The study also found that variables of age, farming experience, land holding characteristics, attitude, training participation, household expenditure, information receiving, knowledge and understanding, main and supporting occupations (could help reduce expenditures and generate incomes), processing of agricultural products, and being member of saving group had statistical significance at 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาในการให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวัตติ เวทย์ประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยชี้แนะแนวทาง แก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ ลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. บัญชา สมบูรณ์สุข, ดร. วิโชติ จรุงโรจน์ และ ดร. เชิดศักดิ์ เกื้อรักษ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ที่ให้ข้อมูลเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ผู้นำชุมชนให้ความอนุเคราะห์ในการประสานงานกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง อาสาสมัครทุกท่าน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งมวลแก่ผู้วิจัย และเจ้าหน้าที่ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกท่าน โดยเฉพาะนางสาวสุไลยา มูเก็ม ที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ผู้ประสานงาน และคอยอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา

ขอขอบพระคุณบิดามารดาที่เป็นกำลังใจในการประสิทธิ์ประสาทวิชาและสนับสนุนให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ และเจ้าของเอกสารและงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทุกท่าน รวมทั้งผู้ที่มีได้กล่าวถึงในที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ด้วยดีคุณประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น และขอมอบเป็นความมกตัญญูแต่บิดา มารดา เพื่อน รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่าน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

วลัยลักษณ์ บุชบงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(5)
ABSTRACT.....	(6)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(11)
รายการภาพประกอบ.....	(15)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.6 นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดการรับรู้.....	5
2.1.1 ความหมายของการรับรู้.....	5
2.1.2 องค์ประกอบของการรับรู้.....	7
2.1.3 กระบวนการรับรู้.....	7
2.1.4 การแปลความหมายของการรับรู้.....	7
2.1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้	8
2.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
2.2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
2.2.2 ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	11
2.2.3 หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	13
2.2.4 ระดับเศรษฐกิจพอเพียง.....	15
2.2.5 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	15
2.2.6 การพึ่งตนเองระดับชุมชน	17
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.3.1 ปัจจัยทางด้านสังคม.....	18
2.3.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	21
2.3.3 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา.....	21
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	25
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	25
3.1.1 สถานที่ทำการวิจัย.....	25
3.1.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	25
3.1.3 กลุ่มตัวอย่าง.....	25
3.2 การจัดระดับข้อมูล.....	27
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	28
3.3.1 ประเภทเครื่องมือ.....	28
3.3.2 การสร้างเครื่องมือ.....	28
3.3.3 เนื้อหาของเครื่องมือ.....	29
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
3.5 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	30
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	32
4.1 ข้อมูลด้านสังคมเศรษฐกิจและจิตวิทยาของเกษตรกร.....	32
4.2 ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร.....	62
4.3 ทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมเศรษฐกิจ และจิตวิทยาต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	80
4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	88
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	89
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	89
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	93
เอกสารอ้างอิง.....	96
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
ภาคผนวก ข.....	116
ประวัติผู้เขียน.....	133

รายการตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	พื้นที่และจำนวนครัวเรือนของประชากรที่ใช้ในการวิจัยในอำเภอคลองหอยโข่ง	25
ตารางที่ 2	พื้นที่และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่ใช้ในการวิจัยในอำเภอคลองหอยโข่ง.....	27
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	33
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	33
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก	34
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพเสริม	35
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	35
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ทำการเกษตร.....	36
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม	37
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรม หรือปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	38
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	39
ตารางที่ 12	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการฝึกอบรม เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	40
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	42
ตารางที่ 14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด ...	43
ตารางที่ 15	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร.....	43
ตารางที่ 16	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำสวนยางพารา ..	44
ตารางที่ 17	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำสวนปาล์มน้ำมัน .	45
ตารางที่ 18	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำสวนผลไม้	45
ตารางที่ 19	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่นา.....	46
ตารางที่ 20	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่อื่นๆ.....	46
ตารางที่ 21	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน.....	47
ตารางที่ 22	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน ในภาคการเกษตร.....	48
ตารางที่ 23	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนแรงงานนอกครัวเรือน นอกภาคการเกษตร	48
ตารางที่ 24	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนแรงงานจ้าง	49
ตารางที่ 25	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครัวเรือน.....	50
ตารางที่ 26	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครัวเรือนใน ภาคการเกษตร.....	50

รายการตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 27	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครัวเรือน นอภาคการเกษตร	51
ตารางที่ 28	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจ่ายของครัวเรือน	52
ตารางที่ 29	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการออมของครัวเรือน.....	52
ตารางที่ 30	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาวะหนี้สินในปัจจุบัน.....	53
ตารางที่ 31	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติ ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	54
ตารางที่ 32	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ และความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	57
ตารางที่ 33	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วม และช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	60
ตารางที่ 34	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	62
ตารางที่ 35	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านสังคมของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	65
ตารางที่ 36	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านจิตใจของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	67
ตารางที่ 37	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี ของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา	69
ตารางที่ 38	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ ของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา	70
ตารางที่ 39	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับด้านการพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ ของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา	71
ตารางที่ 40	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ แนวคิดเศรษฐกิจปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านความมีเหตุผล ของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	73

รายการตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 41 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านความมีภูมิคุ้มกันของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	75
ตารางที่ 42 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อเงื่อนไขความรู้การของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	77
ตารางที่ 43 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อเงื่อนไขคุณธรรมการของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	79
ตารางที่ 44 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา.....	80
ตารางที่ 45 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอาชีพหลักกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	81
ตารางที่ 46 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอาชีพเสริมกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	81
ตารางที่ 47 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษากับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา.....	82
ตารางที่ 48 การทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา.....	84
ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา.....	88

รายการภาพประกอบ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการรับสมัครและ การรับรู้.....	7
ภาพที่ 2 สรุปหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	14
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	24

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

จากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางออกของปัญหาประเทศแก่ประชาชนชาวไทย โดยพระราชทานแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับภาครัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนของประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณากลับกรองอัญเชิญแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยพยายามส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ภาครัฐได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการบริหารจัดการทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และให้ประชาชนอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข (กานดา เต๊ะชั้นหมาก, 2552) การพัฒนาให้ประชาชนในชุมชนดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขควรให้ทุกฝ่ายรับรู้และให้ความสำคัญ ยอมรับที่จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืน

สำหรับอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีประชากรทั้งหมดประมาณ 25,792 คน มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาและภูเขาสูงประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่น ทำสวนยางพารา ข้าวนาปี สวนผลไม้ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ การปศุสัตว์ และการประมง เป็นต้น เกษตรกรสามารถทำการเกษตรกรได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากปริมาณน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำที่สำคัญคือ อ่างเก็บน้ำคลองทลายและอ่างเก็บน้ำจำไทร เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา แบ่งการปกครองออกเป็นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลมีทั้งหมด 4 ตำบล คือ ตำบลคลองหอยโข่ง ตำบลทุ่งลาน ตำบลโคกม่วง และตำบลคลองทลาย (ที่ว่าการอำเภอคลองหอยโข่ง, 2557) โดยอำเภอคลองหอยโข่งเป็นอำเภอหนึ่งที่ได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกรมพัฒนาชุมชนที่ได้ส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ ในปี พ.ศ. 2552-2553 โดยได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแบบเป็น 3 ระดับ คือ พออยู่พอกิน อยู่ดีกินดี และมีศรีสุข 910 หมู่บ้าน (ณรงค์ชอร์ ศรีทอง, 2556) และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 กำหนดให้มีการขยายผลส่งเสริมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเพิ่มอีก อำเภอคลองหอยโข่ง จึงเป็นอำเภอที่ได้รับการสนับสนุน

การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบระดับพออยู่ พอกิน ที่บ้านพรเตาะ ตำบลโคกม่วง ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2557 มีหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับพออยู่ พอกิน มุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินกิจกรรมการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างวิถีความพอเพียงในชุมชน ได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การประหยัด การเรียนรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเอื้ออารีต่อกัน (จรรยา ศิริรัตน์, 2557)

จากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวมานั้นมีหลักการสำคัญ คือ การให้ความสำคัญกับความคิดและการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหน่วยงานทุกภาคส่วนร่วมกัน ต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงความคิดและบูรณาการกระบวนการทำงานร่วมกัน แต่เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ยังขาดความเข้าใจและความชัดเจนในหลักการเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและประชาชนในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรกร

1.3 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การเป็นสมาชิกกลุ่มการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การรับฟังข้อมูลข่าวสาร การเข้ารับการฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนรายจ่ายของครัวเรือน การออมของครัวเรือน และภาระหนี้สินมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัด สงขลา

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความรู้และความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการรับรู้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรต่อไป
3. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ หรือผู้สนใจในการศึกษาขยายผลต่อไป

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร คือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 2.1 ข้อมูลปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา
 - 2.2 ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การพึ่งพาตนเอง 8 ด้าน 2 เงื่อนไข คือ การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งพาตนเองด้านสังคม การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งพาตนเองด้านความพอเพียง การพึ่งพาตนเอง การพึ่งพาตนเอง ด้านความมีเหตุผล การพึ่งพาตนเองด้านความมีภูมิคุ้มกันเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา คือ ตำบลทุ่งลาน และตำบลโคกม่วง
4. ขอบเขตด้านเวลา คือ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2559 – มีนาคม 2559

1.6 นิยามศัพท์

การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป็นกระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้สึกหรือสัมผัสกับสิ่งเร้าต่างๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสและแปลความหมายหรือตีความจากสิ่งเร้าที่ได้รับโดยอาศัยความจำความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งพาตนเองด้านสังคม การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ การพึ่งพาตนเองด้านเหตุผล การพึ่งพาตนเองด้านภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

อายุ หมายถึง จำนวนเต็มของอายุจริงของเกษตรกรนับเป็นจำนวนปี

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับวุฒิการศึกษาของเกษตรกรในระบบโรงเรียนหรือเทียบเท่าที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการ

ประสบการณ์ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรทำการเกษตร ตั้งแต่เริ่มทำการเกษตร จนถึงปัจจุบันที่ตอบแบบสอบถาม

ความรู้และความเข้าใจ หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันที่ดีเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

ปัจจัยทางด้านสังคม หมายถึง เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการรับฟังข้อมูลข่าวสารการเข้ารับการฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานรายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน การออมของครัวเรือน และภาระหนี้สินของครัวเรือน

ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา หมายถึง ทศนคติ ความรู้และความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และช่วยเหลือเกื้อกูล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ เอกสาร บทความทางวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางศึกษาค้นคว้าหาปัจจัยหรือสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดการรับรู้

2.1.1 ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (Perception) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ “Percipere” ซึ่ง Per หมายถึง ผ่าน (Through) และ Cripere หมายถึง การนำ (To Take) ถือเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐานของบุคคลที่สำคัญ เพราะถ้าปราศจากการรับรู้แล้วจะไม่สามารถมีความจำหรือการเรียนรู้ได้ (บุปผา พวงมาลี, 2542) ดังนั้น กระบวนการรับรู้เป็นวิธีการที่บุคคลมองโลกที่อยู่รอบๆ ตัวของบุคคล ฉะนั้นบุคคล 2 คน อาจมีความคิดต่อตัวกระตุ้นอย่างเดียวกันภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน แต่แต่ละบุคคลอาจมีวิธีการยอมรับถึงตัวกระตุ้น (Recognize) การเลือกสรร (Select) การประมวล (Organize) และการตีความ (Interpret) เกี่ยวกับตัวกระตุ้นดังกล่าวไม่เหมือนกันซึ่งสอดคล้องกับ Schiffman and Kanuk (2004) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการที่แต่ละบุคคลคัดเลือก ประมวล และตีความหมายเกี่ยวกับตัวกระตุ้นออกมาให้ความหมายและได้ภาพของโลกที่มีเนื้อหา

รัจรี นพเกตุ (2540) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง เป็นขบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเรา โดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก สิ่งมีชีวิตทุกชนิดจะมีความรู้สึกตอบโต้สิ่งที่มากระตุ้น

เติมศักดิ์ คทวนิช (2546) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายที่เกิดขึ้นภายหลังร่างกายเกิดการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าทั้งหลาย คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ในการแปลความหมายของสมองจะถูกต้อง ละเอียดย และชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความรู้ที่สะสมไว้ ความจำ ความเชื่อ ทักษะคติ และค่านิยมซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2546) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิต เพื่อที่จะทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมของคนพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางประสาทสัมผัส กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการใช้อวัยวะสัมผัสจากสิ่งเร้าและจัดระบบสิ่งใหม่ภายในระบบการคิดในสมอง จากนั้นจะแปลสิ่งเร้าที่รับสัมผัสว่าสิ่งเร้านั้น คือ อะไร ขึ้นแปลความหมายนี้เป็นขั้นที่มีการใช้ประสบการณ์เก่าเป็นพื้นฐานของการแปลความหมาย

นงลักษณ์ จารุวัฒน์ (2552) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์ติดต่อสื่อสารกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยมนุษย์จะทำการตีความ ทำความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมที่สัมผัสได้แล้วทำการตอบสนองกลับไปอย่างเหมาะสม แต่ละคนอาจจะตีความในสิ่งแวดล้อมที่เหมือน

กันในด้านต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางจิตใจและความคิดของแต่ละคน เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก มนุษย์จึงเลือกรับรู้เฉพาะข้อมูลที่พวกเขาสนใจแล้วจึงนำสิ่งที่ตีความได้นี้ไปประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ ต่อไป การรับรู้จะแตกต่างกันไปในแต่ละคน คนสองคนสามารถมองเหตุการณ์เดียวกันไปในคนละทางได้

ไสว เลี่ยมแก้ว (2553) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การสัมผัสที่ความหมาย (Sensation) การรับรู้เป็นการแปลหรือตีความจากสัมผัสที่ได้รับ แสดงออกมาเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งในการตีความหรือตีความหมายนี้จำเป็นที่เราจะต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมมาใช้ หากไม่มีการประสานกันระหว่างความรู้เดิม ก็จะไม่มีการรับรู้สิ่งเร้านั้นๆ แต่เป็นเพียงการสัมผัสสิ่งเร้านั้นๆ เช่น ในขณะที่เราอยู่ในภาวะการรับรู้ (Conscious) คือ สัมผัสตัวอยู่ในทันทีที่เราสัมผัสได้ยินเสียงปังมาแต่ไกล คือ การรู้สึกสัมผัส (Sensation) แต่เราไม่ตีความหมาย คือ ไม่รู้ว่าเป็นเสียงอะไร เราจึงยังไม่เกิดการรับรู้ แต่ต่อมามีคนบอกว่าเป็นเสียงระเบิดของยานรยนต์ เราจึงเกิดการรู้ความหมายของการรู้สึกสัมผัสนั้น ดังนั้น จึงเรียกว่า การรับรู้

Mowen and Minor (1998) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร ตั้งใจรับข้อมูลและทำความเข้าใจความหมาย และได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในขั้นเปิดรับ (Exposure Stage) ผู้บริโภคจะรับข้อมูลโดยผ่านทางประสาทสัมผัสในขั้นตั้งใจรับ (Attention Stage) ผู้บริโภคจะแบ่งปันความสนใจมาสู่สิ่งเร้านั้น และขั้นสุดท้าย คือ ขั้นเข้าใจความหมาย (Comprehension Stage) ผู้บริโภคจะจัดองค์ประกอบข้อมูลและแปลความหมายออกมาเพื่อความเข้าใจได้

Huffman (2002) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการเลือก การจัดระบบข้อมูลและการแปลข้อมูลประสาทสัมผัสเข้าไปในการแสดงข้อมูลทางจิต สอดคล้องกับ Davis and Palladino (2000) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการในการจัดระบบและพยายามที่จะเข้าใจการกระตุ้นความรู้สึกที่ได้รับ เมื่อเครื่องรับสัมผัสของบุคคลถูกกระตุ้น ข้อมูลจะถูกแปลงไปยังสมอง ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัว

Schiffman and Kanuk (2004) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการที่แต่ละบุคคลคัดเลือก จัดระเบียบ และตีความหมายจากสิ่งเร้าให้เกิดเป็นภาพของสิ่งต่างๆ ในโลกอย่างมีความหมายสอดคล้องกัน

Robbin (2007) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้ให้ความหมายกับสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยการรวบรวมและตีความจากประสาทสัมผัสที่ได้รับ

สรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการที่บุคคลสัมผัสกับสิ่งเร้าต่างๆ โดยผ่านประสาทสัมผัส เช่น คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง จากนั้นสมองทำการแปลความหมาย ทำให้เกิดความคิด ความเข้าใจกับสิ่งเร้าที่ได้รับ ส่งผลให้บุคคลเกิดการรับรู้และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ประสบการณ์เดิม ความรู้ที่สะสมไว้ ทักษะคิด ความเชื่อ เป็นต้น

2.1.2 องค์ประกอบของการรับรู้

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2549) กล่าวว่า องค์ประกอบของการรับรู้มี 3 ประการ ดังนี้

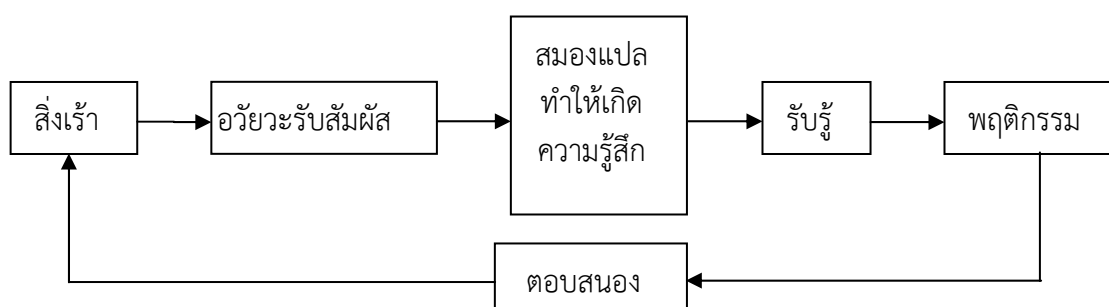
1) ความตั้งใจ (Attention) คือ การเอาใจใส่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดการรับรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของคน คือ สิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของที่มีขนาดใหญ่ ระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้าและสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ หรือความหวัง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความสนใจชั่วขณะ (Momentary Interest) และความสนใจที่ติดเป็นนิสัย (Habitual Interest)

2) การเตรียมพร้อมที่จะรับ (Preparatory Set) คือ ต้องมีสภาพจิตใจที่สงบและแน่วแน่ในสิ่งนั้นเพียงสิ่งเดียว การรับรู้พร้อมที่จะเกิดขึ้นได้

3) ความต้องการ (Need) คือ สภาพจิตใจที่อยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อเป็นความอยากได้การรับรู้ที่เกิดขึ้นจะมีประสิทธิผล

2.1.3 กระบวนการรับรู้

เต็มศักดิ์ คทวนิช (2546) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) เป็นขั้นตอนหนึ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการเกิดกระบวนการรับสัมผัสขึ้นกับร่างกาย กล่าวคือ เมื่อสมองเราทั้งหลายมากระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส เช่น ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง เซลล์ประสาทที่ทำหน้าที่รับพลังงานจากสิ่งเร้าจะเปลี่ยนพลังงานนั้นให้เป็นกระแสประสาทเพื่อส่งไปยังสมองส่วนต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรู้สึก จากนั้นจึงแปลความหมายให้รู้และเข้าใจได้ว่าสิ่งเร้านั้น คือ อะไร เพื่อจะได้แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อไป การที่สมองสามารถแปลความหมายได้ว่าสิ่งเร้านั้น คือ อะไร เรียกว่า เกิดการรับรู้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการรับสัมผัสและการรับรู้

ที่มา: เต็มศักดิ์ คทวนิช, 2546

2.1.4 การแปลความหมายของการรับรู้

มธุรส สว่างบำรุง (2552) กล่าวว่า ภายหลังจากที่บุคคลเลือกชนิดของสิ่งเร้าเป็นข้อมูลการสัมผัสที่จะผ่านเข้ามา และมีการจัดระบบแบบแผนในลักษณะต่างๆ สมองจะใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการอธิบายและตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรู้โลกภายนอก ในขั้นตอนสุดท้ายของการรับรู้ คือ การแปลความหมาย (Interpretation) ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) การปรับตัวต่อการรับรู้ (Perception Adaptation) สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นบุคคลต้องปรับตัวต่อการรับรู้จากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งการปรับตัวของบุคคลอาจมีการรับรู้ช้าเร็วแตกต่างกัน

2) การกำหนดการรับรู้ (Perceptual Set) ประสบการณ์เดิม ข้อสันนิษฐาน และความคาดหวังของตัวบุคคลสามารถส่งผลต่อการแปลความหมายและการรับรู้ความเป็นไปได้ของโลก

3) แรงจูงใจของบุคคล (Individual Motivation) ที่แตกต่างกันมักมีอิทธิพลต่อการแปลความหมายของการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการ และความสนใจส่วนบุคคล

4) กรอบการอ้างอิงของบุคคล (Frame of Reference) ในการรับรู้ของบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ สามารถส่งผลต่อกรอบการอ้างอิงทางความคิดของบุคคลๆ ได้ เช่น ผู้ชายจะตัดสินใจประทับใจภาพถ่ายของผู้หญิงว่า มีความน่าสนใจ แต่อาจประเมินการตัดสินใจใหม่หากเห็นภาพถ่ายนางงามระดับโลก

5) บริบทแวดล้อม (Context) ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นซึ่งมีอิทธิพลต่อการแปลความหมายของสิ่งเร้าเป็นไปในลักษณะต่างๆ รวมถึงก่อให้เกิดความหมายที่แตกต่างกัน เช่น การสัมผัสจากบุคคลใกล้ชิด หรือจากบุคคลแปลกหน้า อาจทำให้การรับรู้ และการแปลความหมายของบุคคลเป็นไปในด้านบวก หรือ ลบ

2.1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

กันยา สุวรรณแสง (2544) กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ไว้ว่าสิ่งเร้าอย่างเดียวกัน อาจจะทำให้คนสองคนสามารถเกิดการรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และจะรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น ประสบการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งนั้นจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มี 2 ประเภท ดังนี้

1) อิทธิพลที่มาจากภายนอก ได้แก่ ความเข้มและขนาดของสิ่งเร้า การกระทำซ้ำๆ สิ่งตรงกันข้าม และการเคลื่อนไหว

2) อิทธิพลที่มาจากภายใน ได้แก่ แรงจูงใจ การคาดหวัง ความสนใจ อารมณ์ ความคิด และจิตนาการ ความรู้สึกต่างๆ ที่บุคคลได้รับปัจจัยอิทธิพลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3) ลักษณะของผู้รับรู้ พิจารณาจากการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนสิ่งใดหลัง มากหรือน้อย ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้รับรู้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

3.1) ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก และอวัยวะอื่นๆ มีความรู้สึกสัมผัสสมบูรณ์หรือไม่ ความสมบูรณ์ของอวัยวะสัมผัสจะทำให้รับรู้ได้ดี การรับรู้บางอย่างเกิดจากอวัยวะสัมผัส 2 ชนิด ทำงานร่วมกัน เช่น ลิ้นและจมูกช่วยกันรับรู้ การรับรู้จะมีความถูกต้องขึ้นถ้าได้รับสัมผัสหลายทาง

3.2) ด้านจิตวิทยา เช่น ความจำ อารมณ์ ความพร้อม สติปัญญา การสังเกต ความสนใจหรือความตั้งใจ ทักษะค่านิยม วัฒนธรรม ประสบการณ์เดิม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นผลจากการเรียนรู้เดิมและประสบการณ์เดิม

เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนจะเกิดการรับรู้สิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป แต่การจะรับรู้สิ่งเร้าได้ก่อนหลัง มากหรือน้อย ถูกต้องหรือผิดพลาด ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) ตัวบุคคล หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการของผู้ที่จะรับรู้ ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ เช่น ความสมบูรณ์หรือความบกพร่องของอวัยวะรับสัมผัส ประสบการณ์เดิม ความต้องการที่จะรับรู้ ความใส่ใจ และการเลือกที่จะรับรู้ สภาวะทางอารมณ์ของบุคคลก่อนหรือขณะเกิดการรับรู้ ความคาดหวังต่อสิ่งเร้า สติปัญญา การให้คุณค่าต่อสิ่งรับรู้ การถูกชักจูง บุคคล กลุ่มหรือสังคม เป็นต้น

2) คุณลักษณะของสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะจำแนกคุณลักษณะของสิ่งเร้า เช่น ขนาดของสิ่งเร้า ความเข้มของสิ่งเร้า ความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ การเคลื่อนไหว การกระทำซ้ำๆ สีสัน ความแตกต่าง เป็นต้น

2.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จุดเริ่มต้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นเนื่องมาจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงมีกระบวนการสลับซับซ้อนเชื่อมโยงกัน และกันยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ ซึ่งมีทั้งทางบวกและลบ โดยทางบวก ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุและสาธารณูปโภคต่าง ๆ ส่วนทางลบ เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท ได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้านที่ต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณี ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกสืบล้มเลือนและเริ่มสูญหายไป (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550)

เมื่อปี พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระราชทานพระราชโองการเกี่ยวกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไว้ แต่ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาประเทศก็ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก เพราะเศรษฐกิจของประเทศดูเหมือนจะเจริญเติบโตด้วยดี จนกระทั่งเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเริ่มถดถอย คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงถูกหยิบยกมาพูดกันมากขึ้น (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2557) ปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานหลักในการวางแผนของประเทศตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ มาร่วมกันพิจารณากลับกรองพระราชดำรัสของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่

9 ในโอกาสต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงสรุปออกมาเป็นนิยามความหมาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จากนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต นำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และใช้เป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตซึ่งทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขและโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตตามที่ขอพระมหากรุณา เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) รวมทั้งได้เสริมสร้างความเข้าใจไปยังภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเห็นคุณค่าและน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544) และมูลนิธิชัยพัฒนา (2550) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิตรากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...” พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 จากวารสารชัยพัฒนาประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542

“...เศรษฐกิจพอเพียงจะทำความเจริญให้แก่ประเทศได้แต่ต้องมีความเพียรแล้วต้องอดทน ต้องไม่ใจร้อน ต้องไม่พูดมาก ต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าทำโดยเข้าใจกัน เชื่อว่าทุกคนจะมีความพอใจได้...” พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทาน ณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2555)

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...” พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลย

เดช รัชกาลที่ 9 ทรงย้ายเดือน อีกครั้งเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2544 ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550)

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมาย คือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือ ทำจากรายได้ 200-300 บาท ขึ้นไปเป็นสองหมื่น สามหมื่นบาทคนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือ ทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมาย ไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็นSelf-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดู เพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกล ๆ ที่ฉันไป เขามีทีวีดูแต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟังเพื่อยเปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสุทใใส่อันนี้ก็เกินไป...” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทาน ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วันที่ 17 มกราคม 2544 (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2555)

2.2.2 ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มนัส สุวรรณ (2549) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางมุ่งเน้นความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและความเข้มแข็งของมนุษย์ มนุษย์ต้องรู้จักประมาณตน รู้จักความสามัคคี มีความตระหนักรู้ และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนร่วมและสิ่งแวดล้อมและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดประโยชน์ มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดความมั่นใจว่า เศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ยั่งยืนได้ ดังนี้

- 1) เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยง่าย
- 2) เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงองค์ประกอบหนึ่ง แต่พิจารณา

แบบองค์รวม โดยให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบอย่างเป็นระบบ

3) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมชาติ อาศัยเพียงความรู้ ความเข้าใจ ระดับชาวบ้านเรียกภูมิปัญญาท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการประสบผลสำเร็จได้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินที่อยู่ภายใต้ความสามารถที่จะรองรับธรรมชาติ และของสังคมศาสตร์ในเชิงสังคมวิทยา

ประเวศ วะสี (2550) และอุดมพร อมรธรรม (2549) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัวไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงแบบทอดทิ้งกัน
- 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น
- 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากิน เช่น ทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร สิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
- 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาความยากจน และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 5) ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และสามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจจะควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรม

7) มีความมั่นคงพอเพียง และมีความสมดุลไม่เปลี่ยนแปลงผันแปรมากอย่างรวดเร็วจนประสาทมนุษย์ปรับตัวไม่ทัน ซึ่งเป็นความสมดุลทางร่างกาย จิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่ในลักษณะแบบแยกส่วน ซึ่งมุ่งหวังแสวงหาเงินแต่เพียงอย่างเดียวจนเสียสมดุลและวิกฤต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึง ความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภเกินไป และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ส่วนความมีเหตุผล หมายถึง การมีเหตุผลแบบพอพุด คือ ซื่อตรง ไม่โลภ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ตรงกับคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” หรือ “ทางสายกลาง” และความมีภูมิคุ้มกันที่ดีเป็นการมีระบบชีวิตที่ดี มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านและด้วยความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และการระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ ส่วนเงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความพากเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ไพเราะ เลิศวิราม (2550) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป็นหลักปรัชญาที่ต้องปรับจิตใจ และสภาพตนเองเสียก่อน ถ้าหากยังหลงในกิเลสตัณหา ความมีเหตุมีผลก็หายไป ให้จำคำหลักๆ ไว้ 3 คำ คือ ที่พระองค์ท่านตรัสไว้ยัดคำ่ว่าพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัตภาพและที่สำคัญคือ ไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยมมีอิสรภาพเสรีภาพ ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

ประดินันท์ อุปรมัย (2551) กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิดหลัก หรือหลักคิดที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิต การปฏิบัติตนบนทางสายกลางอย่างมีเหตุผล เพื่อวิถีชีวิตของบุคคล ครอบครัว และสังคมที่มีวินัย และมีความสุขอย่างยั่งยืนการดำเนินที่อยู่ภายใต้ความสามารถที่จะรองรับธรรมชาติ และของสังคมศาสตร์ในเชิงสังคมวิทยา

วรเดช จันทรศร (2554) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลางตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งสอนให้รู้จักมองให้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง มีความพึงพอใจในตนเองในสถานภาพที่เป็นอยู่อย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสังคม ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใช้ความรู้รอบคอบ ใช้คุณธรรมในการวางแผนดำเนินชีวิต การตัดสินใจ และการกระทำ

ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2555) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เป้าหมายอยู่ที่ “คน” เมื่อคนได้ครองชีวิตด้วยหลักปรัชญานี้แล้วย่อมส่งผลดีต่อคนรอบข้าง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติด้วย นอกจากนี้การนำไปใช้ต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าหลักปรัชญามีอยู่ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตน 2 เงื่อนไขหลัก ได้แก่ ความรู้ และคุณธรรม 1 เงื่อนไขเสริม ได้แก่ เงื่อนไขชีวิต (ความอดทน ความเพียร ความพยายาม การออม ทักษะที่ดี การบริหารจัดการการใช้ชีวิตอย่างสมดุล) เพื่อพัฒนาสู่การดำรงชีวิตอยู่เย็นเป็นสุข สร้าง ความสมดุล ยั่งยืน และมั่นคงให้กับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมของชาติต่อไป

เกษม วัฒนชัย และจรัญญูศิริราชกุล ณ อยุธยา (2555) กล่าวว่า ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักคิด เพื่อให้เรารับมือกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะ ในพระบรมราโชวาทที่กล่าวไว้อย่างชัดเจนคือ “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น สร้าง พื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อนใช้วิธีและอุปกรณ์ที่ประหยัด ถูกต้องตามหลัก เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงจึงค่อยสร้างความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไป”

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทาง สายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีใน ตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม เพื่อใช้ในการประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

2.2.3 หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวคิดหลักหรือหลักคิดที่ชี้แนวทางการ ดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนบนทางสายกลางอย่างมีเหตุผล เพื่อวิถีชีวิตของบุคคล ครอบครัว และ สังคมที่มีวินัย และมีความสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 และลีลาภรณ์ บัวสาย, 2549) ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนใน ทางที่ถูกต้อง โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) ค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้
3.1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น การผลิต การบริโภคที่อยู่ในระดับความพอประมาณ

3.2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

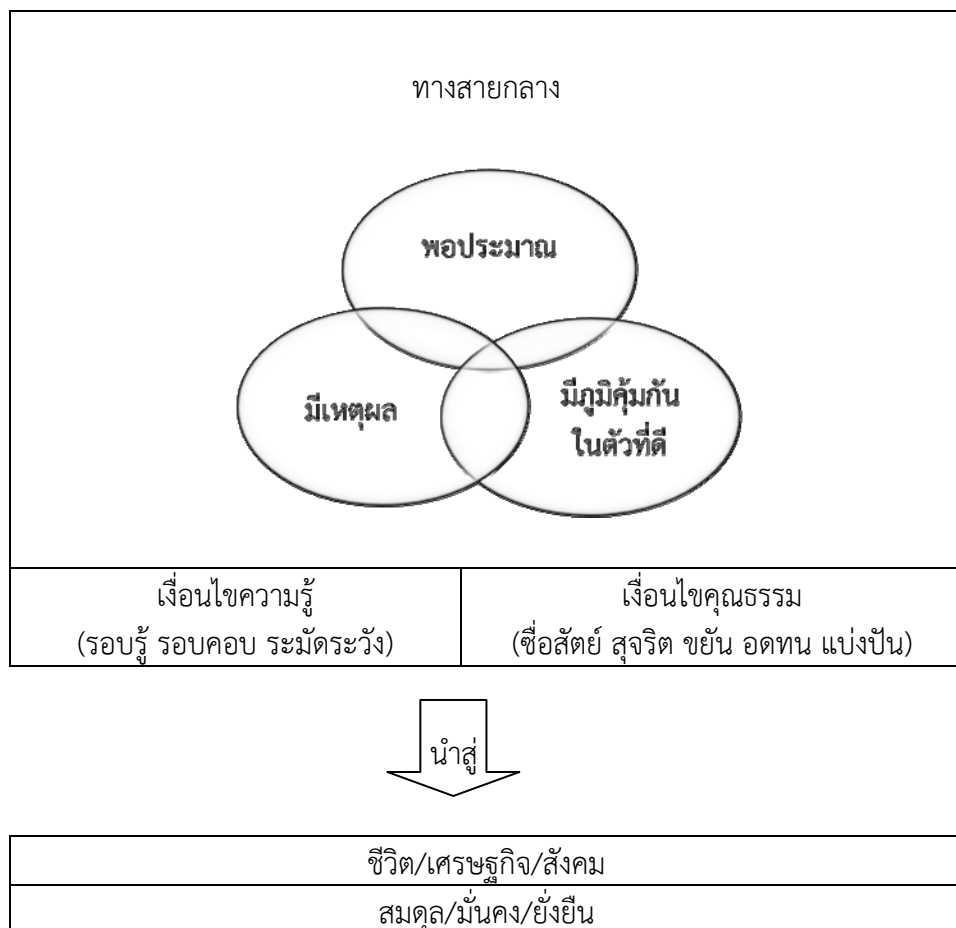
3.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมพร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคต

4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง นั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ดังนี้

4.1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และด้วยความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5) แนวทางปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้รับในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยีสรุปหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 สรุปหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550

2.2.4 ระดับเศรษฐกิจพอเพียง

สุขสรณ์ กันตบุตร (2550) กล่าวว่าความพอเพียงในนิยามของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมิได้หมายความว่าความเพียงพอแก่บุคคลพึ่งตนเองได้ (Self-Sufficiency) แต่เศรษฐกิจพอเพียง หรือ Sufficiency Economy มีความหมายกว้างมากกว่าเพราะเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่แนวทางสำหรับปรับใช้ได้เฉพาะบุคคล หรือเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่การหยุดอยู่กับที่ แต่เศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้ ทั้งกับกลุ่มบุคคลชุมชนมีความเป็นพลวัตสามารถพัฒนาได้ตามเหตุผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสรุป คือ เศรษฐกิจพอเพียงมี 3 ระดับ คือ

1) ระดับที่หนึ่ง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน หรือระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานมุ่งแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำ ที่ดินทำกิน การผลิตเพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคและขายผลผลิตในส่วนที่เหลือจากการบริโภคเพื่อมีรายได้ไว้ใช้จ่ายในด้านต่างๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

2) ระดับที่สองเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า หรือระดับชุมชนและระดับองค์กร คือ เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกันในรูปแบบสหกรณ์หรือกลุ่มเมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรมีความพอเพียงขั้นพื้นฐานแล้วก็จะรวมกลุ่มกันบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งจะทำให้กลุ่มหรือชุมชนเกิดความพอเพียงได้อย่างแท้จริง

3) ระดับที่สามเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวไกล หรือระดับประเทศส่งเสริมให้ชุมชนกลุ่มหรือสหกรณ์สร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ เช่น บริษัทห้างร้านใหญ่หรือธนาคารเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสืบทอดภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้เทคโนโลยีและประสบการณ์จากการพัฒนาหรือร่วมมือกันพัฒนาตามหลักปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงทั้งในระดับกลุ่มชุมชนองค์กรและธุรกิจต่างๆ ทั่วประเทศด้วยหลักการแบ่งปันไม่เบียดเบียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2.5 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมได้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการพิจารณา ดังนี้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551)

1) พิจารณาความสามารถในการพึ่งตนเองเป็นหลักที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะ คือ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน มาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นขั้นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่มีองค์ประกอบครอบคลุมทั้ง 5 ประการ

1.1) ความพอเพียงด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง ฝึกตนเองได้ มีจิตใจที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงส่วนรวมเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์ สุจริต อุดม และมีความเพียร

1.2) ความพอเพียงด้านสังคม มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักสามัคคี รู้จักฝึกกำลังความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงแข็งแรง

1.3) ความพอเพียงด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ สามารถเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเพื่อพัฒนาประเทศมั่นคง และระมัดระวังไม่ให้เกิดกิจกรรมต่างๆ กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.4) ความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน ประกอบอาชีพสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียรอดทน ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย รู้จักใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีเหตุผลเท่าที่จำเป็น ประหยัด รู้จักเก็บออมและแบ่งปันผู้อื่น

2) พิจารณาความรู้คู่คุณธรรม มีการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจอย่างรอบรู้ รอบคอบ และมีเหตุผลที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้น มาปรับใช้อย่างมีขั้นตอนและระมัดระวังในการปฏิบัติ ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร ความอดทน และมีสติปัญญาอย่างชาญฉลาดในการดำเนินชีวิตในทางสายกลาง

3) การวางแผนในการดำเนินชีวิต มีดังนี้

3.1) พัฒนาตนเอง ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างวินัยกับตนเอง โดยเฉพาะวินัยทางการเงิน

3.2) สร้างนิสัยที่มีความก้าวหน้า มุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิตหมั่นพิจารณาความคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) มีความรับผิดชอบตนเอง สังคมและครอบครัว

3.3) หมั่นบริหารจัดการใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักษาดี เสียสละ สามัคคี เที่ยงธรรม มีศีลธรรม

3.4) พัฒนาจิตใจเพื่อให้ตนเองประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์

3.5) พัฒนาจิตใจให้ลด ละ เลิกอบายมุข กิเลส ตัณหา ความโลภ ความหลง

3.6) เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้ และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เช่น เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกทักษะในวิชาการต่างๆ หรือวิชาชีพ หมั่นตรวจสอบแก้ปัญหาข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ

3.7) ปรับทัศนคติในเชิงบวก

4) จัดบันทึกและทำบัญชีรายรับ รายจ่าย อย่างสม่ำเสมอ

5) สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว โดยพิจารณา ดังนี้

5.1) อารมณ์ไม่เครียด มีเหตุมีผล มีความคิดอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิดกล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหาต่างๆ ในชีวิต

5.2) สิ่งเหล่านี้ให้ลด ละ เลิก เช่น รถป้ายแดง โทรศัพท์มือถือ สถานเริงรมย์ เหล้า บุหรี่ การพนัน เป็นต้น

2.2.6 การพึ่งตนเองระดับชุมชน

การพึ่งตนเองระดับชุมชน (Community Level) เป็นการพึ่งตนเองซึ่งมีเป้าหมายให้ชุมชนมีความสามารถในการพัฒนาได้ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนกิจกรรมของการพัฒนา ได้แก่ ขั้นตอนของการค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน ขั้นตอนการหาสาเหตุของปัญหา ขั้นตอนการกำหนดแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติกิจกรรม และขั้นตอนของการติดตามประเมินผล โดยกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ชุมชนโดยแท้จริง นเรศ สงเคราะห์สุข (2541) ได้เสนอตัวแบบ 4 ประการ ทั้งนี้ เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งอยู่ในรูปแบบ TERMS มีรายละเอียด ดังนี้

1) การพึ่งตนเองได้ด้านเทคโนโลยี (Technology = T) เน้นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชนหรือสังคม ความหมายของเทคโนโลยีที่นี่ คือ สิ่งที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องประดิษฐ์ต่างๆ รวมถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอด และสามารถอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ ได้อย่างมีความสุข การพึ่งตนเองได้ด้านเทคโนโลยีเน้นที่ประชาชนสามารถประดิษฐ์เองได้ ใช้เป็นและสามารถซ่อมแซมได้เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย

2) การพึ่งตนเองได้ด้านเศรษฐกิจ (Economy = E) เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในชุมชนหรือสังคมเป็นอันดับแรก เช่น การทำเกษตรแบบไร้นาสวนผสม เพื่อการเลี้ยงตนเองภายในครอบครัว และในชุมชนก่อนเป็นอันดับแรก ผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคจึงนำออกขาย

3) การพึ่งตนเองได้ด้านทรัพยากร (Resource = R) ทรัพยากรในที่นี้หมายถึงสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ใช้อย่างชาญฉลาดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และยาวนานที่สุด รวมถึงการบำรุงรักษา การป้องกันและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในอนาคต

4) การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Moral = M) สมาชิกของชุมชนเป็นผู้มีจิตใจมั่นคง ดำรง ชีวิตอย่างรู้เท่าทันโลก มีความรู้และเกิดความตระหนักรู้ที่แท้จริง คือ ปัญญา อนามัย สามัคคี และการทำงานที่เป็นสัมมาชีพ มีการประพฤติ ปฏิบัติด้วยความมานะพยายาม มีความขยันหมั่นเพียร มีเสรีภาพ เคารพเสรีภาพของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำบุญและให้ทาน มีความสันโดษ ใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหลักธรรมก่อให้เกิดชีวิตที่ร่มเย็นและมีความสุข มีหลักธรรมในการดำเนินชีวิต ได้แก่ สัมมาทิฐิ รู้จักการพึ่งตนเอง ทำชีวิตและชุมชนให้มีความอิสระไม่ต้องขึ้นอยู่กับความผันแปรภายนอก มีความพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่

5) การพึ่งตนเองได้ด้านสังคม (Society = S) หมายถึง สมาชิกของสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่น มีความสุข มีความพอใจ และได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างเสมอภาค ยุติธรรม มีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้ตามต้องการ มีโอกาสในการศึกษาและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้มีการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลักษณะปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านจิตวิทยาต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยทางด้านสังคม

1) เพศ

จิณห์นิภา ชูใจ (2553) ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีระดับการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

2) อายุ

ทิพย์สุตา หมื่นหาญ (2552) ศึกษา เรื่อง การรับรู้และดำเนินชีวิตแบบสังคมพอประมาณของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักสังคมพอประมาณทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การจัดทำบัญชีครัวเรือน บ้านเรือนน่าอยู่ การออมเกษตรยั่งยืนหรือเกษตรประณีต และการลด ละ เลิก อบายมุข แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิลาวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความ เข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อายุ สอดคล้องกับนพพร เมธื่อนันต์กุล (2549) ศึกษา เรื่อง การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต:กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ อายุ

3) อาชีพ

ศิลาวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว สถานะของการอยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ระดับ การศึกษา พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การออมเงิน และการบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณประโยชน์ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ เพศ ถิ่นที่กำเนิด ถิ่นที่เติบโต ศาสนา ความถี่ของการ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การได้รับการอบรมความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาระหนี้สิน สถานภาพทางสังคม ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมที่ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และการอาศัยในชุมชนที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ภาครัฐควรส่งเสริมให้

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเปิดให้มีหลักสูตรรวมถึง การเขียนตำรา/หนังสือเรียนที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มากขึ้นควบคู่กับการพัฒนา รูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้น เพื่อจะได้เข้าถึงประชาชนทุกลำดับชั้น เนื่องจากปัจจุบันจะเห็นว่าการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนสามารถ ให้ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับผู้ที่มีการศึกษาสูง ได้ค่อนข้างดีแล้วแต่ยังไม่สามารถสื่อสาร ให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำเข้าใจได้ ควรใช้รูปแบบการนำเสนอ แบบใหม่ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้อง

4) ระดับการศึกษา

ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนพพร เมธื่อนันต์กุล (2549) ได้ทำการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ ระดับการศึกษา

5) ประสบการณ์ทำการเกษตร

จากการศึกษาของศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน

6) การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ชลิตา ลขิตาวงศ์ (2551) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตผล การศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกฯ ทั้งสองหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความหมายและความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบ ด้านการนำไปปฏิบัติ 22 ด้าน และด้านประโยชน์ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 2 มีการรับรู้ทั้ง 4 ด้านดังกล่าว มากกว่ากลุ่ม ตัวอย่างหมู่ที่ 9 ส่วนพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกฯ ทั้งสองหมู่บ้านต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการเอื้ออาทร รักสามัคคีทั้งสองหมู่บ้าน มีระดับพฤติกรรมปานกลางเหมือนกัน เพียงแต่กลุ่ม ตัวอย่างหมู่ที่ 2 มีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า กลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 9 ทุกด้าน ปัจจัยการรับรู้ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง ที่วิเคราะห์จากความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 2 ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างหมู่ที่ 9 เกือบทุกด้าน

7) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

จากการศึกษาของจักรพันธ์ อินไสย (2554) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเป็นบางครั้ง ร้อยละ 87.1 และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมีผลกับระดับการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกร

8) การรับฟังข้อมูลข่าวสาร

กานดา เต๊ะชั้นหมาก (2552) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากโทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต น้อยที่สุด สอดคล้องกับจักรพันธ์ อินไสย (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรร้อยละ 94.3 ส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากการชมโทรทัศน์ ซึ่งชนิดสื่อที่เกษตรกรได้รับไม่มีผลต่อการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ สอดคล้องกับสันสกฤต มณีโมไนย (2551) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 2.23 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ การอบรม/สัมมนาวิชาการ ตำราเรียน/หนังสือเรียน นิตยสาร/วารสาร ญาติพี่น้อง เพื่อน และครู/อาจารย์ ตามลำดับ ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 – 7 ครั้ง/สัปดาห์ และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า 7 ครั้ง/สัปดาห์สอดคล้องกับนพพร เมธีอนันต์กุล (2549) ได้ทำการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร

9) การเข้ารับการฝึกอบรม

กานดา เต๊ะชั้นหมาก (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี พบว่า การเข้ารับการฝึกอบรม/การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ร้อยละ 27.3 เคย 2 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 23.6 เคย จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป สอดคล้องกับจักรพันธ์ อินไสย (2554) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐต่างๆ 1-2 ครั้งต่อปี

2.3.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

1) รายได้ของครัวเรือน

กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์ (2550) ศึกษา เรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ศึกษากรณี บุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง ครอบครัว และการทำงาน พบว่าการประยุกต์ใช้กับตนเอง และการประยุกต์ใช้กับครอบครัว คือ สามารถจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับ ค่าใช้จ่าย และยังมีเหลือเก็บออม มีการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ เน้นเรื่องความประหยัด และคุ้มค่า มีการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความรู้ควบคู่เทคโนโลยีที่ทันสมัย และเน้นเรื่องความซื่อสัตย์

2) การออมของครัวเรือน

ศิลาวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ การออมเงินสอดคล้องกับงานวิจัยของนพพร เมธื่อนันต์กุล (2549) ศึกษา เรื่อง การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต:กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน การดำเนินชีวิตของเกษตรกรปลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ การออมเงิน

3) ภาระหนี้สิน

นพพร เมธื่อนันต์กุล (2549) ศึกษา เรื่อง การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต:กรณีศึกษาเกษตรกรปลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน การดำเนินชีวิตของเกษตรกรปลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจ

2.3.3 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

1) ทักษะคิด

จากการศึกษาของปาณิสรา วัฒนรัตน์ (2550) เรื่อง การเปิดรับชม ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จากรายการโทรทัศน์ “ชีวิตที่พอเพียง” : กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ทักษะคิดเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในทิศทางเดียวกัน

2) ความรู้และความเข้าใจ

สันสกฤต มณีโมไนย (2551) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 93.8

มีความรู้ และความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง (17-24 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน) ประสาร ปทุมวัฒน์เวช (2551) ศึกษา เรื่อง ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่านักเรียนตอบถูกมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป มีความรู้ และความเข้าใจด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง คำเปรียบเทียบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป้าหมายการสร้างภูมิคุ้มกันในครัวเรือน การใช้ทฤษฎีใหม่สำหรับเกษตรกรตามแนวพระราชดำริ คิดเป็นร้อยละ 75.30, 69.00, 65.90, 50.90, และ 50.30 ตามลำดับ ส่วนข้อที่นักเรียนตอบผิดมากที่สุด คือ การพัฒนาและบริหารประเทศในทางสายกลาง ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และแผนกิจกรรมที่เกิดจากความรู้และคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 28.40, 30.40 และ 32.10 ตามลำดับเพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง การวัดความรู้และการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอริก พบว่า นักศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลางจนถึงต่ำ โดยมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ในด้านภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี ด้านภาพรวมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม ส่วนที่มีความรู้ในระดับต่ำ คือ ด้านเหตุ และด้านความพอประมาณ ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 253 ราย (ร้อยละ 63.3) รองลงมาในระดับความรู้ความเข้าใจต่ำ จำนวน 76 ราย (ร้อยละ 19.0) และระดับความรู้ความเข้าใจสูง จำนวน 71 ราย (ร้อยละ 17.8) ตามลำดับ

ปัญหาในการศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร

1. การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่ถูกต้องอันเกิดจากการสื่อสารของสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน จนทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ผิดไปจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเข้าใจว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกร หรือเป็นปรัชญาสำหรับคนระดับล่าง
2. การตีความหมายความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตนเอง และไม่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้เข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ถูกต้อง

ฐิติมา ปาลกะเชนทร์ (2556) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรมสอดคล้องกับศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

3) การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูล

ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2555) ศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนในเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การร่วมทำบุญในวันสำคัญของศาสนาและบริจาคทุนทรัพย์ให้แก่ผู้ยากไร้ตนและครอบครัวบริจาคสิ่งของที่ไม่จำเป็นในการใช้ประโยชน์แล้วให้แก่ผู้อื่น (เช่น เครื่องใช้สอย หนังสือ วารสาร เป็นต้น) และเมื่อถึงกิจกรรมสำคัญทางศาสนาของทางวัดโบสถ์ครอบครัวจะเข้าไปช่วยเหลือและร่วมทำงานกับผู้อื่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนเสมอและเมื่อมีโอกาสท่านให้คำแนะนำเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการดำรงชีพอย่างพอเพียงแก่สมาชิกในครอบครัวกลุ่มเพื่อนและญาติพี่น้องเสมอ ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนมีจิตใจที่ดีงามมีการทำบุญและบริจาคทรัพย์และสิ่งของที่ไม่จำเป็นให้แก่ผู้อื่นเป็นประจำ รวมถึงการช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือและที่สำคัญเมื่อมีโอกาสจะแนะนำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้อื่นเสมอ

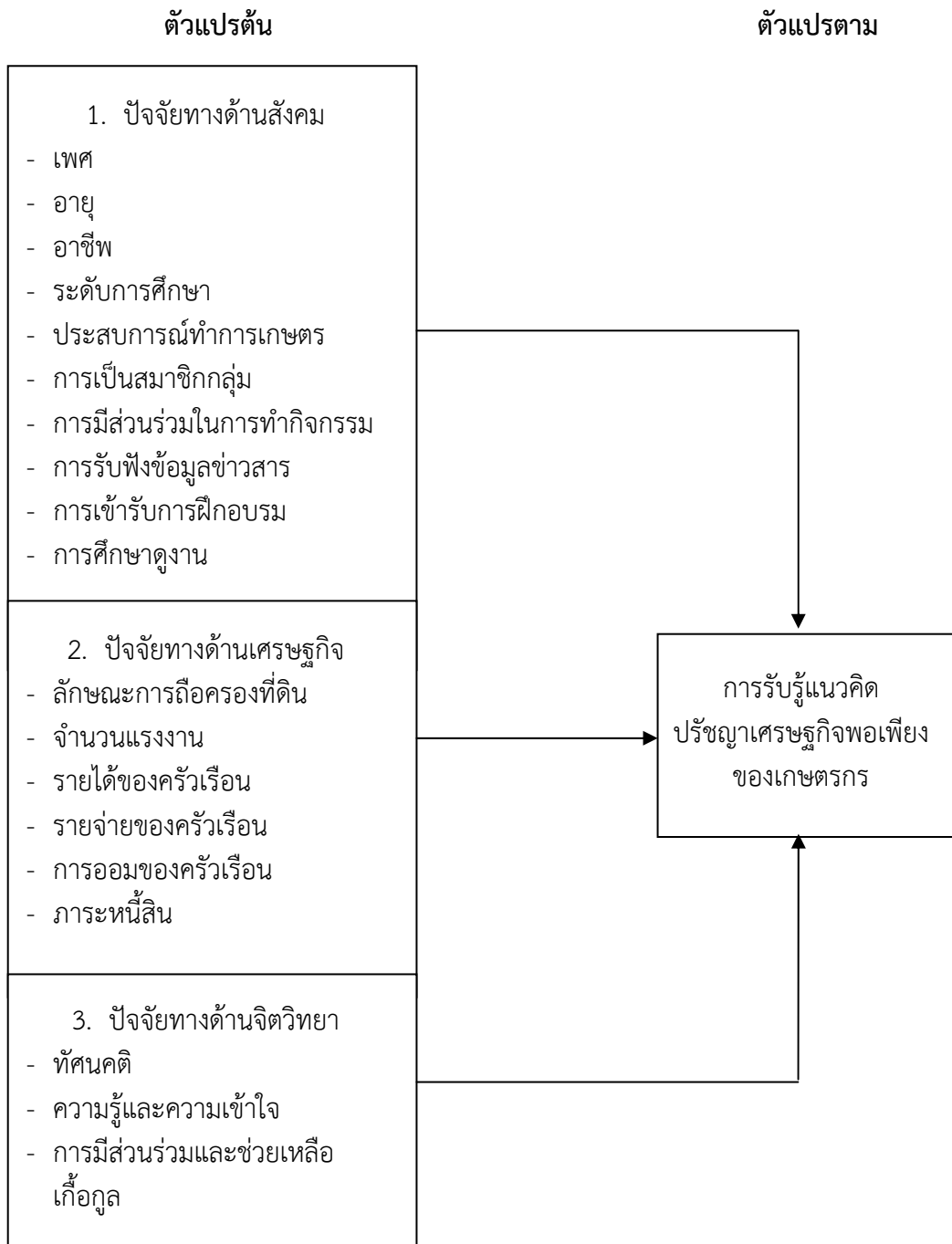
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแบบจำลองแนวคิดในการวิจัย (ภาพที่ 3) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 ปัจจัยทางด้านสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การรับฟังข้อมูลข่าวสาร การเข้ารับบริการฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน

2.4.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานรายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน การออมของครัวเรือน และภาระหนี้สินของครัวเรือน

2.4.3 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย ทศนคติ ความรู้และความเข้าใจ การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูล

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ซึ่งจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนและการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 สถานที่ทำการวิจัย

จากข้อมูลสถิติประชากร จำนวนประชากรในพื้นที่ ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 25,792 คน โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 ตำบล 32 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลคลองหอยโข่ง 7 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งลาน 9 หมู่บ้าน ตำบลโคกม่วง 9 หมู่บ้าน และตำบลคลองทลา 7 หมู่บ้าน (สำนักทะเบียน อำเภอคลองหอยโข่ง, 2557)

3.1.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ใน 4 ตำบล 32 หมู่บ้าน ของอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

3.1.3 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ใน 4 ตำบล 6 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลคลองหอยโข่ง หมู่ที่ 6 เก่าร้าง ตำบลคลองทลา หมู่ที่ 7 ช่างแก้ว ตำบลโคกม่วง หมู่ที่ 2 ทุ่งนนท์ หมู่ที่ 6 พรุเตาะ และตำบลทุ่งลาน หมู่ที่ 4 ทุ่งควน หมู่ที่ 5 โคกพยอม จำนวน 2,930 คน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 พื้นที่และจำนวนครัวเรือนของประชากรที่ใช้ในการวิจัยในอำเภอคลองหอยโข่ง

ชื่อตำบล	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)
คลองหอยโข่ง	หมู่ที่ 6 เก่าร้าง	1,100
ทุ่งลาน	หมู่ที่ 4 ทุ่งควน	232
	หมู่ที่ 5 โคกพยอม	231
โคกม่วง	หมู่ที่ 2 ทุ่งนนท์	288
	หมู่ที่ 6 พรุเตาะ	134
คลองทลา	หมู่ที่ 7 ช่างแก้ว	945
รวม		2,930

ที่มา: สำนักทะเบียน อำเภอคลองหอยโข่ง, 2557

3.1.3.1 การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ โดยใช้สูตร Taro Yamane (1960) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะใช้ค่า 0.05 (อ้างจากบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ, 2551) แทนค่าในสูตรที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N หมายถึง ขนาดกลุ่มประชากร
 e หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{2,930}{1 + 2,930(0.05)^2} \\ &= 352 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 352 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้สูตรแบบคิดคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม (Proportional Allocation) เพื่อคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{n_i \times N_i}{N}$$

เมื่อ n_i หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ i
 n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N_i หมายถึง ขนาดจำนวนประชากรกลุ่มที่ i
 N หมายถึง ขนาดจำนวนของประชากรทั้งหมด

ผลจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พื้นที่และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่ใช้ในการวิจัยในอำเภอคลองหอยโข่ง

ชื่อตำบล	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย (คน)
คลองหอยโข่ง	หมู่ที่ 6 เก่าร้าง	1,100	133
คลองหลา	หมู่ที่ 7 ช่างแก้ว	945	113
โคกม่วง	หมู่ที่ 2 ท่งนนท์	288	34
ท่งลาน	หมู่ที่ 6 พรุเตาะ	134	16
	หมู่ที่ 4 ท่งควน	232	28
	หมู่ที่ 5 โคกพะยอม	231	28
รวม		2,930	352

3.1.3.2 การสุ่มตัวอย่าง ใช้หลักการความน่าจะเป็นในการสุ่มตัวอย่าง (Probability Sampling) จำนวน 352 คน เลือกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งทุกหน่วยมีโอกาสที่จะได้รับการสุ่มเท่าๆ กัน โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืนตามลำดับที่ของเกษตรกรในบัญชีรายชื่อของสำนักทะเบียนอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างของตำบลคลองหอยโข่ง หมู่ที่ 6 เก่าร้าง 133 คน ตำบลคลองหลา หมู่ที่ 7 ช่างแก้ว 113 คน ตำบลโคกม่วง หมู่ที่ 2 ท่งนนท์ 34 คน และหมู่ที่ 6 พรุเตาะ 16 คน ตำบลท่งลาน หมู่ที่ 4 บ้านควน 28 คน และหมู่ที่ 5 โคกพะยอม 28 คน

3.2 การจัดระดับข้อมูล

ในส่วนข้อคำถามระดับการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scales) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ชนิด 4 ระดับ คือ รับรู้มาก รับรู้ปานกลาง รับรู้น้อย และรับรู้น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ระดับการรับรู้	คะแนน
รับรู้มาก	4
รับรู้ปานกลาง	3
รับรู้น้อย	2
รับรู้น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลแบบสัมภาษณ์ส่วนนี้ใช้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าพิสัย (ค่ามากที่สุด - ค่าน้อยสุด) และการใช้สูตรคำนวณการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ได้ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{4 - 1}{4} = 0.75$$

ดังนั้นสามารถแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยได้ ดังนี้

คะแนน	หมายถึง	ระดับการรับรู้
1.00 – 1.75	หมายถึง	รับรู้ในระดับน้อยที่สุด
1.76 – 2.50	หมายถึง	รับรู้ในระดับน้อย
2.51 – 3.25	หมายถึง	รับรู้ในระดับปานกลาง
3.26 – 4.00	หมายถึง	รับรู้ในระดับมาก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 ประเภทเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เพื่อใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกรในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกรต่อระดับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

3.3.2 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาจากเอกสารผลงานวิจัย บทความ วารสาร ผลงานทางวิชาการ หนังสือ หน่วยงานราชการ อินเทอร์เน็ต ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตการศึกษา และกรอบเนื้อหาในการสัมภาษณ์

2) จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการตรวจสอบเอกสาร ที่ประกอบไปด้วยคำถามและคำตอบที่ต้องการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างครบถ้วน

3) นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง

3.3.3 เนื้อหาของเครื่องมือ

เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมข้อมูลปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร ตลอดจนปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกรที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัด สงขลา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ ทัศนคติ และการช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นต้น

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกรต่อระดับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรต่อในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา โดยใช้คำถามในแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนตามคำถามนั้นๆ ผู้วิจัยได้ใช้มาตราวัดแบบไลเคอร์สเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของเกษตรกรต่อแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพหลัก อาชีพเสริม ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรม การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้ารับการศึกษาอบรม จำนวนพื้นที่ถือครอง จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย และภาวะหนี้สิน ทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจของเกษตรกร การมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือเกื้อกูล รวมทั้งการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ประกอบด้วย การถึงตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านสังคม การพึ่งตนเองด้านจิตใจ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านความพอประมาณ การพึ่งตนเองด้านความมีเหตุผล การพึ่งตนเองด้านภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ใช้เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร ระดับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ตลอดจนเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โดยการศึกษาใช้เครื่องมือและการวัดด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับเกษตรกรใน 4 ตำบล 6 หมู่บ้านของอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จำนวน 352 ราย เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์และสรุปผล

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการสังเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์โดยการจำแนกระดับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ตลอดจนอธิบายเพื่อชี้ให้เห็นแนวทางการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรเกิดความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นสุดท้าย

เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ เอกสารงานวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.5 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือที่นำไปใช้เก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสูงสุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

3.5.1 การทดสอบความถูกต้องเที่ยงตรงหาความตรง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา

3.5.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบ (Pre-test) กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ ตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่

3.5.3 นำแบบสัมภาษณ์มาทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Conbrach (Coefficient of Conbrach's Alpha) (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2551) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อคำถาม
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนรวมของคะแนนรวมแต่ละผู้ตอบ

เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น Garrett เสนอว่า (เกียรติสุดา ศรีสุข, ม.ป.ป.)

ถ้ามีค่าตั้งแต่	0.00 – 0.20	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นต่ำมาก
ถ้ามีค่าตั้งแต่	0.21 – 0.41	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นต่ำ
ถ้ามีค่าตั้งแต่	0.41 – 0.70	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นปานกลาง
ถ้ามีค่าตั้งแต่	0.71 – 1.00	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.6.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3.6.2 จัดแยกประเภทข้อมูล จัดหมวดหมู่ใส่รหัสข้อมูล (Code) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ พร้อมทำสมุดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูล นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลมีการใช้สถิติ 2 ประเภท คือ

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านจิตวิทยา โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติทดสอบสมมุติฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ Chi-Square เป็นการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองตัวแปร และ Pearson Product Moment Correlation Coefficient เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ที่อยู่ในมาตราวัดระดับ Interval Scale หรือ Ratio Scale ค่าที่ได้เรียกว่า “สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์” โดยปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

ถ้ามีค่าติดลบ หมายความว่า ตัวแปร 2 ตัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ถ้ามีค่าเป็นบวก หมายความว่า ตัวแปร 2 ตัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ถ้ามีค่าเป็น 0 หมายความว่า ตัวแปร 2 ตัว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ใน 4 ตำบล 6 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลคลองหอยโข่ง หมู่ที่ 6 เก่าร้าง ตำบลคลองหลา หมู่ที่ 7 ช่างแก้ว ตำบลโคกม่วง หมู่ที่ 2 ทุ่งนนท์ หมู่ที่ 6 พรุเตาะ และตำบลทุ่งลาน หมู่ที่ 4 ทุ่งควน หมู่ที่ 5 โคกพยอม รวมจำนวน 352 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อมูล ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ได้ผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร

4.1 ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร

4.1.1 ข้อมูลด้านสังคม

1) เพศ

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 57.4 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 42.6 (ตารางที่ 3)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีอัตราส่วนระหว่างเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อีกทั้งในการรับรู้ที่เพศหญิงมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากกว่าเพศชาย ดังนั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

n = 352		
เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	150	42.6
หญิง	202	57.4
รวม	352	100.0

2) อายุ

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 45.18 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.4 รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 61 ปีขึ้นไปเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11 (ตารางที่ 4)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในวัยผู้ใหญ่ อยู่ในวัยที่ความคิดและพิจารณาการรับรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถี่ถ้วน ซึ่งการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสิ่งที่เกษตรกรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรให้อยู่อย่างพอเพียงและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุขในสภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

n = 352		
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	42	11.9
31 – 40 ปี	96	27.3
41 – 50 ปี	107	30.4
51 – 60 ปี	65	18.5
61 ปีขึ้นไป	42	11.9
รวม	352	100.0
อายุน้อยที่สุด (ปี)	19	
อายุมากที่สุด (ปี)	93	
อายุเฉลี่ย (ปี)	45.18	
Standard deviation (S.D.)	12.56	

3) อาชีพหลัก

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพทำสวนยางพาราและสวนผลไม้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96 รองลงมา ได้แก่ ทำไร่คิดเป็นร้อยละ 2.3 และน้อยที่สุด คือ ค้าขายและรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.3 (ตารางที่ 5)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีการทำสวนยางพารามาตั้งแต่เดิม ซึ่งในปัจจุบันมีการปลูกพืชผลไม้ผสมผสานเพื่อหารายได้มาทดแทนในวันที่ไม่สามารถทำการไร่ได้ เนื่องจากสภาพอากาศที่ไม่ดีด้วย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก

n = 352		
อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำสวนยางพาราและสวนผลไม้	338	96.0
ทำนา	2	0.6
ทำไร่	8	2.3
เลี้ยงสัตว์	2	0.6
ค้าขาย	1	0.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	0.3
รวม	352	100.0

4) อาชีพเสริม

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมคิดเป็นร้อยละ 44.0 ในขณะที่มีอาชีพเสริมมากที่สุด ได้แก่ ทำสวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 15.1 รองลงมาเลี้ยงสัตว์คิดเป็นร้อยละ 13.4 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 6)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีการประกอบอาชีพเสริมประกอบกับการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก ซึ่งอาชีพเสริมนี้ทำให้เกษตรกรมีเงินเพียงพอในการเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งอาชีพรองที่เกษตรกรทำมากที่สุด คือ การทำสวนผลไม้ เนื่องจากการปลูกผลไม้สามารถปลูกได้ในพื้นที่ของการทำสวนยางพารา อีกทั้งยังสามารถทำการปลูกผลไม้ได้ในระหว่างช่วงการทำสวนยางอีกด้วย

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพเสริม

n = 352

อาชีพเสริม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีอาชีพเสริม	155	44.0
ทำสวนยางพารา	4	1.1
ทำสวนผลไม้	53	15.1
ทำนา	11	3.1
ทำไร่	18	5.1
เลี้ยงสัตว์	47	13.4
ค้าขาย	44	12.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	0.6
อื่นๆ	18	5.1
รวม	35	100.0

5) ระดับการศึกษา

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมา ได้แก่ มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.3 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 19.6 (ตารางที่ 7)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ส่วนใหญ่มีการศึกษาค่อนข้างต่ำเพียงแคในระดับประถมศึกษาเท่านั้น ทำให้ในการทำการเกษตรยังคงเป็นเดิมตามที่เคยปฏิบัติกันมาจากอดีต อีกทั้งการศึกษาดำเนินการไม่ให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตร ดังนั้นผลผลิตที่ได้จึงเป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับเกษตรที่มีการศึกษาสูงมีการนิยมนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงในการทำการเกษตรส่งผลให้ผลผลิตที่ได้จากการเกษตรมีเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

n = 352

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	187	53.1
มัธยมศึกษา	96	27.3
อื่นๆ	69	19.6
รวม	352	100.0

6) ประสบการณ์ทำการเกษตร

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทำการเกษตร คือ 1 – 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา ได้แก่ 11– 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.7 และน้อยที่สุด คือ 31 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.1 (ตารางที่ 8)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย เท่ากับ 15.57 ปี ซึ่งถือว่ามีความรู้ประสบการณ์ทำการเกษตรที่ค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะมีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตส่วนใหญ่เป็นคนในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งคนในสมัยก่อนมีการศึกษาจบแค่ประถมและเมื่อจบการศึกษาได้ช่วยพ่อแม่ทำการเกษตรจนตนเองกลายเป็นเกษตรกรตามไปด้วยส่งผลให้มีประสบการณ์การทำเกษตรสูง

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ทำการเกษตร

n = 352

ประสบการณ์ทำการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 10 ปี	182	51.7
11 – 20 ปี	73	20.7
21 – 30 ปี	65	18.5
31 ปีขึ้นไป	32	9.1
รวม	352	100.0
ประสบการณ์ทำการเกษตรน้อยที่สุด (ปี)	60	
ประสบการณ์ทำการเกษตรมากที่สุด (ปี)	1	
ประสบการณ์ทำการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	15.57	
Standard Deviation (S.D.)	12.12	

7) การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มน้ำยางคิดเป็นร้อยละ 20.2 และกลุ่มอาชีพน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.6 (ตารางที่ 9)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มออมทรัพย์สามารถเอื้อประโยชน์ให้สมาชิกในกลุ่มได้ในกรณีที่ต้องการใช้บริการทางการเงิน นอกจากนี้ยังเป็นสมาชิกในกลุ่มน้ำยางพารา กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มร้านค้าชุมชนกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มอาชีพ การเป็นสมาชิกต่าง ๆ สามารถเอื้อประโยชน์ให้เกษตรกรมีความคล่องตัวทางการเงินมากขึ้น การเป็นสมาชิกถือเป็นการรวมกลุ่มเพื่อต่อสู้เป็นอำนาจต่อรองเพื่อให้ได้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการเป็นสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มออมทรัพย์	217	48.7
กลุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อ	90	20.2
กลุ่มสหกรณ์	75	16.8
กลุ่มร้านค้าชุมชน	35	7.8
กลุ่มแม่บ้าน	14	3.1
กลุ่มอาชีพ	8	1.8
กลุ่มอื่นๆ	7	1.6
รวม	51	100.0

8) การเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ การปลูกผักไว้กินเอง คิดเป็นร้อยละ 14.6 รองลงมา คือ การทำเกษตรผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 (ตารางที่ 10)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีการเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรกรแต่ละคนนั้นมีการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าหนึ่งกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ง่ายและสามารถทำได้ทุอาชีพ ไม่จำเพาะต้องเป็นเพียงเกษตรกรเท่านั้น

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติตน
ที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

n = 1,065

การเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติตน ที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การปลูกผักไว้กินเอง	156	14.6
2. การทำเกษตรผสมผสาน	140	13.1
3. ทำบัญชีครัวเรือน	105	9.9
4. ลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้	90	8.5
5. การทำปุ๋ยชีวภาพ	81	7.6
6. เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง	80	7.5
7. การออมที่หลากหลาย	75	7.0
8. ต่อด้านยาเสพติด	67	6.3
9. ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	63	5.9
10. หมั่นเพียรหาความรู้ใหม่ๆ	55	5.2
11. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	46	4.3
12. กิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพ	39	3.7
13. กิจกรรมแนะแนวให้รู้จักวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	27	2.5
14. รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการและสภาพแวดล้อม	22	2.1
15. การดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน	19	1.8
รวม	1,065	100.0

9) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 1.28 ซึ่งสื่อจากโทรทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.35 รองลงมา คือ สื่อจากเพื่อนบ้าน/คนในชุมชนค่าเฉลี่ย 1.63 และน้อยที่สุด คือ สื่อจากกลุ่มอื่นๆ ค่าเฉลี่ย 0.10 (ตารางที่ 11)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการรับรู้ใน

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

n = 352

ประเด็นการได้รับ ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคยได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(0) จำนวน (ร้อยละ)	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)			
สื่ออิเล็กทรอนิกส์							
1. โทรทัศน์	13 (3.7)	33 (9.4)	125 (35.5)	181 (51.4)	2.35	0.798	มาก
2. วิทยุ	89 (25.3)	89 (25.3)	119 (33.8)	55 (15.6)	1.40	1.030	น้อย
3. หอกระจายข่าว	93 (26.4)	76 (21.6)	131 (37.2)	52 (14.8)	1.40	1.033	น้อย
4. อินเทอร์เน็ต	142 (40.3)	88 (25.0)	96 (27.3)	26 (7.4)	1.02	0.987	น้อย
สื่อสิ่งพิมพ์							
1. หนังสือพิมพ์	88 (25.0)	95 (27.0)	132 (37.5)	37 (10.5)	1.34	0.967	น้อย
2. ป้ายโฆษณา	106 (30.1)	99 (28.1)	113 (32.1)	34 (9.7)	1.21	0.983	น้อย
3. นิตยสาร	134 (38.1)	129 (36.6)	66 (18.8)	23 (6.5)	0.94	0.814	น้อย
4. แผ่นพับ	117 (33.2)	151 (42.9)	73 (20.7)	11 (3.1)	0.94	0.983	น้อย
สื่อบุคคล							
1. เพื่อนบ้าน/คน ในชุมชน	42 (11.9)	112 (34.7)	133 (37.8)	65 (18.5)	1.63	0.919	ปาน กลาง
2. ผู้นำชุมชน	49 (13.9)	122 (34.7)	115 (32.7)	16 (4.7)	1.56	0.950	ปาน กลาง
3. นักวิชาการ/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	66 (18.8)	124 (35.2)	116 (33.0)	46 (13.1)	1.40	0.938	น้อย
4. วิทยากรใน การประชุม	72 (20.5)	130 (36.9)	101 (28.7)	49 (13.9)	1.36	0.960	น้อย
5. กลุ่มอื่นๆ ระบุ...	332 (94.3)	8 (2.3)	9 (2.6)	3 (0.9)	0.10	0.439	ไม่ได้ รับเลย
ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)					1.28	0.90	น้อย

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 0.00-0.75 = น้อยที่สุด, 0.76-1.50 = น้อย, 1.51-2.25 = ปานกลาง, 2.26-3.00 = มาก

10) การฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.94 ซึ่งการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ อบรมการกริதியางและการปลูกพืชร่วมยาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.14 รองลงมา คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.08 และน้อยที่สุด คือการทำถ่านไม้และน้ำส้มควันไม้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.71 (ตารางที่ 12)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการรับรู้ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากไม่มีเวลาหรืออาจเป็นเพราะไม่ค่อยให้ความสำคัญในการหาความรู้เพิ่มเติม อาจคิดว่ามีความรู้ที่อยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องฝึกอบรมเพิ่มเติมอีก

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

n = 352

ประเด็นการได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคยได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(0) จำนวน (ร้อยละ)	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)			
1. อบรมการกริதியางและ การปลูกพืชร่วมยาง	72 (20.5)	69 (19.6)	64 (18.2)	64 (18.2)	1.14	1.151	น้อย
2. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติใน ท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ สูงสุด	157 (44.6)	68 (19.3)	68 (19.3)	59 (16.8)	1.08	1.143	น้อย
3. การทำปุ๋ยพืชสด	147 (41.8)	93 (26.4)	55 (15.6)	57 (16.2)	1.06	1.105	น้อย
4. การทำบัญชีครัวเรือน	143 (40.6)	92 (26.1)	79 (22.4)	38 (10.8)	1.03	1.032	น้อย
5. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	148 (42.0)	87 (24.7)	75 (21.3)	42 (11.9)	1.03	1.055	น้อย
6. การให้ความรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่	160 (45.6)	76 (21.6)	92 (26.1)	24 (6.8)	0.94	0.994	น้อย
7. การมีจิตสำนึกของ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	173 (49.1)	68 (19.3)	79 (19.3)	32 (6.8)	0.91	1.037	น้อย
8. การฝึกอบรมจากศูนย์ เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน	173 (49.1)	76 (21.6)	71 (20.2)	71 (20.2)	0.89	1.024	น้อย

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการฝึกอบรมเกี่ยวกับ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

n = 352

ประเด็นการได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร				ค่าเฉลี่ย (แปดผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคยได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(0) จำนวน (ร้อยละ)	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)			
9. การรวมกลุ่มอาชีพ และผลิตภัณฑ์ชุมชน	176 (50.0)	67 (19.0)	95 (27.0)	14 (4.0)	0.85	0.953	น้อย
10. การทำสบู่และน้ำยา อเนกประสงค์	199 (56.5)	58 (16.5)	72 (20.5)	23 (6.5)	0.77	0.990	น้อย
11. การทำถ่านไม้และน้ำส้ม ควันไม้	199 (56.5)	75 (21.3)	60 (17.0)	18 (5.1)	0.71	0.926	น้อย

หมายเหตุ แปดผลค่าเฉลี่ย 0.00-0.75 = น้อยที่สุด, 0.76-1.50 = น้อย, 1.51-2.25 = ปานกลาง,
2.26-3.00 = มาก

11) การศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างศึกษาดูงาน
เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ การปลูกพืชรวมยางพารา คิดเป็นร้อยละ 16.8 รองลงมา
คือ การทำเกษตรผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และน้อยที่สุด คือ การเผาถ่านน้ำส้มควันไม้คิดเป็นร้อย
ละ 6.1 (ตารางที่ 13)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่
อำเภอคลองหอยโข่ง มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะ
ในเรื่องการปลูกพืชร่วมกับยางพาราเนื่องการศึกษาดูงานจะทำให้เกิดการประยุกต์และนำมาใช้กับสวน
ของเกษตรกรเองได้อีกด้วย ก่อให้เกิดการต่อยอดและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

n = 835

การศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การปลูกพืชร่วมยาง	140	16.8
2. การทำเกษตรผสมผสาน	132	15.8
3. การทำปุ๋ยชีวภาพและสารไล่แมลง	85	10.2
4. การทำน้ำยาอเนกประสงค์	82	9.8
5. การเลี้ยงสัตว์และการผลิตอาหารสัตว์	78	9.3
6. การเผาถ่านน้ำส้มควันไม้	5	6.1
7. ด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์	49	5.9
8. การทำเกษตรอินทรีย์	44	5.3
9. เทคนิคและวิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	41	4.9
10. วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง	35	4.2
11. ศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพสมุนไพรในชุมชนเพื่อจำหน่าย	27	3.2
รวม	835	100.0

4.1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1) ลักษณะการถือครองที่ดิน

1.1) จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด คือ 1-10 ไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมา 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.8 และน้อยที่สุด คือ 31ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.7 (ตารางที่ 14)

จากข้อมูล สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมดโดยเฉลี่ย เท่ากับ 11.63 ไร่ ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มากอาจเนื่องมาจากการได้ที่ดินมาจากมรดกตกทอดและทำกินจวบจนมาถึงปัจจุบัน

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด

n = 352

จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 10	186	53.7
11 – 20	126	35.8
21 – 30	31	8.8
31 ไร่ขึ้นไป	6	1.7
รวม	352	100.00
จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมดต่ำที่สุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมดสูงที่สุด (ไร่)	42	
จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย (ไร่)	11.63	

1.2) จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร คือ 11-20 ไร่ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา ได้แก่ 1-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.5 และมากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.3 (ตารางที่ 15)

จากข้อมูล สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย เท่ากับ 11.63 ไร่ ถือเป็นพื้นที่ที่มากสามารถทำให้เลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างเพียงพอ

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

n = 352

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 10	146	41.5
11 – 20	149	42.3
21 – 30	42	11.9
31 ไร่ขึ้นไป	15	4.3
รวม	352	100.00
จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรต่ำที่สุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรสูงที่สุด (ไร่)	42	
จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย (ไร่)	11.63	

(1) สวนยางพารา

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพื้นที่สวนยางพารา คือ 1 – 10 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมา ได้แก่ 11 – 20 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 31.3 และใบน้อยที่สุด 31 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.1 (ตารางที่ 16)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย เท่ากับ 10.47 ไร่ ถือเป็นพื้นที่ที่สามารถทำให้เลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างเพียงพอ และยังเหลือพื้นที่เพียงพอที่สามารถปลูกพืชชนิดอื่นได้ด้วย

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนพื้นที่สวนยางพารา

n = 352		
จำนวนพื้นที่สวนยางพารา (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีที่สวนยางพารา	17	4.8
1 – 10	194	55.1
11 – 20	110	31.3
21 – 30	27	7.7
31 ไร่ขึ้นไป	4	1.1
รวม	352	100.00
จำนวนพื้นที่ทำสวนยางพาราต่ำที่สุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่ทำสวนยางพาราสูงที่สุด (ไร่)	40	
จำนวนพื้นที่ทำสวนยางพาราเฉลี่ย (ไร่)	10.47	

(2) สวนปาล์มน้ำมัน

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพื้นที่สวนปาล์มน้ำมัน คือ ไม่มีที่สวนปาล์มน้ำมันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมา ได้แก่ 1 - 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.4 และ 6 ไร่ขึ้นไป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.3 (ตารางที่ 17)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีจำนวนพื้นที่สวนปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.12 ไร่ ถือเป็นเพียงส่วนพื้นที่ส่วนน้อย เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เกษตรกรทำการปลูกยางพาราเพื่อทำเป็นอาชีพหลัก

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำสวนปาล์มน้ำมัน

n = 352

จำนวนพื้นที่ทำสวนปาล์มน้ำมัน (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีที่สวนปาล์มน้ำมัน	332	94.3
1 - 5	19	5.4
6 ไร่ขึ้นไป	1	0.3
รวม	352	100.0
จำนวนพื้นที่ทำสวนปาล์มน้ำมันต่ำที่สุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่ทำสวนปาล์มน้ำมันสูงที่สุด (ไร่)	10	
จำนวนพื้นที่ทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย (ไร่)	0.12	

(3) สวนผลไม้

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพื้นที่ทำสวนผลไม้ คือ ไม่มีที่สวนผลไม้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.4 รองลงมา ได้แก่ 1 - 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.6 และ 6 ไร่ขึ้นไป น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 18)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีจำนวนพื้นที่ทำสวนผลไม้ โดยเฉลี่ย เท่ากับ 0.66 ไร่ ถือเป็นเพียงส่วนพื้นที่ส่วนน้อย เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เกษตรกรทำการปลูกยางพารา เพื่อทำเป็นอาชีพหลัก และทำสวนปาล์มน้ำมัน ทำให้เหลือพื้นที่เล็กน้อยสำหรับการทำสวนผลไม้

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำสวนผลไม้

n = 352

จำนวนพื้นที่ทำสวนผลไม้ (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีที่สวนผลไม้	223	63.4
1 - 5	127	36.1
6 ไร่ขึ้นไป	2	0.6
รวม	352	100.0
จำนวนพื้นที่สวนผลไม้ต่ำที่สุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่สวนผลไม้สูงที่สุด (ไร่)	6	
จำนวนพื้นที่สวนผลไม้เฉลี่ย (ไร่)	0.66	

(4) นา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีที่นา คิดเป็นร้อยละ 80.1 รองลงมา ได้แก่ มีจำนวนพื้นที่ทำนา 1 - 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.5 และมีจำนวนพื้นที่ทำนายน้อยที่สุดคิด 3 ไร่ขึ้นไป เป็นร้อยละ 3.4 (ตารางที่ 19)

จากข้อมูล สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีจำนวนพื้นที่ทำนาโดยเฉลี่ย เท่ากับ 0.34 ไร่ ถือเป็นเพียงส่วนพื้นที่ส่วนน้อย แต่ในปัจจุบันพบเห็นการทำนาได้น้อย เพราะถูกทดแทนด้วยการปลูกยางพาราซึ่งมีรายได้ที่ดีกว่าการทำนา

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพื้นที่นา

n = 352		
จำนวนพื้นที่นา (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีที่นา	282	80.1
1 – 2	58	16.5
3 ไร่ขึ้นไป	12	3.4
รวม	352	100.0
จำนวนพื้นที่นาค่าที่ต่ำสุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่นาสูงที่สุด (ไร่)	4	
จำนวนพื้นที่นาเฉลี่ย (ไร่)	0.34	

(5) พื้นที่อื่นๆ

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 88.6 รองลงมา ได้แก่ มีพื้นที่อื่นๆ 1 – 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.2 และมีพื้นที่อื่นๆ 6 - 10 ไร่ และ 11 ไร่ขึ้นไปน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.6 เท่ากัน (ตารางที่ 20)

จากข้อมูล สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีจำนวนพื้นที่อื่นๆ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.38 ไร่ ถือเป็นเพียงส่วนพื้นที่ส่วนน้อย

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนพื้นที่อื่นๆ

n = 352		
จำนวนพื้นที่อื่นๆ (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีพื้นที่อื่นๆ	312	88.6
1 – 5	36	10.2
6 - 10	2	0.6
11 ไร่ขึ้นไป	2	0.6
รวม	352	100.0
จำนวนพื้นที่อื่นๆ ต่ำที่สุด (ไร่)	1	
จำนวนพื้นที่อื่นๆ สูงที่สุด (ไร่)	16	
จำนวนพื้นที่อื่นๆ เฉลี่ย (ไร่)	0.38	

2) แรงงาน

2.1 จำนวนแรงงานในครัวเรือน

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน คือ จำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 - 4 คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมาได้แก่ 1 - 2 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 และน้อยที่สุด ไม่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.4 (ตารางที่ 21)

จากข้อมูล สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 2.84 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำที่สุด 1 คน และจำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงที่สุด 21 คน

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน

n = 352		
จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีแรงงานในครัวเรือน	5	1.4
1 - 2	154	43.8
3 - 4	177	50.3
5 คนขึ้นไป	16	4.5
รวม	352	100.0
จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำที่สุด (คน)	1	
จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงที่สุด (คน)	21	
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย (คน)	2.84	

2.1.1 จำนวนแรงงานครัวเรือนในภาคการเกษตร

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนในภาคการเกษตร คือ 1 - 2 คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาได้แก่ 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และน้อยที่สุด 5 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.3 (ตารางที่ 22)

จากข้อมูล สรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 2.84 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน ในภาคการเกษตรต่ำที่สุด 1 คน และจำนวนแรงงานในครัวเรือนในภาคการเกษตรสูงที่สุด 5 คน

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือนในภาคการเกษตร

n = 352		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนในภาคการเกษตร (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีแรงงานในครัวเรือนในภาคการเกษตร	6	1.7
1 - 2	324	92.0
3 - 4	21	6.0
5 คน ขึ้นไป	1	0.3
รวม	352	100.0
จำนวนแรงงานในครัวเรือน ในภาคการเกษตรต่ำที่สุด (คน)	1	
จำนวนแรงงานในครัวเรือน ในภาคการเกษตรสูงที่สุด (คน)	5	
จำนวนแรงงานในครัวเรือน ในภาคการเกษตรเฉลี่ย (คน)	0.65	

2.1.2 จำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตร

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตร คือ 1 - 2 คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมา ได้แก่ ไม่มีคิดเป็นร้อยละ 32.4 และน้อยที่สุด คือ 3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.8 (ตารางที่ 23)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีจำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.03 คน มีจำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่ำที่สุด 1 คน และจำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตรสูงที่สุด 3 คน

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนแรงงานนอกครัวเรือนนอกภาคการเกษตร

n = 352		
จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนนอกภาคการเกษตร (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีแรงงานนอกครัวเรือนนอกภาคการเกษตร	114	32.4
1 - 2	228	64.8
3 คนขึ้นไป	10	2.8
รวม	352	100.0
จำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่ำที่สุด (คน)	1	
จำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตรสูงที่สุด (คน)	3	
จำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย (คน)	1.03	

2.2 จำนวนแรงงานจ้าง

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนแรงงานจ้าง คือ ไม่มีแรงงานจ้างมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมา ได้แก่ 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุด คือ 3 คนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 0.3 (ตารางที่ 24)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีจำนวนแรงงานจ้างโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.32 คน มีจำนวนแรงงานจ้างต่ำที่สุด 1 คน และจำนวนแรงงานจ้างสูงที่สุด 4 คน

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนแรงงานจ้าง

n = 352		
จำนวนแรงงานจ้าง (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีแรงงานจ้าง	270	76.7
1 – 2	81	23.0
3 คนขึ้นไป	1	0.3
รวม	352	100.0
จำนวนแรงงานจ้างต่ำที่สุด (คน)	1	
จำนวนแรงงานจ้างสูงที่สุด (คน)	4	
จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย (คน)	0.32	

2.3 รายได้ของครัวเรือน

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครัวเรือน คือ 100,001-500,000 บาท/ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมา ได้แก่ 500,001-1,000,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 29.3 และ $\geq 1,000,001$ บาท/ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.3 (ตารางที่ 25)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีรายได้ของครัวเรือนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 411,506.79 บาท/ปี มีรายได้ของครัวเรือนต่ำที่สุด 120,000 บาท/ปี และรายได้ของครัวเรือนสูงที่สุด 7,520,000 บาท/ปี

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครัวเรือน

n = 352

รายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 100,000	63	17.9
100,001-500,000	171	48.6
500,001-1,000,000	103	29.3
≥ 1,000,001	15	4.3
รวม	352	100.0
รายได้ของครัวเรือนต่ำที่สุด (บาท/ปี)	120,000	
รายได้ของครัวเรือนสูงที่สุด (บาท/ปี)	7,520,000	
รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	411,506.79	

2.3.1 รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร คือ ≤ 100,000 บาท/ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมา ได้แก่ 100,001-500,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 42.0 และ ≥ 1,000,001 บาท/ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.3 (ตารางที่ 26)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรโดยเฉลี่ย เท่ากับ 132,587.10 บาท/ปี รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่ำที่สุด 50,000 บาท/ปี และรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรสูงที่สุด 1,260,000 บาท/ปี

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร

n = 352

รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 100,000	194	55.1
100,001-500,000	148	42.0
500,001-1,000,000	9	2.6
≥ 1,000,001	1	0.3
รวม	352	100.0
รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่ำที่สุด (บาท/ปี)	50,000	
รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรสูงที่สุด (บาท/ปี)	1,260,000	
รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย (บาท/ปี)	132,587.10	

2.3.2 รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร คือ $\leq 100,000$ บาท/ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา ได้แก่ 100,001-500,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 37.2 และ $\geq 1,000,001$ บาท/ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.7 (ตารางที่ 27)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีรายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ย เท่ากับ 278,919.69 บาท/ปี มีรายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่ำที่สุด 30,000 บาท/ปี และรายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรสูงที่สุด 7,300,000 บาท/ปี

ตารางที่ 27 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร

n = 352		
รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
$\leq 100,000$	155	44.0
100,001-500,000	131	37.2
500,001-1,000,000	60	17.0
$\geq 1,000,001$	6	1.7
รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่ำที่สุด (บาท/ปี)	30,000	
รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรสูงที่สุด (บาท/ปี)	7,300,000	
รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย (บาท/ปี)	278,919.69	

2.4 รายจ่ายของครัวเรือน

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายของครัวเรือน คือ $\leq 100,000$ บาท/ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมา ได้แก่ 100,001-200,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 31.0 และ $\geq 400,001$ บาท/ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 (ตารางที่ 28)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีรายจ่ายของครัวเรือน โดยเฉลี่ย เท่ากับ 203,404.83 บาท/ปี มีรายจ่ายของครัวเรือน ต่ำที่สุด 700,000 บาท/ปี และรายจ่ายของครัวเรือน สูงที่สุด 1,825,000 บาท/ปี

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายจ่ายของครัวเรือน

n = 352

รายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 100,000	113	32.1
100,001-200,000	109	31.0
200,001-300,000	57	16.2
300,001-400,000	47	13.4
≥ 400,001	26	7.4
รวม	352	100.0
รายจ่ายของครัวเรือนต่ำที่สุด (บาท/ปี)	700,000	
รายจ่ายของครัวเรือนมากที่สุด (บาท/ปี)	1,825,000	
รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	203,404.83	

2.5 การออมของครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างมีการออมของครัวเรือน คือ < 10,000 บาท/ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมา ได้แก่ 10,001-20,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 17.3 และ 30,001-40,000 บาท/ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.8 (ตารางที่ 29)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่ อำเภอลองหอยโข่ง มีการออมของครัวเรือนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 22,906.42 บาท/ปี มีการออมของครัวเรือนต่ำที่สุด 180,000 บาท/ปี และการออมของครัวเรือนสูงที่สุด 500,000 บาท/ปี

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการออมของครัวเรือน

n = 352

การออมของครัวเรือน (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
< 10,000	203	57.7
10,001-20,000	61	17.3
20,001-30,000	25	7.1
30,001-40,000	17	4.8
40,001-50,000	19	5.4
≥ 50,001	27	7.7
รวม	352	100.0
การออมของครัวเรือนต่ำที่สุด (บาท/ปี)	180,000	
การออมของครัวเรือนสูงที่สุด (บาท/ปี)	500,000	
การออมของครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	22,906.42	

2.6 ภาวะหนี้สิน

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาวะหนี้สินของครัวเรือน คือ $\leq 10,000$ บาท/ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.1 รองลงมา ได้แก่ ไม่มีภาวะหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 63.1 และน้อยที่สุด ได้แก่ 20,001-30,000 บาท/ปี, 40,001-50,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 4.3 (ตารางที่ 30)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง มีภาวะหนี้สินในปัจจุบันโดยเฉลี่ย เท่ากับ 30,555.97 บาท/ปี มีภาวะหนี้สินในปัจจุบันต่ำที่สุด 1 บาท/ปี และภาวะหนี้สินในปัจจุบันสูงที่สุด 700,000 บาท/ปี

ตารางที่ 30 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาวะหนี้สินในปัจจุบัน

n = 352		
ภาวะหนี้สินในปัจจุบัน (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีภาวะหนี้สิน	79	63.1
มีภาวะหนี้สิน	65	36.9
$\leq 10,000$	92	65.1
10,001-20,000	28	8.0
20,001-30,000	15	4.3
30,001-40,000	18	5.1
40,001-50,000	15	4.3
$\geq 50,001$	40	13.4
รวม	352	100.0
จำนวนเงินในการเป็นหนี้ต่ำที่สุด (บาท/ปี)	5,000	
จำนวนเงินในการเป็นหนี้มากที่สุด (บาท/ปี)	700,000	
จำนวนเงินในการเป็นหนี้เฉลี่ย (บาท/ปี)	30,555.97	

4.1.3 ข้อมูลด้านจิตวิทยา

1) ทศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ประเด็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงาน และการดำรงชีวิตเพื่อความทุกข์ที่ยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.15 รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการประกอบอาชีพที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยัน อดทนเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง และประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไขความยากจนได้อย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.80 ประเด็นการใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นด้านทัศนคติ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตเพื่อความสุขที่ยั่งยืน	1 (0.3)	47 (13.4)	203 (57.7)	101 (28.7)	3.15 (มาก)	.641	ปานกลาง
2. การประกอบอาชีพที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยัน อดทนเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	2 (0.6)	44 (12.5)	207 (58.8)	99 (28.1)	3.14 (มาก)	.640	ปานกลาง
3. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไขความยากจนได้อย่างยั่งยืน	3 (0.9)	45 (12.8)	202 (57.4)	102 (29.0)	3.14 (มาก)	.657	ปานกลาง
4. เศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐานคือ การพึ่งตนเอง ช่วยเหลือกันและไม่เบียดเบียนผู้อื่น	2 (0.6)	51 (14.5)	202 (57.4)	97 (27.6)	3.12 (มาก)	.656	ปานกลาง
5. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำให้คนในสังคมมีความสามัคคีกันมากขึ้น	3 (0.9)	59 (16.8)	188 (53.4)	102 (29.0)	3.11 (มาก)	.694	ปานกลาง
6. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถลดความขัดแย้งในสังคมได้	3 (0.9)	63 (17.9)	182 (51.7)	104 (29.5)	3.10 (มาก)	.707	ปานกลาง
7. การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตทำให้ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น	8 (2.3)	69 (19.6)	173 (49.1)	102 (29.0)	3.05 (มาก)	.759	ปานกลาง
8. ปัจจุบันดำรงชีวิตทั้งในด้านส่วนตัวและด้านหน้าที่การงานด้วยความมีสติปัญญา	5 (1.4)	58 (16.5)	212 (60.2)	77 (21.9)	3.03 (มาก)	.664	ปานกลาง

ตารางที่ 31 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นด้านทัศนคติ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
9. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราและครอบครัวเท่านั้น	5 (1.4)	63 (17.9)	213 (60.5)	71 (20.2)	2.99 (มาก)	.662	ปานกลาง
10. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการปฏิบัติตามที่พระเจ้าอยู่หัวได้ชี้แนะว่าไม่	4 (1.1)	80 (22.7)	179 (50.9)	89 (25.3)	3.00 (มาก)	.726	ปานกลาง
11. ยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก	5 (1.4)	82 (23.3)	179 (50.9)	86 (24.4)	2.98 (มาก)	.732	ปานกลาง
12. การเพิ่มพูนความรู้โดยการติดตามข่าวสารทำให้ท่านรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน	8 (2.3)	94 (26.7)	107 (48.3)	80 (22.7)	2.91 (มาก)	.761	ปานกลาง
13. การหมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคงเที่ยงธรรมและตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง	9 (2.6)	103 (29.3)	160 (45.5)	80 (22.7)	2.88 (มาก)	.781	ปานกลาง
14. การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคง	25 (7.1)	97 (27.6)	154 (43.8)	76 (21.6)	2.80 (มาก)	.858	ปานกลาง

ตารางที่ 31 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นด้านทัศนคติ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
15. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เศรษฐกิจปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง	9 (2.6)	95 (27.0)	162 (46.0)	86 (24.4)	2.92 (มาก)	.783	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				3.02	0.71	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

2) ความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พอเพียง

จากการวิจัยด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มต้นที่ระดับชาติก่อนระดับบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.49 รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการอยู่อย่างพอกิน พอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.23 ประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงจะเกี่ยวข้องกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน กำไร แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับน้อย (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้และความเข้าใจ
ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นด้านความรู้ และความเข้าใจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย	น้อย	ปาน	มาก			
	ได้รับเลย		กลาง				
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. เศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มต้น ที่ระดับชาติก่อนระดับบุคคล	18 (5.1)	162 (46.0)	152 (43.2)	20 (5.7)	2.49 (มาก)	.684	น้อย
2. การอยู่อย่างพอกิน พอใช้ ไม่ เบียดเบียนผู้อื่นเป็นการ ดำเนินชีวิตตามแนวคิดแบบ เศรษฐกิจพอเพียง	18 (5.1)	171 (48.6)	145 (41.2)	18 (5.1)	2.46 (มาก)	.674	น้อย
3. การประกอบอาชีพด้วยความ ซื่อสัตย์ในหน้าที่การงาน เป็นเงื่อนไขด้าน คุณธรรม	21 (6.0)	174 (49.4)	138 (39.2)	19 (5.4)	2.44 (มาก)	.689	น้อย
4. การทำรายรับ-รายจ่าย เป็น การวางแผนที่ดีของตนเอง และครอบครัวต่อการดำรง ชีวิตในอนาคต	20 (5.7)	182 (51.7)	133 (37.8)	17 (4.8)	2.42 (มาก)	.674	น้อย
5. การรู้จักแสวงหาความรู้จาก หลากหลายแหล่งที่มาของ ข้อมูลข่าวสารเป็นการสร้าง รอบรู้ และรอบคอบก่อน การตัดสินใจในการกระทำ การใดๆ เป็นเงื่อนไขด้าน ความรู้	20 (5.7)	194 (55.1)	122 (34.7)	16 (4.5)	2.38 (มาก)	.665	น้อย
6. การรู้จักประหยัด มัธยัสถ์ เป็นพื้นฐานหลักสำคัญของ ความพอประมาณ	24 (6.8)	203 (37.7)	108 (30.7)	17 (4.8)	2.34 (มาก)	.676	น้อย
7. การประพฤติปฏิบัติตนให้มี ความซื่อสัตย์สุจริตในชีวิต เสมอเป็นเงื่อนไขคุณธรรม	34 (9.7)	181 (51.4)	115 (32.7)	22 (6.3)	2.36 (มาก)	.741	น้อย

ตารางที่ 32 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นด้านความรู้และความเข้าใจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปดผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	ได้รับเลย						
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
8. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวทางในการดำรงชีวิต ให้มีความสุขอย่างยั่งยืนโดยมีเป้าหมายอย่างพอมิ พอกินพอใช้	41 (11.6)	179 (50.9)	111 (31.5)	21 (6.0)	2.32 (มาก)	.756	น้อย
9. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล	50 (14.2)	163 (46.3)	110 (31.3)	29 (8.2)	2.34 (มาก)	.821	น้อย
10. สุชาตมีรถยนต์ส่วนตัวและมีรายได้พอที่จะใช้จ่ายอย่างไม่เดือนร้อน แต่จะอาศัยรถยนต์ของเพื่อนบ้านเดินทางไปทำงานอย่างเสมอ แสดงว่าสุตาประหยัดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	53 (15.1)	169 (48.0)	100 (28.4)	30 (8.5)	2.30 (มาก)	.828	น้อย
11. สุชาตมีเงินเดือน 15,000 บาทต่อเดือน ไม่มีรายได้ทางอื่น แต่ตัดสินใจกู้เงินเพื่อซื้อรถเบนซ์รุ่นใหม่ล่าสุดเพื่อให้คนอื่นมองว่าตนมีฐานะแสดงว่าสุชาตมีความคิดสอดคล้องกับหลักการพอประมาณ	63 (17.9)	159 (45.2)	103 (29.3)	27 (7.7)	2.27 (มาก)	.842	น้อย

ตารางที่ 32 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นด้านความรู้และความเข้าใจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	ได้รับเลย						
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
12. ปกรณ์ต้องการลงทุนเลี้ยงปลา จึงศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ แล้วจึงตัดสินใจลงทุน แสดงว่าปกรณ์มีความรอบคอบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	61 (17.3)	157 (44.6)	105 (29.8)	29 (8.2)	2.29 (มาก)	.848	น้อย
13. ปานวาดเวลาตัดสินใจลงทุนใดๆ จะใช้ความรอบคอบมากกว่าความรอบรู้ แสดงว่าปานวาดมีความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	71 (20.2)	154 (43.8)	100 (28.4)	27 (7.7)	2.24 (มาก)	.860	น้อย
14. เศรษฐกิจพอเพียงจะเกี่ยวข้องกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน กำไร	74 (21.0)	153 (43.5)	95 (27.0)	30 (8.5)	2.23 (มาก)	.878	น้อย
15. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม เพื่อเผชิญสถานการณ์ความไม่แน่นอนในอนาคต	70 (19.9)	144 (40.9)	110 (31.3)	28 (8.0)	2.27 (มาก)	.870	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.34	0.77	น้อย

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

3) การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นรู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.32 รองลงมา ได้แก่ มีความอดทน อดกลั้น

ควบคุมอารมณ์ของตนไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท และได้รับการสนับสนุนดูแลจากครัวเรือนที่ประสบความสำเร็จในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ครัวเรือนต้นแบบ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.78 คือ ประเด็นมีการเข้าร่วมกิจกรรมของเพื่อนบ้าน เช่น งานมงคลต่างๆ งานศพ ตลอดจนงานที่ราชการจัดขึ้น แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการมีส่วนร่วม และช่วยเหลือเกื้อกูล	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	ได้รับเลย						
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. มีการเข้าร่วมกิจกรรมของเพื่อนบ้าน เช่น งานมงคลต่างๆ งานศพ ตลอดจนงานที่ราชการจัดขึ้น	6 (1.7)	117 (33.2)	177 (50.3)	52 (14.8)	2.78 (มาก)	.708	ปานกลาง
2. รู้จักรักสามัคคี ไม่มีความแตกแยกกัน	6 (1.7)	102 (29.0)	174 (49.4)	70 (19.9)	2.88 (มาก)	.737	ปานกลาง
3. มีการแบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภค และสิ่งจำเป็นให้กับครัวเรือนที่ยากจนหรือทุกข์ยาก	5 (1.4)	86 (24.4)	171 (48.6)	90 (25.6)	2.98 (มาก)	.747	ปานกลาง
4. มีวิธีการช่วยเหลือตัวเองและสมาชิกในชุมชนเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ	4 (1.1)	67 (19.0)	186 (52.8)	95 (27.0)	3.06 (มาก)	.710	ปานกลาง
5. ได้รับสวัสดิการชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น	403 (1.1)	56 (15.9)	189 (53.7)	103 (29.3)	3.11 (มาก)	.697	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนเสมอ	5 (1.4)	47 (13.4)	185 (52.6)	115 (32.7)	3.16 (มาก)	.701	ปานกลาง
7. ช่วยทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	6 (1.7)	48 (13.6)	181 (51.4)	117 (33.2)	3.16 (มาก)	.716	ปานกลาง
8. มีความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อผู้อื่น	4 (1.1)	37 (10.5)	168 (47.7)	143 (40.6)	3.28 (มาก)	.693	มาก
9. มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมอารมณ์ของตน ไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท	4 (1.1)	40 (11.4)	154 (43.8)	143 (43.8)	3.30 (มาก)	.712	มาก

ตารางที่ 33 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นการมีส่วนร่วม และช่วยเหลือเกื้อกูล	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปดผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
10. รู้จักสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อส่วนรวม	2 (0.6)	36 (10.2)	163 (46.3)	151 (42.9)	3.32 (มาก)	.675	มาก
11. การแลกเปลี่ยนและ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาพอเพียงให้ผู้อื่น	2 (0.6)	35 (9.9)	174 (49.4)	141 (40.1)	3.29 (มาก)	.663	มาก
12. ได้รับการสนับสนุนดูแล จากครัวเรือนที่ประสบ ความสำเร็จในการนำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ (ครัวเรือน ต้นแบบ)	2 (0.6)	40 (11.4)	160 (45.5)	150 (42.6)	3.30 (มาก)	.688	มาก
13. ช่วยกันดูแลช่วยเหลือ ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	1 (0.3)	51 (14.5)	158 (44.9)	142 (40.3)	3.25 (มาก)	.705	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปดผล)				3.14	0.70	ปานกลาง

หมายเหตุ แปดผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

4.2 ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

ในการศึกษาข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร แบ่งการศึกษาออกเป็นการพึ่งพาตนเอง 8 ด้าน ประกอบด้วย การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านสังคม การพึ่งตนเองด้านด้านจิตใจ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านความพอประมาณ การพึ่งตนเองด้านเหตุผล และการพึ่งตนเองด้านความมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 การพึ่งพาตนเอง

1) การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นมีการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครัวเรือน และเพื่อนบ้านที่ได้รับความเดือนร้อนในโอกาสที่จำเป็น เช่น การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.92 รองลงมา คือ ประเด็นวิธีการลดรายจ่าย เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ สารชีวภาพป้องกันศัตรูพืชใช้เองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.84 คือ ประเด็นมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายสม่ำเสมอ, ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการรวมกลุ่มเพื่อสร้าง/พัฒนาอาชีพ เสริม เช่น กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มสตรีจักสาน เป็นต้น, มีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อให้มีเงินเก็บออมและมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมมือกันวางแผน การประกอบอาชีพในชุมชน (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นการพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครัวเรือน และเพื่อนบ้านที่ได้รับความเดือนร้อนในโอกาสที่จำเป็น	1 (0.3)	86 (24.4)	204 (58.0)	61 (17.3)	2.92 (มาก)	.651	ปานกลาง
2. วิธีการลดรายจ่าย เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ สารชีวภาพป้องกันศัตรูพืชใช้เอง	2 (0.6)	87 (24.7)	206 (58.5)	57 (16.2)	2.90 (มาก)	.651	ปานกลาง

ตารางที่ 34 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
3. มีวิธีการเพิ่มรายได้ เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม	2 (0.6)	98 (27.8)	199 (56.5)	53 (15.1)	2.86 (มาก)	.658	ปานกลาง
4. มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ	2 (0.6)	105 (29.8)	192 (54.4)	53 (15.1)	2.84 (มาก)	.669	ปานกลาง
5. มีการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตร โดยวิธีการ ทาธรรมชาติและภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ไข่เค็ม น้ำปลา เครื่องแกง เป็นต้น	2 (0.6)	106 (30.1)	188 (53.4)	56 (15.9)	2.85 (มาก)	.679	ปานกลาง
6. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการรวมกลุ่มเพื่อสร้าง/พัฒนาอาชีพ เสริม เช่น กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มสตรีจักสาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ไหมถักมือ เป็นต้น	3 (0.9)	104 (29.5)	190 (54.0)	55 (15.6)	2.84 (มาก)	.680	ปานกลาง
7. มีการให้กู้ยืมเงินมาลงทุน ทำการเกษตรให้อัตรา ดอกเบี้ยที่ต่ำ เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคาร ธ.ก.ส การกู้ยืมเงินจากกองทุนชุมชน เป็นต้น	2 (0.6)	103 (29.3)	193 (54.8)	54 (15.3)	2.85 (มาก)	.669	ปานกลาง
8. มีการวางแผนการใช้จ่าย เพื่อให้มีเงินเก็บออม	4 (1.1)	100 (28.4)	198 (56.3)	50 (14.2)	2.84 (มาก)	.668	ปานกลาง

ตารางที่ 34 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	ได้รับเลย						
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
9. มีการแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมมือกันวางแผนการ ประกอบอาชีพในชุมชน	5 (1.4)	95 (27.0)	205 (58.2)	47 (13.4)	2.84 (มาก)	.643	ปานกลาง
10. มีการรวมกลุ่มต่างๆ เพื่อ จำหน่ายสินค้าหรือ ผลิตภัณฑ์ โดยไม่ผ่าน พ่อค้าคนกลางเพื่อให้ได้ ราคาที่ต้องการ	5 (1.4)	95 (27.0)	200 (56.8)	52 (14.8)	2.85 (มาก)	.643	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.57	0.66	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

4.2.1 การพึ่งพาตนเองด้านสังคม

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.37 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นมีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ทอดกฐิน ชักพระ ทำบุญเดือนสิบ สงกรานต์ เป็นต้น และประเด็นเคารพกฎระเบียบของชุมชน เช่น ไม่เล่นการพนันภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.94 รองลงมาประเด็นมีการให้การศึกษาที่ดีและมีคุณภาพกับสมาชิกในครัวเรือน เช่น บุคคลในครอบครัวสอนวิธีการประกอบอาชีพให้ลูก การควบคุมบุตรหลานให้มีความประพฤติดีอยู่ในศีลธรรม เป็นต้น และประเด็นช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยไม่ให้เกิดความไม่สงบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.87 คือ ประเด็นมีวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือน และชุมชนอย่างมีเหตุผล เช่น การหาแนวทางการทำงาน และการอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขของชุมชน (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านสังคมของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัด
สงขลา (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งตนเอง ด้านสังคม	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีวิธีสร้างความสัมพันธ์ให้ เกิดความสามัคคี และ ความเข้าใจที่ดีต่อกัน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำท้องถิ่น และ สมาชิกในชุมชน เช่น ประชุม ปรึกษาหารือร่วมกิจกรรม ตามประเพณีต่างๆ เป็นต้น ติดต่อสื่อสารต่างๆ เป็นต้น	4 (1.1)	91 (25.9)	202 (57.4)	55 (15.6)	2.88 (มาก)	.668	ปานกลาง
2. มีวิธีการจัดสวัสดิการและ ทำกิจกรรมด้านสาธารณ ูปโภคและบริการต่างๆ เช่น การตั้งร้านค้าสหกรณ์ การกำจัดขยะ และการ ติดต่อสื่อสารต่างๆ เป็นต้น	5 (1.4)	86 (4.4)	204 (58.0)	57 (16.2)	2.89 (มาก)	672	ปานกลาง
3. มีวิธีการสร้างความเข้าใจ อันดีต่อกันอย่างมีเหตุผล เช่น การหาแนวทางการ ทำงาน และการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุข ของชุมชน	5 (1.4)	95 (27.0)	194 (55.1)	58 (16.5)	2.87 (มาก)	.689	ปานกลาง
4. มีการพัฒนาร่วมมือร่วมใจ หรือสหะทรัพยากรเพื่อการ พัฒนา เช่น วัดโรงเรียน ถนน เป็นต้น	4 (1.1)	89 (25.3)	193 (54.8)	66 (18.8)	2.91 (มาก)	.692	ปานกลาง
5. มีการให้การศึกษที่ดีและ มีคุณภาพกับสมาชิกใน ครัวเรือน เช่น บุคคลใน ครอบครัวสอนวิธีการประกอบ อาชีพให้ลูก การควบคุม บุตรหลานให้มีความประพฤติ ดีอยู่ในศีลธรรม เป็นต้น	3 (0.9)	97 (27.6)	173 (49.1)	79 (22.4)	2.93 (มาก)	7.29	ปานกลาง

ตารางที่ 35 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านสังคมของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัด
สงขลา (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งตนเอง ด้านสังคม	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
6. มีวิธีการอยู่ร่วมกันแบบ ประชาธิปไตย เช่น การ เปิดโอกาสให้สมาชิกใน ครัวเรือนแสดงความคิดเห็น อย่างเท่าเทียม เป็นต้น	4 (1.1)	100 (28.4)	167 (47.4)	81 (23.0)	2.92 (มาก)	.745	ปานกลาง
7. การใช้หลักความยุติธรรม ในการแบ่งผลประโยชน์ เช่น การตัดสินใจโดยใช้ หลักความถูกต้องไม่ คำนึงถึงพวกพ้องของ ตนเอง เป็นต้น	5 (1.4)	104 (29.5)	156 (44.3)	87 (24.7)	2.92 (มาก)	.772	ปานกลาง
8. มีการสืบทอดประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ทอดกฐิน ชักพระ ทำบุญเดือนสิบ สงกรานต์ เป็นต้น	4 (1.1)	101 (28.7)	160 (45.5)	87 (24.7)	2.94 (มาก)	.760	ปานกลาง
9. เคารพกฎระเบียบของ ชุมชน เช่น ไม่เล่นการ พนันภายในชุมชน	4 (1.1)	88 (2.5)	184 (52.3)	76 (21.6)	2.94 (มาก)	.714	ปานกลาง
10. ช่วยสอดส่องดูแลความ ปลอดภัยไม่ให้เกิดความ ไม่สงบ	2 (0.6)	93 (26.4)	185 (52.6)	72 (20.5)	2.93 (มาก)	.698	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.91	1.37	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง,
3.26-4.00 = มาก

4.2.3 การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นมีจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์ให้แก่สมาชิกในครัวเรือนและชุมชน เช่น ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.87 รองลงมา ประเด็นปลูกฝังและอบรมให้สมาชิกในครัวเรือน เช่น มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และประเด็นอบรมให้สมาชิกในครัวเรือนหรือคนในชุมชนเคารพกฎหมายของบ้านเรือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.77 คือ ประเด็นมีน้ำใจหรือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตใจที่ดี ร่าเริง แจ่มใส เป็นมิตรกับผู้อื่น (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านจิตใจของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านจิตใจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. ควบคุมจิตใจไม่ให้ความฟุ้ง เพื่อจะจนเกิดหนี้สิน จนทำให้ ตนเองและผู้อื่นได้รับความ เดือนร้อน	2 (20.6)	113 (32.1)	185 (52.6)	52 (14.8)	2.82 (มาก)	.677	ปานกลาง
2. อ้อเพื่อพ่อแม่มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจกันเช่น แบ่งปัน เครื่องอุปโภค บริโภคหรือ ผู้ด้อยโอกาสกว่า	1 (0.3)	112 (31.8)	186 (52.8)	53 (15.1)	2.83 (มาก)	.672	ปานกลาง
3. ปลูกฝังสมาชิกในครัวเรือนให้ ประพฤติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต	1 (0.3)	121 (34.4)	179 (50.9)	51 (14.5)	2.80 (มาก)	.678	ปานกลาง
4. มีน้ำใจหรือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม	3 (0.9)	129 (36.6)	165 (46.9)	55 (15.6)	2.77 (มาก)	.712	ปานกลาง

ตารางที่ 36 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านจิตใจของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
(ต่อ)

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านจิตใจ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5. สร้างความพึงพอใจในสภาพ ชีวิตความเป็นอยู่พออยู่ พอดี พอกิน พอใช้อย่างเหมาะสม โดยใช้หลักการมีเหตุผลใน การดำเนินชีวิต	3 (0.9)	116 (33.0)	175 (49.7)	58 (16.5)	2.82 (มาก)	.705	ปานกลาง
6. ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย สมควรแก่ฐานะไม่ทะเยอ ทะยานอยากได้ตามผู้อื่น	5 (1.4)	108 (30.7)	173 (49.1)	66 (18.8)	2.85 (มาก)	.729	ปานกลาง
7. มีจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์ เช่น ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง	4 (1.1)	107 (30.4)	171 (48.6)	70 (19.9)	2.87 (มาก)	.730	ปานกลาง
8. ปลุกฝังและอบรมให้สมาชิกใน ครัวเรือน เช่น มีความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ	5 (1.4)	105 (29.8)	175 (49.7)	67 (19.0)	2.86 (มาก)	.727	ปานกลาง
9. อบรมให้สมาชิกในครัวเรือน หรือคนในชุมชนเคารพ กฎหมายของบ้านเรือน	5 (1.4)	104 (29.5)	178 (50.6)	65 (18.5)	2.86 (มาก)	.720	ปานกลาง
10. มีจิตใจที่ดี ร่าเริงแจ่มใสและ เป็นมิตรกับผู้อื่น	11 (3.1)	118 (33.5)	168 (46.3)	60 (17.0)	2.77 (มาก)	.762	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.82	0.71	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง,
3.26-4.00 = มาก

4.2.4 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.73 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.80 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นที่มีวิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
ให้อยู่ได้นาน เช่น การอบ แช่อิ่ม การหมักดอง การกวน เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.00 รองลงมา
ประเด็นศึกษาเพิ่มพูนความรู้โดยการหาความรู้จากสื่อต่างๆ เช่น ดูโทรทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต อย่างสม่ำเสมอ
เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.81 คือ ประเด็นมีการกำจัดมลภาวะให้
สะอาดถูกสุขอนามัย โดยการใช้สุมไพร และภูมิปัญญาชาวบ้าน (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยีของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง
จังหวัดสงขลา

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านเทคโนโลยี	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีวิธีการแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตรให้อยู่ได้นาน เช่น การอบ แช่อิ่ม การหมักดอง การกวน เป็นต้น	102 (29.0)	159 (45.2)	80 (22.7)	11 (3.1)	2.00 (ปานกลาง)	.802	น้อย
2. ศึกษาเพิ่มพูนความรู้โดย การหาความรู้จากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต อย่างสม่ำเสมอ	113 (32.1)	160 (45.5)	69 (19.6)	10 (2.8)	1.93 (ปานกลาง)	.792	น้อย
3. มีการกำจัดมลภาวะให้สะอาด ถูกสุขอนามัย โดยการใช้ สมุนไพรร และภูมิปัญญา ชาวบ้าน	139 (39.5)	151 (42.9)	52 (14.5)	10 (2.8)	1.81 (ปานกลาง)	.789	น้อย
4. วิธีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ กับการเกษตรได้อย่าง เหมาะสม และคุ้มค่าพอดีกับ ความต้องการ	161 (57.7)	132 (27.3)	51 (11.6)	8 (3.4)	1.73 (ปานกลาง)	.790	น้อยที่สุด
5. นำเอาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ ทันสมัยมาใช้ในขั้นตอน การผลิตอย่างประหยัด และคุ้มค่า	171 (48.6)	123 (34.9)	51 (14.5)	7 (2.0)	1.70 (ปานกลาง)	.788	น้อยที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				1.73	0.80	น้อยที่สุด

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง,
3.26-4.00 = มาก

4.2.5 การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.75 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.89 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นมีทรัพยากรธรรมชาติกลับมาใช้ใหม่ เช่น
การนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ยพืชสดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.82 รองลงมาประเด็นมีวิธีการบำรุงรักษาแหล่ง
อุปโภค บริโภคในครัวเรือนหรือชุมชน เช่น การจัดระบบการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.80

และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.74 ประเด็นมีวิธีปรับปรุงพื้นที่ว่างเปล่านำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปล ผล)	S.D	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. นำทรัพยากรธรรมชาติกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ยพืชสด	176 (50.0)	78 (22.2)	82 (23.3)	16 (4.5)	1.82 (น้อย)	.941	น้อย
2. มีวิธีการบำรุงรักษาแหล่งอุปโภค บริโภคในครัวเรือนหรือชุมชน เช่น การจัดระบบ การใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด	175 (49.7)	85 (24.1)	78 (22.2)	14 (4.0)	1.80 (น้อย)	.918	น้อย
3. มีการบำรุงรักษาที่ดินทำกินให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างสม่ำเสมอ	170 (48.3)	103 (29.3)	67 (19.0)	12 (3.4)	1.78 (น้อย)	.873	น้อย
4. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้เกิดความยั่งยืน เช่น การลดใช้สารเคมีกับพืชผลทางการเกษตร	174 (49.4)	108 (30.7)	57 (16.2)	13 (3.7)	1.74 (น้อยที่สุด)	.860	น้อยที่สุด
5. ช่วยกันดูแล อนุรักษ์ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า เป็นต้น	179 (50.9)	99 (28.1)	60 (17.0)	14 (4.0)	1.74 (น้อยที่สุด)	.879	น้อยที่สุด
6. มีวิธีปรับปรุงพื้นที่ว่างเปล่า	184 (52.3)	97 (27.6)	53 (15.1)	18 (5.1)	1.73 (น้อยที่สุด)	.898	น้อยที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				1.75	0.98	น้อย

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

4.2.6 การพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นไม่แข่งขันปลูกบ้านหลังใหญ่ๆ และซื้อรถคันใหญ่ และไม่อวดรวยกันด้วยวัตถุสิ่งของมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.81 รองลงมาประเด็นพอใจในสิ่งที่ตนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.57 คือ รวมตัวกันคิดและทำกิจกรรมเพื่อลดภาวะหนี้สินของคนในครัวเรือนหรือชุมชน (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านความพอประมาณ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. รวมตัวกันคิดและทำกิจกรรมเพื่อลดภาวะหนี้สินของคนในครัวเรือนหรือชุมชน	34 (9.7)	142 (40.3)	164 (46.6)	12 (3.4)	2.44 (มาก)	.713	น้อย
2. การจัดงานประเพณี งานบุญในหมู่บ้านจัดแบบพอสมควร ไม่จัดใหญ่เกินไป จนทำให้สูญเสียงบประมาณการจัดงาน	23 (6.5)	148 (42.0)	172 (48.9)	9 (2.6)	2.47 (มาก)	.658	น้อย
3. ประเพณี งานบุญในหมู่บ้าน ประชาชนไม่ดื่มสุราแบบหามรุ่งหามค่ำ เกินความพอดี	17 (4.8)	150 (42.6)	175 (49.7)	10 (2.8)	2.51 (มาก)	.636	ปานกลาง
4. ในการจัดงานบวช งานแต่งงาน และงานศพ ไม่มีความฟุ่มเฟือย สูญเสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป	19 (5.4)	146 (41.5)	174 (49.4)	13 (3.7)	2.51 (มาก)	.658	ปานกลาง
5. มีการจัดบัญชีรายรับ รายจ่าย	12 (3.4)	151 (42.9)	175 (49.7)	14 (4.0)	2.54 (มาก)	.630	ปานกลาง
6. มีการวางแผนใช้เครื่องมือ การเกษตรร่วมกัน เพื่อลดต้นทุน	10 (2.8)	143 (40.6)	176 (50.0)	23 (6.5)	2.60 (มาก)	.654	ปานกลาง
7. มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่ม ออมทรัพย์ ออมข้าว การแปรรูปวัตถุดิบในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าแบบวิสาหกิจชุมชน	9 (2.6)	122 (34.7)	194 (51.1)	27 (7.7)	2.68 (มาก)	.651	ปานกลาง
8. ออมเงินให้เพียงพอก่อนใช้จ่าย เช่น ออม 1 ส่วนใช้ 3 ส่วน	9 (2.6)	117 (33.2)	198 (56.3)	28 (8.0)	2.70 (มาก)	.650	ปานกลาง

ตารางที่ 39 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านความพอประมาณ	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปดผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
9. รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ	7 (2.0)	122 (34.7)	191 (54.3)	32 (54.3)	2.73 (มาก)	.656	ปานกลาง
10. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ	6	113	204	29	2.73	.631	ปานกลาง
11. ทำงานตามความสามารถของตนไม่ทำงานจนจนเกินกำลัง	(1.7)	(32.1)	(58.0)	(8.2)	(มาก)		
จนเกิดโรคภัยไข้เจ็บ	6 (1.7)	105 (29.8)	211 (59.9)	30 (8.5)	2.75 (มาก)	.626	ปานกลาง
12. ไม่หลงใหลตามสื่อโฆษณาชวนเชื่อ หรือตามแฟชั่นจนใช้จ่ายเงินเกินฐานะ	7 (2.0)	103 (29.3)	209 (59.4)	33 (9.4)	2.76 (มาก)	.640	ปานกลาง
13. มีฐานะดีก็ไม่ควรถูกเหยียดหยามผู้อื่นหรือผู้ด้อยโอกาสกว่าตน	7 (2.0)	99 (27.3)	212 (60.2)	37 (10.5)	2.79 (มาก)	.645	ปานกลาง
14. พอใจในสิ่งที่ตนมี	7 (2.0)	99 (28.1)	205 (58.2)	41 (11.6)	2.80 (มาก)	.661	ปานกลาง
15. ไม่แข่งขันปลูกบ้านหลังใหญ่และไม่อวดรวยกันด้วยวัตถุสิ่งของ	4 (1.1)	105 (29.8)	197 (56.0)	46 (13.1)	2.81 (มาก)	.663	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปดผล)				2.65	0.65	ปานกลาง

หมายเหตุ แปดผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

4.2.7 การพึ่งพาตนเองด้านมีเหตุผล

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นพิจารณาแล้วว่าก่อนการยืมเงินมีกำลังพอที่จะคืนเงินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 2.88 รองลงมาประเด็นนियมการทำบุญ ให้ทาน อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.68 คือ ประเด็นทราบข้อมูลเกี่ยวกับทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร น้ำ พืช สัตว์ แร่ธาตุ และความหลากหลายทางชีวภาพ (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านมีเหตุผลของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านมีเหตุผล	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. ตระหนักถึงการแสวงหา ความรู้เพื่ออยู่รอด และ เพื่อการมีชีวิตที่ดีขึ้น	7 (2.0)	103 (29.3)	190 (54.0)	52 (14.8)	2.82 (มาก)	.698	ปานกลาง
2. รู้จักคิดไตร่ตรองใช้เหตุ และ ใช้ปัญญาในการคิดและทำ กิจกรรม	7 (2.0)	98 (27.8)	191 (54.3)	56 (15.9)	2.84 (มาก)	.702	ปานกลาง
3. มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ เลียนแบบเอาอย่างผู้อื่น อย่างไร้เหตุผล	8 (2.3)	102 (29.0)	188 (53.4)	54 (15.3)	2.82 (มาก)	.709	ปานกลาง
4. เป็นคนคิดได้ ตัดสินใจเป็น และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วย ความมั่นใจ สมเหตุสมผล และได้ผลงานดี	9 (2.6)	102 (29.0)	175 (49.7)	66 (18.8)	2.85 (มาก)	.747	ปานกลาง
5. นียมการทำบุญ ให้ทาน อุทิศ ส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ บรรพบุรุษผู้ล่วงลับอย่าง ต่อเนื่อง	9 (2.6)	98 (27.8)	175 (49.7)	70 (19.9)	2.87 (มาก)	.751	ปานกลาง
6. ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล ใช้ จ่ายเงินในสิ่งที่ไม่จำเป็น	8 (2.3)	102 (29.0)	17 (48.9)	70 (19.9)	2.86 (มาก)	.750	ปานกลาง

ตารางที่ 40 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านมีเหตุผลของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง
จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านมีเหตุผล	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
7. พิจารณาแล้วว่าก่อนการยืม เงินมีกำลังพอที่จะคืนเงิน	8 (2.3)	99 (128.1)	171 (48.6)	74 (21.0)	2.88 (มาก)	.750	ปานกลาง
8. ในการพัฒนาชีวิตให้ก้าวหน้า ต้องอยู่บนหลักการพึ่งตนเอง	8 (2.3)	104 (29.5)	171 (48.6)	69 (19.6)	2.86 (มาก)	.750	ปานกลาง
9. มีการอบรมหรือสั่งสอนให้ ความรู้แก่ผู้อื่น เช่น การใช้น้ำ อย่างประหยัด	8 (2.3)	105 (29.8)	170 (48.3)	69 (19.6)	2.85 (มาก)	.752	ปานกลาง
10. ในการซื้อสินค้าใดๆ เพราะ ความพอใจ หรือความหรรษา มากกว่าความคุ้มค่าและ คำนึงถึงประโยชน์	9 (2.6)	102 (29.0)	177 (50.3)	64 (18.2)	2.84 (มาก)	.742	ปานกลาง
11. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่าง คุ้มค่าและประหยัด	16 (4.5)	107 (30.4)	164 (46.6)	65 (18.5)	2.79 (มาก)	.792	ปานกลาง
12. มีการวางแผนใช้จ่ายเงินใน ชีวิตประจำวัน	16 (4.5)	113 (32.1)	163 (46.3)	60 (17.0)	2.76 (มาก)	.785	ปานกลาง
13. ยึดหลักประชาธิปไตยใน การทำงานร่วมกับผู้อื่น	16 (4.5)	113 (37.8)	163 (40.9)	60 (16.8)	2.70 (มาก)	.799	ปานกลาง
14. ลดหรือเลิกอบายมุขต่างๆ เพื่อตนเองหรือครอบครัว	7 (2.0)	113 (37.8)	163 (40.9)	60 (16.8)	2.70 (มาก)	.799	ปานกลาง
15. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับทุนของ ชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร น้ำ พืช สัตว์ แร่ธาตุ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ	7 (2.0)	140 (39.8)	162 (46.0)	43 (12.2)	2.68 (มาก)	.708	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.80	0.65	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง,
3.26-4.00 = มาก

4.2.8 การพึ่งพาตนเองด้านมีภูมิคุ้มกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นวางแผนระยะยาวที่เตรียมพร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.78 รองลงมา ประเด็นมีการสร้างวินัยในการออมเช่นการฝากเงินออมทรัพย์ และใช้เวลาว่างในการทำอาชีพเสริมเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.62 คือ ประเด็นทำนาไว้บริโภคโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านมีภูมิคุ้มกันของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านมีภูมิคุ้มกัน	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. ทำนาไว้บริโภค โดยใช้ปุ๋ย ธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและ ยาฆ่าแมลง	3 (0.9)	146 (41.5)	184 (52.3)	19 (5.4)	2.62 (มาก)	.601	ปานกลาง
2. สามารถลดปัญหาความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นได้อย่างสันติวิธี	3 (0.9)	129 (36.6)	199 (56.5)	21 (6.0)	2.68 (มาก)	.597	ปานกลาง
3. การสร้างครอบครัวให้อบอุ่น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเบื้องต้น	4 (1.1)	134 (38.1)	187 (53.1)	27 (7.7)	2.67 (มาก)	.630	ปานกลาง
4. หมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคงเที่ยง ธรรมและตั้งมั่นอยู่ในหลัก ศีลธรรมเป็นการเตรียม ความพร้อมให้กับตนเอง	7 (2.0)	120 (34.1)	189 (53.7)	36 (10.2)	2.72 (มาก)	.668	ปานกลาง
5. วางแผนระยะยาวที่เตรียม พร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่ คาดคิดถือว่าเป็นภูมิคุ้มกัน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	7 (2.0)	105 (29.8)	197 (56.0)	43 (12.2)	2.78 (มาก)	.674	ปานกลาง
6. มีการสร้างวินัยในการออม เช่น การฝากเงินออมทรัพย์	2 (0.6)	117 (33.2)	194 (55.1)	39 (11.1)	2.77 (มาก)	.643	ปานกลาง
7. ใช้เวลาว่างในการทำอาชีพ เสริมเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	2 (0.6)	140 (39.8)	174 (49.4)	36 (10.2)	2.69 (มาก)	.656	ปานกลาง
8. ดูแลหรือรักษาสถานที่สำคัญ ทางพุทธศาสนา	2 (0.6)	140 (39.4)	174 (49.4)	36 (10.2)	2.69 (มาก)	.652	ปานกลาง

ตารางที่ 41 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงต่อการพึ่งพาตนเองด้านมีภูมิคุ้มกันของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง
จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ประเด็นการพึ่งพาตนเอง ด้านมีภูมิคุ้มกัน	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
9. ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงใน การเลือกตั้งทุกประเภท	1 (0.3)	152 (43.2)	165 (46.9)	34 (9.7)	2.66 (มาก)	.652	ปานกลาง
10. ใช้จ่ายอย่างประหยัด ซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็น ก่อน	1 (0.3)	142 (40.3)	171 (48.6)	38 (10.8)	2.70 (มาก)	.658	ปานกลาง
11. ทำเกษตรผสมผสาน หรือปลูกหลากหลาย ชนิด	4 (1.1)	130 (36.9)	176 (50.0)	42 (11.9)	2.73 (มาก)	.679	ปานกลาง
12. ตรวจสอบสุขภาพหรือดูแล สุขภาพของตนและคน ในครอบครัวอย่าง สม่ำเสมอ	10 (2.8)	141 (40.1)	158 (44.9)	43 (12.2)	2.66 (มาก)	.725	ปานกลาง
13. การออมเงินให้กับ ตนเองหรือครอบครัว เป็นการวางแผนเมื่อมี ความจำเป็นหรือใช้จ่าย ยามฉุกเฉิน	11 (3.1)	127 (36.1)	161 (45.7)	53 (15.1)	2.73 (มาก)	.751	ปานกลาง
14. แปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อ ช่วยเพิ่มมูลค่า และ การถนอมอาหารจาก ผลผลิตจากธรรมชาติ	14 (4.0)	119 (33.8)	163 (46.3)	56 (15.9)	2.74 (มาก)	.769	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				3.10	0.79	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง,
3.26-4.00 = มาก

4.2.9 เจื่อนใจความรู้

จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ประเด็นที่มีข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินในระบบ และนอกระบบที่มีความถูกต้อง และชัดเจน, รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและดูแลสุขภาพ และมีวิธีรักษาพยาบาลเบื้องต้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 2.59 รองลงมาประเด็นเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการสืบทอดให้แก่คนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง และมีการป้องกันอันตรายจากสารเคมีในการทำกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.52 คือ ประเด็นรู้จักปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาดิน น้ำ ป่า มลพิษต่างๆ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจปรัชญาพอเพียงด้านเจื่อนใจความรู้ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจปรัชญาพอเพียงด้านเจื่อนใจความรู้การของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นเจื่อนใจความรู้	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1)	(2)	(3)	(4)			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชน	13 (3.4)	166 (47.2)	141 (40.3)	32 (9.1)	2.55 (มาก)	.706	ปานกลาง
2. เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการสืบทอดให้แก่คนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง	13 (3.4)	156 (44.6)	150 (42.9)	33 (9.1)	2.58 (มาก)	.704	ปานกลาง
3. มีข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินในระบบ และนอกระบบที่มีความถูกต้อง และชัดเจน	13 (3.4)	155 (44.0)	150 (42.6)	36 (9.9)	2.59 (มาก)	.714	ปานกลาง
4. รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ	10 (2.8)	157 (45.2)	150 (42.0)	35 (9.9)	2.59 (มาก)	.706	ปานกลาง
5. ตระหนักรู้ต่อประโยชน์ของป่าไม้ ป่าปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนตัว	13 (3.7)	161 (45.7)	144 (40.9)	34 (9.7)	2.57 (มาก)	.717	ปานกลาง
6. ดูแลสุขภาพและมีวิธีรักษาพยาบาลเบื้องต้น	17 (4.8)	155 (44.0)	134 (38.4)	46 (12.8)	2.59 (มาก)	.772	ปานกลาง

ตารางที่ 42 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้การของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
(ต่อ)

ประเด็นเงื่อนไขความรู้	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
7. มีการป้องกันอันตรายจากสารเคมีในการทำกิจกรรมต่างๆ	25 (5.1)	156 (44.6)	125 (37.5)	46 (12.8)	2.58 (มาก)	.777	ปานกลาง
8. มีการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านและไม่สิ้นสุด	26 (5.4)	156 (44.6)	145 (39.2)	25 (10.8)	2.55 (มาก)	.757	ปานกลาง
9. รู้จักปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาดิน น้ำ ป่า มลพิษต่างๆ	17 (4.5)	167 (47.7)	135 (38.6)	33 (9.1)	2.52 (มาก))	.724	ปานกลาง
10. ใช้สติในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล	14 (4.0)	156 (44.6)	149 (42.3)	33 (9.1)	2.57 (มาก)	.713	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.56	0.77	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

4.2.10 เงื่อนไขคุณธรรม

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่าประเด็นช่วยกำจัดขยะบริเวณบ้านของตนเอง และในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.64 รองลงมาประเด็นแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคนในครัวเรือน ด้วยปัญญา มีความกล้าหาญ และความอดทน และมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมการต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 2.63 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.53 คือ ประเด็นมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อิสระและสติปัญญาของตนเองอย่างสม่ำเสมอและประเด็นเสียสละเพื่อส่วนรวมและอาสาช่วยเหลือกิจกรรมส่วนร่วม (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้แนวคิดเศรษฐกิจ
ปรัชญาพอเพียงด้านเงื่อนไขคุณธรรมการของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ประเด็นเงื่อนไขคุณธรรม	ระดับการรับรู้				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.	เกณฑ์
	ไม่เคย ได้รับเลย	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	(1) จำนวน (ร้อยละ)	(2) จำนวน (ร้อยละ)	(3) จำนวน (ร้อยละ)	(4) จำนวน (ร้อยละ)			
1. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และสติปัญญาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	15 (4.3)	154 (43.8)	166 (47.2)	17 (4.8)	2.53 (มาก)	.658	ปานกลาง
2. เสียสละเพื่อส่วนรวมและอาสาช่วยเหลือกิจกรรมส่วนร่วม	14 (4.0)	153 (43.5)	170 (48.3)	15 (4.3)	2.53 (มาก)	.644	ปานกลาง
3. ครอบครัวยุติธรรมอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา มีเวลาพบปะพูดคุย	15 (4.3)	156 (44.3)	158 (44.9)	23 (6.5)	2.54 (มาก)	.683	ปานกลาง
4. ใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล	10 (2.8)	162 (46.0)	145 (41.2)	35 (9.9)	2.58 (มาก)	.707	ปานกลาง
5. มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวพอที่จะต่อต้านกับความไม่ถูกต้อง ความไม่เป็นธรรมต่างๆ อย่างเข้มแข็ง	11 (3.1)	161 (45.7)	148 (42.0)	32 (9.1)	2.57 (มาก)	.700	ปานกลาง
6. มีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อม	11 (3.1)	155 (44.0)	153 (43.5)	33 (9.4)	2.59 (มาก)	.702	ปานกลาง
7. แก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคนครัวเรือนด้วยปัญญา มีความกล้าหาญและอดทน	13 (3.7)	146 (41.5)	150 (42.6)	43 (12.2)	2.63 (มาก)	.743	ปานกลาง
8. มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมการต่างๆ	14 (4.0)	149 (42.3)	143 (40.6)	46 (13.1)	2.63 (มาก)	.759	ปานกลาง
9. ไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกประเภท	18 (5.1)	151 (42.9)	135 (38.4)	48 (13.6)	2.61 (มาก)	.758	ปานกลาง
10. ช่วยกำจัดขยะบริเวณบ้านของตนเองและในชุมชน	15 (4.3)	141 (40.1)	152 (43.2)	44 (12.5)	2.64 (มาก)	.753	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)				2.58	0.71	ปานกลาง

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 = น้อยที่สุด, 1.76-2.50 = น้อย, 2.51-3.25 = ปานกลาง, 3.26-4.00 = มาก

4.3 ทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

4.3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา กับปัจจัยทางด้านสังคม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ (Chi-square)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้ในการทดสอบเพื่อหาค่าสหสัมพันธ์ที่มีต่อการรับรู้แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการวิเคราะห์ไค-สแควร์ (Chi-square) มีทั้งหมด ตัวแปร ได้แก่ เพศ อาชีพหลัก อาชีพเสริม และระดับการศึกษามีผล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

เพศ	ระดับการรับรู้			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
ชาย	15 (10.0%)	82 (54.7%)	53 (35.3%)	150 (100.0%)	0.359	0.836
หญิง	23 (11.4%)	11.3 (55.9%)	66 (32.7%)	202 (100.0%)		
รวม	38 (10.8%)	195 (55.4%)	119 (33.8%)	352 (100.0%)		

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่า อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อาชีพหลักกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

อาชีพหลัก	ระดับการรับรู้			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
ทำสวนยางพารา	30 (9.9%)	164 (54.1%)	109 (36.0%)	303 (100.0%)	9.743	0.035*
ทำสวน	6 (17.1%)	25 (71.4%)	4 (11.4%)	35 (100.0%)		
อาชีพเกษตรอื่นๆ	2 (14.3%)	6 (42.9%)	6 (42.9%)	14 (100.0%)		
รวม	38 (10.8%)	195 (55.4%)	119 (33.8%)	352 (100.0%)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่า อาชีพเสริมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อาชีพเสริมกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

อาชีพเสริม	ระดับการรับรู้			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
ไม่มีอาชีพเสริม	11 (7.1%)	80 (51.6%)	64 (41.3%)	155 (100.0%)	8.814	0.012**
มีอาชีพเสริม	27 (13.7%)	115 (58.4%)	55 (27.9%)	197 (100.0%)		
รวม	38 (10.8%)	195 (55.4%)	119 (33.8%)	352 (100.0%)		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 (ตารางที่ 47)

ตารางที่ 47 การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษากับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ระดับการศึกษา	ระดับการรับรู้			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
ประถมศึกษา	20 (10.7%)	97 (51.9%)	70 (37.4%)	187 (100.0%)	8.714	0.009**
มัธยมศึกษา	9 (13.0%)	47 (68.1%)	13 (18.8%)	69 (100.0%)		
อื่นๆ	9 (13.0%)	47 (68.1%)	13 (18.8%)	69 (100.0%)		
รวม	38 (10.8%)	195 (55.4%)	119 (33.8%)	352 (100.0%)		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.3.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) พบว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัว ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทำการเกษตร การรับฟังข้อมูลข่าวสาร การเข้ารับการฝึกอบรม ลักษณะการถือครองที่ดิน รายจ่ายของครัวเรือน ทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 48)

ความหมายของตัวแปร

X_1	หมายถึง	อายุ
X_2	หมายถึง	ประสบการณ์ทำการเกษตร
X_3	หมายถึง	การรับฟังข้อมูลข่าวสาร
X_4	หมายถึง	การเข้ารับการฝึกอบรม
X_5	หมายถึง	ลักษณะการถือครองที่ดิน
X_6	หมายถึง	จำนวนแรงงาน
X_7	หมายถึง	รายได้ของครัวเรือน
X_8	หมายถึง	รายจ่ายของครัวเรือน
X_9	หมายถึง	การออมของครัวเรือน
X_{10}	หมายถึง	ภาระหนี้สิน
X_{11}	หมายถึง	ทัศนคติ
X_{12}	หมายถึง	ความรู้และความเข้าใจ
X_{13}	หมายถึง	การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูล
Y	หมายถึง	การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 48 การทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ใช้ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	Y
X ₁	1.00													
X ₂	.572 ^{***}	1.00												
X ₃	-.068	-.118 [*]	1.00											
X ₄	-.014	-.061	.491 ^{***}	1.00										
X ₅	.025	.094	-.035	.026	1.00									
X ₆	-.028	-.047	.112 [*]	.169 ^{**}	.095	1.00								
X ₇	.008	-.009	.006	-.045	.067	.107 [*]	1.00							
X ₈	.025	-.033	.110 [*]	.135 [*]	-.073	.140 ^{**}	.100	1.00						
X ₉	-.054	-.043	.067	-.049	.008	.059	.122 [*]	.203 ^{***}	1.00					
X ₁₀	-.076	-.027	.029	.052	.024	.042	.079	-.045	-.021	1.00				
X ₁₁	-.096	-.108 [*]	.173 ^{**}	.165 ^{**}	-.004	-.076	.085	-.042	.028	.103	1.00			
X ₁₂	-.065	.075	-.165 ^{**}	-.033	.040	-.047	-.011	-.128 [*]	-.045	.084	.091	1.00		
X ₁₃	-.007	.079	-.181 ^{**}	-.053	.108 [*]	-.009	-.013	-.128 [*]	-.161 ^{**}	.083	.050	.301 ^{***}	1.00	
Y	-.137 [*]	.106 [*]	.211 ^{***}	.154 ^{**}	.106 [*]	-.039	.008	-.183 ^{**}	-.035	.100	.130 [*]	.445 ^{***}	.401 ^{***}	1.00

หมายเหตุ * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4.3.2.1 อายุกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.137 เนื่องจากอายุที่มากขึ้นร่างกายก็มีความพร้อมที่จะเรียนรู้หรือรับรู้แนวคิดต่าง ๆ ทำให้สามารถที่จะเข้าใจและนำหลักการและแนวคิดต่างปรัชญาเศรษฐกิจมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและครอบครัวมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจินห์นิภา ชูใจ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม

4.3.2.2 ประสบการณ์ทำการเกษตรกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.106 ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่คนเรามีประสบการณ์การทำให้มีสติไตร่ตรองและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และส่งผลไปสู่การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีขึ้น

4.3.2.3 การรับฟังข้อมูลข่าวสารกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.211 ในการรับฟังข้อมูลข่าวสารนั้นมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทางเดียวกัน หากมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ดี เช่น โทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต ทำให้มีการรับฟังข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้นและส่งผลให้มีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา เตชะชั้นหมาก (2552) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน : ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากโทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด สอดคล้องกับจักรพันธ์ อินไสย (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนาหมื่นจังหวัดน่าน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรร้อยละ 94.3 ส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากการชมโทรทัศน์ ซึ่งชนิดสื่อที่เกษตรกรได้รับไม่มีผลต่อการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ สอดคล้องกับสันสกฤต มุณีโมไนย (2551) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 2.23 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ การอบรม/สัมมนาวิชาการ ตำราเรียน/หนังสือเรียน นิตยสาร/วารสาร ญาติพี่น้อง เพื่อน และครู/อาจารย์ ตามลำดับ ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 – 7 ครั้ง/สัปดาห์ และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า 7 ครั้ง/สัปดาห์

4.3.2.4 การเข้ารับการศึกษาอบรมกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.154 ทั้งนี้การเข้ารับการศึกษาอบรมจะทำให้มีความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับแนวความคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา เตชะชั้นหมาก (2552) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี พบว่า การเข้ารับการศึกษาอบรม/การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่ร้อยละ 27.3 เคย 2 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 23.6 เคย จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป สอดคล้องกับจักรพันธ์ อินไสย (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน เกษตรส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐต่างๆ 1-2 ครั้งต่อปี

4.3.2.5 ลักษณะการถือครองที่ดินกับการรับรู้แนวคิดมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.106 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีลักษณะการถือครองที่ดินสามารถที่จะประยุกต์การทำการเกษตรแบบพอเพียงได้และเห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถพบเห็นตัวอย่างการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรของพื้นที่อื่น ๆ ทำให้เมื่อมีการรับรู้เกิดขึ้นทำให้ส่งผลต่อการลงมือปฏิบัติได้โดยง่าย

4.3.2.6 รายจ่ายของครัวเรือนกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.183 เมื่อรายจ่ายของครัวเรือนมากขึ้นจำเป็นที่สมาชิกในครอบครัว ต้องมีการประหยัดดังนั้นหากมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องของกิจกรรมการทำบัญชีรายรับรายจ่ายทำให้สามารถวางแผนในการใช้จ่ายและลดส่วนที่ไม่จำเป็นลงได้

4.3.2.7 ทักษะคติกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.130 แนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียงนั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและคนรอบข้าง ดังนั้นทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการรับรู้แนวคิดและส่งผลไปสู่การปฏิบัติ

4.3.2.8 ความรู้และความเข้าใจกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.445 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันสกฤต มณีโมไนย (2551) ศึกษาความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 93.8 มีความรู้ และความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง (17-24 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน) สอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร ปทุมวัฒน์เวทย์ (2551) ศึกษาความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนตอบถูกมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป มีความรู้ และความเข้าใจด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเปรียบเทียบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป้าหมายการสร้างภูมิคุ้มกันในครัวเรือน การใช้ทฤษฎีใหม่สำหรับเกษตรกรตามแนวพระราชดำริ คิดเป็นร้อยละ 75.30, 69.00, 65.90, 50.90, และ 50.30 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์ (2552) ศึกษาการวัดความรู้และการประยุกต์

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกริก พบว่า นักศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลางจนถึงต่ำ โดยมีความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ในด้านภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี ด้านภาพรวมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้และด้านคุณธรรม ส่วนที่มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ คือ ด้านเหตุ และด้านความพอประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ศึกษาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 253 ราย (ร้อยละ 63.3) รองลงมาระดับความรู้ความเข้าใจต่ำ จำนวน 76 ราย (ร้อยละ 19.0) และระดับความรู้ความเข้าใจสูง จำนวน 71 ราย (ร้อยละ 17.8) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติมา ปาลกะเชนทร์ (2556) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอพนมจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

4.3.2.9 การมีส่วนร่วมกับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้วยค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.401 สอดคล้องกับงานวิจัยของภูสิทธิ์ ชันติกุล (2555) ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนในเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร ประชาชนมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ การร่วมทำบุญในวันสำคัญของศาสนาและบริจาคทุนทรัพย์ให้แก่ผู้ยากไร้ตนและครอบครัวบริจาคสิ่งของที่ไม่จำเป็นในการใช้ประโยชน์แล้วให้แก่ผู้อื่น (เช่น เครื่องใช้สอย หนังสือ วารสาร เป็นต้น) และเมื่อถึงกิจกรรมสำคัญทางศาสนาของทางวัดโบสถ์ ครอบครัวจะเข้าไปช่วยเหลือและร่วมทำงานกับผู้อื่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนเสมอและเมื่อมีโอกาสท่านให้คำแนะนำเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการดำรงชีพอย่างพอเพียงแก่สมาชิกในครอบครัวกลุ่มเพื่อนและญาติพี่น้องเสมอ ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนมีจิตใจที่ดีงามมีการทำบุญและบริจาคทรัพย์และสิ่งของที่ไม่จำเป็นให้แก่ผู้อื่นเป็นประจำ รวมถึงการช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือและที่สำคัญเมื่อมีโอกาสจะแนะนำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้อื่นเสมอ

4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรมี ดังนี้

มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเรียงตามลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ควรมีการอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 50.30 มีการรวมกลุ่มการประชุมหรืออบรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 24.85 รัฐบาลควรมีการส่งเสริมอาชีพเสริมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 12.43 ควรมีการสร้างกระบวนการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 7.69 และส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างทัศนคติที่ดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 4.73 (ตารางที่ 49)

ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรมีการอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร	85	50.30
2. รัฐบาลควรมีการส่งเสริมอาชีพเสริมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร	21	12.43
3. มีการรวมกลุ่ม การประชุมหรืออบรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น	42	24.85
4. ควรมีการสร้างกระบวนการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงภาครัฐ	13	7.69
5. ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างทัศนคติที่ดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8	4.73
รวม	169	100.00

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย เรื่อง การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร ศึกษาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง ใน 4 ตำบล 6 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลคลองหอยโข่ง หมู่ที่ 6 เก่าร้าง ตำบลคลองทล หมู่ที่ 7 ช่างแก้ว ตำบลโคกม่วง หมู่ที่ 2 ทุ่งนนท์ หมู่ที่ 6 พรุเตาะ และตำบลทุ่งลาน หมู่ที่ 4 ทุ่งควน หมู่ที่ 5 โคกพยอม รวมจำนวน 352 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและค่าไค-สแควร์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ข้อมูลด้านสังคม

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 57.4 ในขณะที่เพศชายคิดเป็นร้อยละ 42.6 มีอายุเฉลี่ย 45.18 ปี โดยมีช่วงอายุ 41 – 50 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.4 มีอาชีพหลักทำสวนยางพาราและสวนผลไม้มากที่สุด ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมคิดเป็นร้อยละ 44.0 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.1 มีประสบการณ์การทำเกษตร คือ 1 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.7 มีการเป็นสมาชิกกลุ่ม คือ ออมทรัพย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.7 มีการเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ การปลูกผักไว้กินเอง คิดเป็นร้อยละ 14.6 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.28 ซึ่งสื่อจากโทรทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.35 การฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94 ซึ่งการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อบรมการกรีดยางและการปลูกพืชร่วมยาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.14 การศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปลูกพืชร่วมยางพาราคิดเป็นร้อยละ 16.8

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีจำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด 11-10 ไร่ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.7 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.3 มีสวนยางพารา มีพื้นที่ 1 – 10 ไร่ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.1 ไม่มีที่สวนปาล์มน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 94.3 ไม่มีที่สวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 63.4 ไม่มีพื้นที่ทำนา คิดเป็นร้อยละ 80.1 ไม่มีที่อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 88.6 จำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 จำนวนแรงงานครัวเรือนในภาคการเกษตร 1 – 2 คนคิดเป็นร้อยละ 92.0 จำนวนแรงงานครัวเรือนนอกภาคการเกษตร 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 ไม่มีแรงงานจ้างคิดเป็นร้อยละ 76.7 รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ 100,001-500,000 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 48.6 รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรส่วนใหญ่ $\leq 100,000$ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 55.1 รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรส่วนใหญ่ $\leq 100,000$ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 44.0 รายจ่ายของครัวเรือนส่วนใหญ่ $\leq 100,000$ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 32.1 การออมของครัวเรือนส่วนใหญ่ $< 10,000$ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 57.7 มีภาระหนี้สินของครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ $\leq 10,000$ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 65.1

ข้อมูลด้านจิตวิทยา

ทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร พบว่า ประเด็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงาน และการดำรงชีวิตเพื่อความสุขที่ยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.15 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง

ความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มต้นที่ระดับชาติก่อนระดับบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.49 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประเด็นรู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.32 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 เมื่อพิจารณาตามรายข้อแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับน้อย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

ในการศึกษาข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ประกอบด้วย การพึ่งพาตนเอง 8 ด้าน 2 เงื่อนไข คือ การพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านสังคมการพึ่งตนเองด้านด้านจิตใจ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านความพอประมาณ การพึ่งตนเองด้านความมีเหตุผล การพึ่งตนเองด้านความมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไข

ความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม การพึ่งพาตนเองด้านภูมิคุ้มกันของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลามีการให้ความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}=3.01$, $S.D=0.79$) รองลงมา คือ การพึ่งพาตนเองด้านสังคม ($\bar{X}=2.91$, $S.D=1.37$) การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ ($\bar{X}=2.83$, $S.D=0.71$) การพึ่งพาตนเองด้านความมีเหตุผล ($\bar{X}=2.80$, $S.D=0.65$) การพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ ($\bar{X}=2.65$, $S.D=0.65$) การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=2.57$, $S.D=0.66$) การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=1.73$, $S.D=0.81$) และน้อยที่สุด คือ การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X}=1.75$, $S.D=0.89$) ส่วนในเรื่องของเงื่อนไขพบว่าเงื่อนไขคุณธรรมของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา มีการให้ความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}=2.58$, $S.D=0.71$) และเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X}=2.56$, $S.D=0.77$) ตามลำดับ ซึ่งแต่ละด้านมีผล ดังนี้

2.1 การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประเด็นมีการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครัวเรือน และเพื่อนบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนในโอกาสที่จำเป็น เช่น การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.92 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 การพึ่งพาตนเองด้านสังคม พบว่า ประเด็นมีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ทอดกฐิน ชักพระ ทำบุญเดือนสิบ สงกรานต์ เป็นต้น ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.37 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ พบว่า ประเด็นมีจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์ให้แก่สมาชิกในครัวเรือนและชุมชน เช่น ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.87 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี พบว่า ประเด็นมีวิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้อยู่ได้นานมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.00 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5 การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ประเด็นนำทรัพยากรธรรมชาติกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ยพืชสดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.82 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับน้อย

2.6 การพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ พบว่า ประเด็นไม่แข่งขันปลูกบ้านหลังใหญ่ๆ และซื้อรถคันใหญ่ และไม่อวดรวยกันด้วยวัตถุสิ่งของมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.81 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 เมื่อ 1.57 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง

2.7 การพึ่งพาตนเองด้านมีเหตุผล พบว่า ประเด็นพิจารณาแล้วว่าก่อนการยืมเงิน มีกำลังพอที่จะคืนเงินมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.88 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเองด้านมีเหตุผลอยู่ในระดับปานกลาง

2.8 การพึ่งพาตนเองด้านมีภูมิคุ้มกัน พบว่า ประเด็นวางแผนระยะยาวที่เตรียมพร้อม กับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.78 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านมีภูมิคุ้มกัน ระดับปานกลาง

2.9 เงื่อนไขความรู้ พบว่าประเด็นมีข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินในระบบ และนอกระบบ ที่มีความถูกต้อง และชัดเจน, รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการและดูแลสุขภาพและมีวิธีรักษาพยาบาลเบื้องต้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.59 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเองด้านเงื่อนไขความรู้ ระดับปานกลาง

2.10 เงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ประเด็นช่วยกำจัดขยะบริเวณบ้านของตนเองและในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.64 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการพึ่งพาตนเองด้านเงื่อนไขคุณธรรม ระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

3.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปร 9 ตัว มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

3.1.1 อายุ ประสบการณ์ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดิน และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.1.2 การเข้ารับการฝึกอบรม รายจ่ายของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.1.3 การรับฟังข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา กับปัจจัยทางด้านสังคม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) พบว่า ตัวแปรอาชีพหลัก และอาชีพเสริมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

3.1.2 อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.1.2 อาชีพเสริมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

4.1 ควรมีการอบรมหรือให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 50.30

4.2 ควรมีการรวมกลุ่ม การประชุมหรืออบรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 24.85

4.3 รัฐบาลควรมีการส่งเสริมอาชีพเสริมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 12.43

4.4 ควรมีการสร้างกระบวนการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 7.69

4.5 ควรส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างทัศนคติที่ดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 4.73

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง โดยในกลุ่มเกษตรกรที่มีความแตกต่างในด้านของปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์หนังสือพิมพ์ วิทยุ นิตยสาร/วารสารและอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร แบ่งการศึกษาออกเป็น 8 ด้าน 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านสังคม การพึ่งตนเองด้านจิตใจ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านความพอประมาณ การพึ่งตนเองด้านความมีเหตุผลและการพึ่งตนเองด้านความมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) **การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ** ควรจะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อให้มีเงินเก็บออม ซึ่งการออมนั้นเป็นการทำให้รับรู้รายรับและรายจ่ายสามารถทำให้สามารถวางแผนในการใช้จ่ายเงินได้อย่างรัดกุมมากขึ้น

2) **การพึ่งพาตนเองด้านสังคม** พบว่า ควรช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รู้จักผนึกกำลัง และมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงและแข็งแรง ควรมีวิธีการ

สร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือน และชุมชนอย่างมีเหตุผล เช่น การหาแนวทางการทำงาน และการอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขของชุมชน รณรงค์เรื่องอบายมุขต่างๆ อย่างจริงจัง

3) **การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ** พบว่า ควรมีน้ำใจหรือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตใจที่ดี ร่าเริง แจ่มใส เป็นมิตรกับผู้อื่น

4) **การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี** พบว่า รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง เพื่อสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง

5) **การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ** พบว่า รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุดและใช้ทรัพยากรในประเทศเพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป ในพื้นที่อำเภอคลองหอยโข่งมีวิธีการนำเอาสมุนไพรหรือวิธีการภูมิปัญญาชาวบ้าน มารักษาโรคภัยไข้เจ็บซึ่งเป็นการประหยัดค่ารักษาไปอีกทางหนึ่ง

6) **การพึ่งพาตนเองด้านความพอประมาณ** คือ ความพอดี ที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นๆ เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ เกษตรกรต้องมีการรู้จักประมาณตนในเรื่องการใช้จ่าย ควรรวมตัวกันคิดและทำกิจกรรมเพื่อลดภาระหนี้สินของคนในครัวเรือนหรือชุมชน

7) **การพึ่งพาตนเองด้านความมีเหตุผล** คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบเกษตรกรควรมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำ การเกษตรอย่างรอบคอบและมีความคุ้มค่ามากที่สุด เช่น การปลูกยางพาราร่วมกับการปลูกพืชไม้ผล เพื่อให้เกษตรกรสามารถได้รายได้จากทั้งสองทางทั้งจากยางพาราและจากไม้ผล

8) **การพึ่งพาตนเองด้านภูมิคุ้มกัน** คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลในพื้นที่ของอำเภอคลองหอยโข่งจังหวัดสงขลา มีการทำนาไว้บริโภค โดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ซึ่งในพื้นที่ของตำบลคลองหอยโข่งนั้นมีบางพื้นที่ที่ใช้ในการทำนาดังนั้นควรมีการส่งเสริมในการทำนา มาก ๆ ทำให้ครัวเรือนสามารถประหยัดและใช้เลี้ยงชีพได้อีกทางหนึ่งด้วย อีกทั้งยังเป็นการรับมือในสถานการณ์ที่ค่าครองชีพในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น

เงื่อนไข มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

9) **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติสำหรับเกษตรกรนั้น การหาความรู้เรื่องการเกษตรอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้การวางแผนในการทำเกษตรมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผลผลิตในภาคการเกษตรมากขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น

10) **เงื่อนไขคุณธรรม** ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความอดทน มีความพอเพียง ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่เงื่อนไขคุณธรรมควรมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมการต่างๆ ทำให้ชุมชนมีความเข้ม

แข็งและสามารถช่วยเหลือกันได้ยามเดือนร้อน นอกจากนี้การมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่องานที่ทำงานนั้นสำเร็จลงได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา พบว่ามีตัวแปรที่ส่งผลต่อการการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด 9 ตัวแปร ประกอบด้วย อายุ ประสบการณ์ทำการเกษตร การรับฟังข้อมูลข่าวสาร การเข้ารับการฝึกอบรม ลักษณะการถือครองที่ดิน รายจ่ายของครัวเรือน ทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจ และการมีส่วนร่วม และการช่วยเหลือเกื้อกูล ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำปัจจัยทั้ง 13 ตัวแปรไปศึกษาต่อว่าในพื้นที่อื่น ๆ ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของเกษตรกรหรือไม่ นอกจากนี้ควรมีการศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันยา สุวรรณแสง. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). *คู่มือประกอบการเรียนรู้ของเกษตรกร โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กุลวดี ล้อมทอง และวีระ ภัทรานนท์. (2550). *การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีบุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- กานดา เตชะขันหมาก. (2552). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน: ศึกษากรณีจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย*. สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. <http://www.reg.cum.ac.th/regresearch> (สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2557).
- เกษม วัฒนชัย และจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). *CSR ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่นส์.
- จรรยา ศิริรัตน์. (2557). *การดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง*. กรมการพัฒนาชุมชน. <http://www.kmcd.ecgates.com> (สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2557).
- จักรพันธ์ อินไสย. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จิณห์นิภา ชูใจ. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตอำเภอมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, กรุงเทพมหานคร.
- ชลิตา ลขิตาวงศ์. (2551). *พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. ค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ฐิติมา ปาลกะเชนทร์. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร.
- ณรัชชอร์ ศรีทอง. (2556). *แนวคิด หลักการ และการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

- ทิพย์สุดา หมั่นหาญ. (2552). *การรับรู้และดำเนินชีวิตแบบสังคมพอประมาณของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี*. รายงานการวิจัยบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, กรุงเทพมหานคร.
- ที่ว่าการอำเภอคลองหอยโข่ง. (2557). *ประวัติอำเภอ*. <http://www.khlonghoykhong-sk.go.th> (สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2557).
- นงลักษณ์ จารุวัฒน์. (2552). *สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม*. <http://www.ismed.or.th> (สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2557).
- นพพร เมธื่อนันต์กุล. (2549). *การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: กรณีศึกษาเกษตรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). *จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. เชียงใหม่: สำนักงานโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมัน.
- บุญธรรม กิจปริดาภิรุตติ. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- บุปผา พวงมาลี. (2542). *การรับรู้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลของรัฐเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2551). *สร้างพลังทีมงานตามหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประสาร ปทุมวัฒน์เวทย์. (2551). *ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประเวศ วะสี. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางการพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปานิสรา วัฒนรัตน์. (2550). *การเปิดรับชมความรู้ ทักษะและพฤติกรรมในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการโทรทัศน์ "ชีวิตที่พอเพียง": กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์. (2552). *การวัดความรู้และการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี*. โครงการวิจัย มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- ไพเราะ เลิศวิราม. (2550). *Sufficiency Economy เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: ไทยเดย์ ด็อทคอม.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2555). *เศรษฐกิจสังคมตามแนวพระราชดำริ*. เอกสารประกอบการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพมหานคร.
- มธุรส สว่างบำรุง. (2552). *จิตวิทยากับพฤติกรรมมนุษย์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- มนัส สุวรรณ. (2549). *การจัดการสิ่งแวดล้อม: หลักการและแนวคิด*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สโตร์.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- รัจรี นพเกตุ. (2540). *จิตวิทยาเพื่อการรับรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายประกิ.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ลีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วรงค์ จันทรร. (2554). *การจัดการภาครัฐตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศีลวัต ศรีสวัสดิ์. (2552). *ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิสำเนาในเขต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สันสกฤต มณีโมไนย. (2551). *ความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพมหานคร: CURSALAD PRAWA.
- _____. (2549). *การพัฒนาดัชนีชีวิตความอยู่เย็นเป็นสุข*. กรุงเทพมหานคร: CURSALAD PRAWA.
- _____. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). *จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุขสรรรค์ กันตะบุตร. (2550). *การศึกษาการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). *แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2557). *ตามรอยพระยุคลบาท ครูแห่งแผ่นดิน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสว เลี่ยมแก้ว. (2553). *การรับรู้*. <http://www.gotoknow.org> (สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2557).
- อุดมพร อมรรธรรม. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.
- Huffman, K. (2002). *Psychology in Action*. 6th ed. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Mowen, J. C. and Minor, M. (1998). *Consumer behavior*. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall.

Robbin, S. P. (2007). *Managing Today*. New Jersey: Prentice-Hall.

Schiffman, L. G. and Kanuk, L. L. (2004). *Consumer behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

โดย วลัยลักษณ์ บุชบงค์

หมายเลขแบบสอบถาม.....

วันสัมภาษณ์.....

ชื่อ-นามสกุลผู้สัมภาษณ์.....
ที่อยู่.....
โทรศัพท์.....

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการประกอบการทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เท่านั้น

2. ผู้ตรวจแบบสัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจและจิตวิทยาของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

หมายเหตุ	4 หมายถึง	เห็นด้วยมาก
	3 หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
	2 หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
	1 หมายถึง	ไม่เห็นด้วยเลย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร

ข้อมูลด้านสังคม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อาชีพหลัก

ทำสวนยางพารา

ทำสวน (ระบุ).....

ทำนา

ทำไร่ (ระบุ).....

เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....

ค้าขาย

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

อื่นๆ (ระบุ).....

5. อาชีพเสริม

ทำสวนยางพารา

ทำสวน (ระบุ).....

ทำนา

ทำไร่ (ระบุ).....

เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....

ค้าขาย

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

อื่นๆ (ระบุ).....

ไม่มีอาชีพเสริม

6. ระดับการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษาตอนต้น

ประถมศึกษาตอนปลาย

มัธยมต้น

มัธยมปลาย

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ (ระบุ)

7. ประสบการณ์การทำเกษตร.....ปี

8. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กลุ่มน้ำยางพารา.....

กลุ่มออมทรัพย์ (ระบุ)

กลุ่มสหกรณ์ (ระบุ)

กลุ่มร้านค้าชุมชน (ระบุ)

กลุ่มแม่บ้าน (ระบุ)

กลุ่มอาชีพ (ระบุ)

อื่นๆ (ระบุ)

9. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติตนที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทำบัญชีครัวเรือน

กิจกรรมลดรายจ่ายและสร้างรายได้

กิจกรรมการออมที่หลากหลาย

กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

หมั่นพิจารณาหาความรู้

เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

การทำเกษตรที่เน้นปลูกเพื่อกินเอง

การปลูกผักและข้าวที่ปลอดสารพิษ

การทำปุ๋ยชีวภาพ

ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

มีกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพ

รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

การดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน

- กิจกรรมแนะนำให้ผู้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

10. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทสื่อ	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยได้รับเลย
อิเล็กทรอนิกส์				
1. โทรทัศน์				
2. วิทยุ				
3. อินเทอร์เน็ต				
4. หอกระจายข่าว				
สื่อสิ่งพิมพ์				
1. หนังสือพิมพ์				
2. นิตยสาร/วารสาร				
3. แผ่นพับ				
4. ป้ายโฆษณา				
สื่อบุคคล				
1. นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ				
2. เพื่อนบ้าน/คนในชุมชน				
3. ผู้นำชุมชน				
4. วิทยากรในการประชุม				
5. กลุ่มต่างๆ ระบุ.....				

11. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

ประเด็นการฝึกอบรม	ระดับการเข้ารับการอบรม			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
11.1 ให้ความรู้เกษตรทฤษฎีใหม่				
11.2 การทำบัญชีครัวเรือน				
11.3 การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ				
11.4 การทำปุ๋ยพืชสด				
11.5 การทำถ่านไม้และน้ำส้มควันไม้				
11.6 การทำสบู่และน้ำยาเอนกประสงค์				
11.7 การรวมกลุ่มอาชีพ				
11.8 การฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายประชาชนบ้าน				
11.9 การมีจิตสำนึกของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
11.10 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด				
11.11 อบรมการกรีดยาง				

12. ท่านได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้อใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การทำเกษตรผสมผสาน
- การทำน้ำยาอเนกประสงค์
- การปลูกพืชร่วมยางพารา
- การทำปุ๋ยชีวภาพและสารไล่แมลง
- การทำน้ำมันไบโอดีเซล
- การเผาถ่านน้ำส้มควันไม้
- การเลี้ยงสัตว์และการผลิตอาหารสัตว์
- เทคนิคและวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการเกษตร
- ด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์
- วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง
- ศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพสมุนไพรในชุมชนเพื่อจำหน่าย

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

13. ลักษณะการถือครองที่ดิน

13.1 จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด..... ไร่

- สวนยางพารา.....ไร่
- สวนปาล์มน้ำมัน.....ไร่
- สวนผลไม้.....ไร่
- นา..... ไร่
- อื่นๆ (ระบุ)ไร่

14. แรงงาน

14.1 จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน

- จำนวนแรงงานในครัวเรือนในภาคเกษตร.....คน
- จำนวนแรงงานนอกครัวเรือนในภาคเกษตร.....คน

14.2 แรงงานจ้าง.....คน

15. รายได้ของครัวเรือน

15.1 รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ทำสวนยางพารา.....บาท/ปี
- ทำสวน.....บาท/ปี
- ทำนา.....บาท/ปี
- ทำไร่ (ระบุ).....บาท/ปี
- เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....บาท/ปี
- ประมง.....บาท/ปี
- อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

15.2 รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- รับราชการ.....บาท/ปี
- รับจ้าง.....บาท/ปี
- ค้าขาย.....บาท/ปี
- ลูกจ้างเอกชน.....บาท/ปี
- อื่นๆ (ระบุ)บาท/ปี

16. รายจ่ายของครัวเรือน.....บาท/ปี

17. การออมของครัวเรือน.....บาท/ปี

18. ปัจจุบันครัวเรือนของท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

 ไม่มี มี จำนวน.....บาท

ข้อมูลด้านจิตวิทยา

19. ทศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นคำถาม	ระดับทัศนคติ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
1. ควรน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตเพื่อความสุขที่ยั่งยืน				
2. การประกอบอาชีพที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความขยัน อดทน เป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง				
3. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไขความยากจนได้อย่างยั่งยืน				
4. เศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐาน คือ ความพึ่งตนเอง เกื้อกูลแบ่งปันช่วยเหลือและไม่เบียดเบียนคนอื่น				
5. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำให้คนในสังคมมีความสามัคคีกันมากขึ้น				
6. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถลดความขัดแย้งในสังคมได้				
7. การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจำทำให้ประชาชนในทุกกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น				
8. ปัจจุบันท่านดำรงชีวิตทั้งในด้านส่วนตัวและด้านหน้าที่การงานด้วยความมีสติปัญญา ความรอบคอบ ระมัดระวังอยู่เสมอ				
9. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราและครอบครัวเท่านั้น				
10. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการปฏิบัติตามที่พระเจ้าอยู่หัวได้ชี้แนะว่าไม่จำเป็นต้องใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต				
11. ประชาชนยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก				
12.. การเพิ่มพูนความรู้โดยการติดตามข่าวสารทำให้ท่านรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน				
13. การหมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคงเที่ยงธรรมและตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง				
14. การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน				
15. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เศรษฐกิจปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง				

20. ความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นคำถาม	ระดับความรู้และความเข้าใจ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
1. เศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มต้นที่ระดับชาติก่อนระดับบุคคล				
2. การอยู่อย่างพอกิน พอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง				
3. การประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ในหน้าที่การงานเป็นเงื่อนไขด้านคุณธรรม				
4. การจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือการจัดทำรายรับ-รายจ่าย เป็นการวางแผนที่ดีของตนเอง และครอบครัวต่อการดำรงชีวิตในอนาคต				
5. การรู้จักแสวงหาความรู้จากหลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร เป็นการสร้างรอบรู้ และรอบคอบก่อนการตัดสินใจในการกระทำ การใดๆ เป็นเงื่อนไขด้านความรู้				
6. การรู้จักประหยัด มีธรรมาภิบาลเป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ				
7. การประพฤติปฏิบัติตนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในชีวิตเสมอเป็นเงื่อนไขคุณธรรม				
8. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวทางในการดำรงชีวิตให้มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายอย่างพอมี พอกิน พอใช้				
9. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล				
10. สุขามีภรรยาดีส่วนตัวและมีรายได้พอที่จะใช้จ่ายอย่างไม่เดือนร้อน แต่จะอาศัยภรรยาดีของเพื่อนบ้านเดินทางไปทำงานอย่างเสมอ แสดงว่าสุภาพระหยัดตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
11. สุขชาติมีเงินเดือน 15,000 บาทต่อเดือน ไม่มีรายได้ทางอื่น แต่ตัดสินใจกู้เงินเพื่อซื้อรถเบนซ์รุ่นใหม่ล่าสุด เพื่อให้คนอื่นมองว่าตนมีฐานะ แสดงว่าสุชาติมีความคิดสอดคล้องกับหลักการพอประมาณ				
12. ปรกณความต้องการลงทุนเลี้ยงปลา จึงศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ แล้วจึงตัดสินใจลงทุน แสดงว่าปรกณมีความรอบคอบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง				
13. ปานวาดเวลาตัดสินใจลงทุนใดๆ จะใช้ความรอบคอบมากกว่า ความรอบรู้ แสดงว่าปานวาดมีความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				

21. การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกื้อกูลของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วมและความช่วยเหลือเกื้อกูล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
1. มีการเข้าร่วมกิจกรรมของเพื่อนบ้าน เช่น งานมงคลต่างๆ งานศพ ตลอดจนงานที่ราชการจัดขึ้น				
2. รู้จักรักสามัคคีไม่มีความแตกแยกกัน				
3. มีการแบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภค และสิ่งจำเป็นให้กับครัวเรือนที่ยากจนหรือทุกข์ยาก				
4. มีวิธีการช่วยเหลือตัวเอง และสมาชิกในชุมชนเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ				
5. ได้รับสวัสดิการชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน				
6. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนเสมอ				
7. ช่วยทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ				
8. มีความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อผู้อื่น				
9. มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมอารมณ์ของตนไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท				
10. รู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม				
11. การแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาพอเพียงให้ผู้อื่น				
12. ได้รับการสนับสนุนดูแลจากครัวเรือนที่ประสบความสำเร็จในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ครัวเรือนต้นแบบ)				
13. ช่วยกันดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ และผู้พิการ				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ				
1. มีการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครัวเรือนและเพื่อนบ้านที่ได้รับความเดือนร้อนในโอกาสที่จำเป็น เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต				
2. มีวิธีการลดรายจ่าย เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพศัตรูพืชไว้ใช้เอง				
3. มีวิธีการเพิ่มรายได้ เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร				
4. มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายสม่ำเสมอ				
5. มีการเก็บรักษาสผลผลิตทางการเกษตร โดยวิธีการทางธรรมชาติ และภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ไข่เค็ม น้ำปลา เครื่องแกง เป็นต้น				
6. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการรวมกลุ่มเพื่อสร้างหรือพัฒนาอาชีพเสริม เช่น กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มสตรีจักสาน				
7. มีการให้กู้ยืมเงินมาลงทุนทำการเกษตรให้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคาร ธ.ก.ส การกู้ยืมเงินจากกองทุนชุมชน เป็นต้น				
8. มีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อให้มีเงินเก็บออม				
9. มีการแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมมือกันวางแผนการประกอบอาชีพในชุมชน				
10. มีการรวมกลุ่มต่างๆ เพื่อจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อให้ได้ราคาที่ต้องการ				
การพึ่งตนเองด้านสังคม				
1. มีวิธีสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคี และความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน เช่น ประชุมปรึกษาหารือร่วมกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ				
2. มีวิธีการจัดสวัสดิการและทำกิจกรรมด้านสาธารณูปโภคและบริการต่างๆ เช่น การตั้งร้านค้าสหกรณ์ การกำจัดขยะ และการติดต่อสื่อสารต่างๆ เป็นต้น				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ				
3. มีวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือน และชุมชนอย่างมีเหตุผล เช่น การหาแนวทางการทำงาน และการอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขของชุมชน				
4. มีการพัฒนาร่วมมือร่วมใจหรือสละทรัพย์เพื่อการพัฒนา เช่น วัด โรงเรียน ถนน เป็นต้น				
5. ให้การศึกษาที่ดีและมีคุณภาพกับสมาชิกในครัวเรือน เช่น บุคคลในครอบครัวสอนวิธีการประกอบอาชีพให้ลูก การควบคุมบุตรหลานให้มีความประพฤติอยู่ในศีลธรรม เป็นต้น				
6. มีวิธีการอยู่ร่วมกันตามแบบประชาธิปไตย เช่น การเปิดโอกาสให้สมาชิกในครัวเรือนแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม เป็นต้น				
7. การใช้หลักความยุติธรรมในการแบ่งผลประโยชน์ เช่น การตัดสินใจโดยใช้หลักความถูกต้องไม่คำนึงถึงพวกพ้องของตนเอง เป็นต้น				
8. มีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ทอดกฐิน ชักพระ ทำบุญเดือนสิบ สงกรานต์ เป็นต้น				
9. เคารพกฎระเบียบของชุมชน เช่น ไม่เล่นการพนันภายในชุมชน				
10. ช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยไม่ให้เกิดความไม่สงบ				
การพึ่งตนเองด้านจิตใจ				
1. ควบคุมจิตใจไม่ให้ความฟุ้งเฟ้อจนเกิดหนี้สิน จนทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความเดือนร้อน เช่น เพื่อนบ้านซื้อรถใหม่จึงเกิดความต้องการที่จะซื้อตาม				
2. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจต่อสมาชิกในครัวเรือนและชุมชน เช่น แบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภคให้กับผู้อื่นหรือผู้ด้อยโอกาสกว่า				
3. ปลุกฝังสมาชิกในครัวเรือนหรือชุมชนให้ประพฤติตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต				
4. มีน้ำใจหรือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ				
5. สร้างความพอใจในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ พอมี พอกิน พอใช้อย่างเหมาะสม โดยใช้หลักการความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต				
6. ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายสมควรแก่ฐานะไม่ทะเยอทยานอยากได้ตามผู้อื่น				
7. มีจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์ให้แก่สมาชิกในครัวเรือนและชุมชน เช่น ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง				
8. ปลุกฝังและอบรมให้สมาชิกในครัวเรือน เช่น มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ				
9. อบรมให้สมาชิกในครัวเรือนหรือคนในชุมชนเคารพกฎหมายของบ้านเรือน				
10. มีจิตใจที่ดี ร่าเริง แจ่มใส เป็นมิตรกับผู้อื่น				
การพึ่งตนเองด้านด้านเทคโนโลยี				
1. มีวิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้อยู่ได้นาน โดยใช้วิธีทางธรรมชาติ และภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น การอบ แห่ อิ่ม การหมักดอง การกวน เป็นต้น				
2. ศึกษาเพิ่มพูนความรู้โดยการหาความรู้จากสื่อต่างๆ เช่น คู่มือ ทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต อย่างสม่ำเสมอ				
3. การกำจัดมลภาวะให้สะอาดถูกสุขอนามัย โดยการใช้สมุนไพรและภูมิปัญญาชาวบ้าน				
4. นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม ประหยัด และคุ้มค่าพอดีกับความต้องการ				
5. นำเอาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยมาใช้ในขั้นตอนการผลิตอย่างประหยัด และคุ้มค่า				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านด้านเทคโนโลยี				
9. มีวิธีการนำเอาสมุนไพรหรือวิธีการภูมิปัญญาชาวบ้านมารักษาโรคภัยไข้เจ็บ				
การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ				
3. มีการนำทรัพยากรธรรมชาติกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ย พืชสด เป็นต้น				
4. มีวิธีการบำรุงรักษาแหล่งอุปโภค บริโภคในครัวเรือนหรือชุมชน เช่น การจัดระบบการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด				
5. มีการบำรุงรักษาที่ดินทำกินให้มีความอุดมสมบูรณ์อยู่เสมอ โดยใช้วิธีทางธรรมชาติ				
6. มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้เกิดความยั่งยืน เช่น การลดใช้สารเคมีกับพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น				
7. ช่วยกันดูแล อนุรักษ์ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า เป็นต้น				
8. มีวิธีการปรับปรุงพื้นที่ว่างเปล่านำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า				
การพึ่งตนเองด้านความพอประมาณ				
1. รวมตัวกันคิดและทำกิจกรรมเพื่อลดภาวะหนี้สินของประชาชน				
2. การจัดงานประเพณี งานบุญในหมู่บ้านจัดแบบพอสมควร ไม่จัดใหญ่เกินไป จนทำให้สูญเสียงบประมาณการจัดงาน				
3. ประเพณี งานบุญในหมู่บ้าน ประชาชนไม่ดื่มสุราแบบหามรุ่งหามค่ำ เกินความพอดี				
4. ในการจัดงานบวช งานแต่งงาน และงานศพ ไม่มีความฟุ่มเฟือย สูญเสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป				
5. มีการจัดบัญชีรายรับ-รายจ่าย				
6. มีการวางแผนใช้เครื่องมือการเกษตรร่วมกัน เพื่อลดต้นทุนการผลิต				
7. มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ออมข้าว การแปรรูปวัตถุดิบในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าแบบวิสาหกิจชุมชน				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านความพอประมาณ				
8. ออมเงินให้เพียงพอก่อนใช้จ่าย เช่น ออม 1 ส่วนใช้ 3 ส่วน				
9. รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ				
10. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ				
11. ทำงานตามความสามารถของตนไม่ทำงานจนจนเกินกำลังจนเกิดโรคภัยไข้เจ็บ				
12. ไม่หลงใหลตามสื่อโฆษณาชวนเชื่อ หรือตามแฟชั่นจนใช้จ่ายเงินเกินฐานะ				
13. มีฐานะดีก็ไม่ควรถูกเหยียดหยามผู้อื่นหรือผู้ด้อยโอกาสกว่าตน				
14. พอใจในสิ่งที่ตนมี				
15. ไม่แข่งขันปลูกบ้านหลังใหญ่ๆ และซื้อรถคันใหญ่ และไม่อวดรวยกันด้วยวัตถุสิ่งของ				
การพึ่งตนเองด้านมีเหตุผล				
1. ตระหนักถึงการแสวงหาความรู้เพื่ออยู่รอด และเพื่อการมีชีวิตที่ดีขึ้น				
2. รู้จักคิดไตร่ตรองใช้เหตุผลและใช้ปัญญาในการคิดและทำกิจกรรม				
3. มีความมั่นใจในตนเองไม่เลียนแบบเอาอย่างผู้อื่นอย่างไร้เหตุผล				
4. เป็นคนคิดได้ ตัดสินใจเป็น และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความมั่นใจ สมเหตุสมผลและได้ผลงานดี				
5. นิยมการทำบุญ ให้ทาน อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับอย่างต่อเนื่อง				
6. ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล ไม่ใช้จ่ายเงินในสิ่งที่ไม่จำเป็น				
7. พิจารณาแล้วว่าก่อนการยืมเงินมีกำลังพอที่จะคืนเงิน				
8. ในการพัฒนาชีวิตให้ก้าวหน้าต้องอยู่บนหลักการพึ่งตนเอง				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านมีเหตุผล				
9. มีการอบรมหรือสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้อื่น เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด				
10. ในการซื้อสินค้าใดๆ เพราะความพอใจ หรือความหุหุหามากกว่าความคุ้มค่าและคำนึงถึงประโยชน์				
11. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างคุ้มค่าและประหยัด				
12. มีการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน				
13. ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น				
14. ลดหรือเลิกอบายมุขต่างๆ เพื่อตนเองหรือครอบครัว				
15. มีข้อมูลเกี่ยวกับทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร น้ำ พืช สัตว์ แร่ธาตุ และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น				
การพึ่งตนเองด้านมีภูมิคุ้มกัน				
1. ทำนาไว้บริโภคโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง				
2. สามารถลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างสันติวิธี				
3. การสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเบื้องต้น				
4. หมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคงเที่ยงธรรมและตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรม เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง				
5. วางแผนระยะยาวที่เตรียมพร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง				
6. มีการสร้างวินัยในการออมเช่นการฝากเงินออมทรัพย์				
7. ใช้เวลาว่างในการทำอาชีพเสริมเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง				
8. ดูแลหรือรักษาสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ศาสนาอื่นๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นศูนย์รวมจิตใจให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน				
9. ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกประเภท				
10. มีการรณรงค์ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง				
11. ใช้จ่ายอย่างประหยัดซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นก่อน				
12. ทำเกษตรผสมผสานหรือปลูกหลากหลายชนิด				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
การพึ่งตนเองด้านภูมิคุ้มกัน				
13. ตรวจสอบสุขภาพหรือดูแลสุขภาพของตนและคนในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ				
14. การออมเงินให้กับตนเองหรือครอบครัวเป็นการวางแผนเมื่อมีความจำเป็นหรือใช้จ่ายยามฉุกเฉิน				
15. แปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่า และการถนอมอาหารจากผลผลิตจากธรรมชาติ				
เงื่อนไขความรู้				
1. เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชน				
2. เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการสืบทอดให้แก่คนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง				
3. มีข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินในระบบ และนอกระบบที่มีความถูกต้อง และชัดเจน				
4. รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ				
5. ตระหนักรู้ต่อประโยชน์ของป่าไม้ ปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนตัว				
6. ดูแลสุขภาพและมีวิธีรักษาพยาบาลเบื้องต้น				
7. มีการป้องกันอันตรายจากสารเคมีในการทำกิจกรรมต่างๆ				
8. มีการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านและไม่สิ้นสุด				
9. รู้จักปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาดิน น้ำ ป่า มลพิษต่างๆ				
10. ใช้สติในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล				
เงื่อนไขคุณธรรม				
1. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และสติปัญญาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ				
2. เสียสละเพื่อส่วนรวมและอาสาช่วยเหลือกิจกรรมของส่วนรวม				
3. ครอบครัวอบอุ่นอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา มีเวลาพบปะพูดคุย				
4. ใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล				
5. มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวพอที่จะต่อต้านกับความไม่ถูกต้อง ความไม่เป็นธรรมต่างๆ อย่างเข้มแข็ง				
6. มีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อม				

ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วยเลย
เงื่อนไขคุณธรรม				
7. แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนหรือนอกชุมชนด้วยปัญญา มีความกล้าหาญ และความอดทน				
8. มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมการต่างๆ				
9. ไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกประเภท				
10. ช่วยกำจัดขยะบริเวณบ้านของตนเองและในชุมชน				

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในอนาคต

1. ด้านความพอประมาณ

.....

.....

2. ด้านมีเหตุผล

.....

.....

3. มีภูมิคุ้มกัน

.....

.....

4. เงื่อนไขความรู้

.....

.....

5. เงื่อนไขคุณธรรม

.....

.....

***** ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ*****

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์

1. การแสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบ Conbach's Alpha Coefficient

ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ เท่ากับ .918

Reliability Statistics		
	Conbach's Alpha	N of Items
1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของ	.881	67
2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ เกษตรกร	.937	97
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.918	179

โดยสามารถแยกการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้
เป็น 2 ตอน คือ

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร
2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร

ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ .881

Reliability Statistics	
Conbach's Alpha	N of Items
.921	97

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
1. สื่อจากโทรทัศน์	15.93	47.857	.441	.835
2. สื่อจากวิทยุ	16.67	46.437	.422	.838
3. สื่อจากอินเทอร์เน็ต	17.27	45.995	.522	.829
4. สื่อจากหอกระจายข่าว	16.83	45.109	.600	.823
5. หนังสือพิมพ์	16.60	48.455	.361	.840
6. นิตยสาร/วารสาร	17.50	47.500	.583	.827
7. แผ่นพับ	17.30	46.907	.595	.825
8. ป้ายโฆษณา	16.80	46.097	.544	.828
9. นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	16.60	43.283	.716	.814
10. เพื่อนบ้าน/คนในชุมชน	16.13	50.602	.319	.841
11. ผู้นำชุมชน	16.30	48.148	.430	.835
12. วิทยากรในการประชุม	16.53	46.533	.473	.833
13. กลุ่มต่างๆ ระบุ.....	17.93	48.823	.432	.835
14. ให้ความรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่	13.63	80.930	.839	.953
15. การทำบัญชีครัวเรือน	13.37	78.792	.803	.954
16. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	13.27	81.513	.669	.958
17. การทำปุ๋ยพืชสด	13.33	77.540	.842	.952
18. การทำถ่านไม้และน้ำส้มควันไม้	13.63	80.999	.769	.955

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
19. การทำสบู่และน้ำยาเอนกประสงค์	13.43	80.116	.765	.955
20. การรวมกลุ่มอาชีพ	13.57	83.909	.725	.956
21. การฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่าย ปราชญ์ชาวบ้าน	13.37	80.792	.800	.954
22. การมีจิตสำนึกของการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	13.10	76.990	.896	.950
23. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติใน ท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด	13.07	76.478	.928	.949
24. อบรมการกรีดยาง	13.23	79.082	.802	.954
25. ควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในการทำงานและ การดำรงชีวิตเพื่อความอยู่ที่ยั่งยืน	43.37	44.654	.634	.893
26. การประกอบอาชีพที่มีความซื่อสัตย์ สุจริตมีความขยัน อดทนเป็นพื้นฐาน สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	43.40	44.179	.697	.891
27. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไข ความยากจนได้อย่างยั่งยืน	43.47	43.085	.693	.890
28. เศรษฐกิจพอเพียงมีพื้นฐาน คือ ความพึ่งตนเอง เกื้อกูลแบ่งปัน ช่วยเหลือและไม่เบียดเบียนคนอื่น	43.47	43.085	.693	.890
29. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำให้คนใน สังคมมีความสามัคคีกันมากขึ้น	43.57	43.978	.641	.892
30. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถสามารถลด ความขัดแย้งในสังคมได้	43.53	42.671	.717	.889
31. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำรงชีวิตทำให้ ประชาชนในทุกระดับมีชีวิตที่ดีขึ้น	43.57	43.771	.586	.895

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร(ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
32. ปัจจุบันท่านดำรงชีวิตทั้งในด้านส่วนตัวและด้านหน้าที่การงานด้วยความมีสติปัญญา ความรอบคอบ ระมัดระวัง อยู่เสมอ	43.40	43.972	.669	.891
33. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราและครอบครัวเท่านั้น	43.57	46.185	.538	.896
34. การปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการปฏิบัติตามที่พระเจ้าอยู่หัวได้ชี้แนะว่าไม่จำเป็นต้องใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต	43.77	45.426	.566	.895
35. ประชาชนยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก	43.57	45.909	.572	.895
36. การเพิ่มพูนความรู้โดยการติดตามข่าวสารทำให้ท่านรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน	43.70	46.148	.529	.897
37. การหมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคงเที่ยงธรรม และตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง	43.80	45.131	.580	.895
38. การใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	43.93	47.375	.327	.904
39. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เศรษฐกิจปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง	43.70	47.941	.287	.905

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
40. เศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มต้นที่ระดับชาติก่อนระดับบุคคล	36.57	72.461	.475	.937
41. การอยู่อย่างพอกิน พอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง	36.53	72.878	.438	.938
42. การประกอบอาชีพด้วยความขยันอดทนในหน้าที่การงานเป็นเงื่อนไขด้านคุณธรรม	36.47	69.430	.626	.934
43. การจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือการจัดทำรายรับ-รายจ่าย เป็นการวางแผนที่ดีของตนเอง และครอบครัวต่อการดำรงชีวิตในอนาคต	36.50	70.466	.575	.935
44. การรู้จักแสวงหาความรู้จากหลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเป็นการสร้างรอบรู้ และรอบคอบก่อนการตัดสินใจในการกระทำการใดๆ เป็นเงื่อนไขด้านความรู้	36.57	70.185	.639	.934
45. การรู้จักประหยัด มีธยัสถ์เป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ	36.50	68.810	.671	.933
46. การประพฤติปฏิบัติตนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในชีวิตเสมอเป็นเงื่อนไขคุณธรรม	36.50	66.248	.780	.930
47. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวทางในการดำรงชีวิตให้มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายอย่างพอมี พอกิน พอใช้	36.60	66.248	.876	.927
48. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล	36.53	65.292	.860	.927

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร(ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
49. สุขาดีมีรถยนต์ส่วนตัวและมีรายได้พอที่จะใช้จ่ายอย่างไม่เดือนร้อน แต่จะอาศัยรถยนต์ของเพื่อนบ้านเดินทางไปทำงานอย่างเสมอ แสดงว่าสุขาดีประหยัดตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	36.53	64.533	.875	.927
50. สุขาดีมีเงินเดือน 15,000 บาทต่อเดือน ไม่มีรายได้ทางอื่น แต่ตัดสินใจกู้เงินเพื่อซื้อรถเบนซ์รุ่นใหม่ล่าสุด เพื่อให้คนอื่นมองว่าตนมีฐานะ แสดงว่าสุขาดีมีความคิดสอดคล้องกับหลักการพอประมาณ	36.53	64.533	.875	.927
51. ปกรณ์ความต้องการลงทุนเลี้ยงปลา จึงศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ แล้วจึงตัดสินใจลงทุน แสดงว่าปกรณ์มีความรอบคอบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	36.30	65.114	.776	.930
52. ปานวาดเวลาตัดสินใจลงทุนใดๆ จะใช้ความรอบคอบมากกว่าความรู้ แสดงว่าปานวาดมีความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	36.47	65.568	.736	.931
53. เศรษฐกิจพอเพียงจะเกี่ยวข้องกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงินทรัพย์สินกำไร	36.63	68.585	.520	.938
54. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม เพื่อเผชิญสถานการณ์ความไม่แน่นอนในอนาคต	36.63	69.757	.520	.938

1. ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยาของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
55. มีการเข้าร่วมกิจกรรมของเพื่อนบ้าน เช่น งานมงคลต่างๆ งานศพ ตลอดจนงานราชการที่จัดขึ้น	35.10	50.921	.527	.969
56. รู้จักรักสามัคคีไม่มีความแตกแยกกัน	34.87	49.706	.732	.965
57. มีการแบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภค และสิ่งจำเป็นให้กับครัวเรือนที่ยากจนหรือทุกข์ยาก	34.97	46.102	.878	.962
58. มีวิธีการช่วยเหลือตัวเอง และสมาชิกในชุมชนเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ	35.03	47.275	.845	.963
59. ได้รับสวัสดิการชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	34.93	47.375	.887	.962
60. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนเสมอ	34.87	46.189	.927	.961
61. ช่วยทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ	34.87	46.189	.927	.961
62. มีความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อผู้อื่น	34.80	46.510	.822	.963
63. มีความอดทน อดกลั้น ควบคุมอารมณ์ของตนไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท	34.80	46.510	.822	.963
64. รู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม	34.60	48.524	.800	.964
65. การแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาพอเพียงให้ผู้อื่น	34.63	48.723	.903	.962
66. ได้รับการสนับสนุนดูแลจากครัวเรือนที่ประสบความสำเร็จในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ครัวเรือนต้นแบบ)	34.63	48.585	.823	.963
67. ช่วยกันดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ และผู้พิการ	34.70	48.631	.734	.965

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร

ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ .912

Reliability Statistics	
Conbach's Alpha	N of Items
.912	97

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
1. มีการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในครัวเรือนและเพื่อนบ้านที่ได้รับ ความเดือนร้อนในโอกาสที่จำเป็น เช่น การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น	25.80	16.648	-.018	.831
2. มีวิธีการลดรายจ่าย เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ สารชีวภาพป้องกันศัตรูพืชไว้ใช้เอง การใช้สมุนไพรไล่แมลง เป็นต้น	25.80	16.648	-.018	.831
3. มีวิธีการเพิ่มรายได้ เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า การทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม เป็นต้น	25.90	15.610	.192	.815
4. มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายสม่ำเสมอ	25.97	14.999	.313	.804
5. มีการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรโดยวิธีการทางธรรมชาติและภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ไข่เค็ม น้ำปลา เครื่องแกง เป็นต้น	25.63	13.275	.646	.768
6. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการรวมกลุ่มเพื่อสร้างหรือพัฒนาอาชีพ เสริม เช่น กลุ่มแชมพูสมุนไพร กลุ่มสตรีจักสาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ไหมถักมือ	25.60	12.248	.783	.748

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
7. มีการให้กู้ยืมเงินมาลงทุนทำการเกษตรให้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคาร ธ.ก.ส การกู้ยืมเงินจากกองทุนชุมชน เป็นต้น	25.53	12.809	.724	.758
8. มีการวางแผนการใช้จ่ายเพื่อให้มีเงินเก็บออม	25.63	12.585	.682	.761
9. มีการแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมมือกันวางแผนการประกอบอาชีพในชุมชน	25.77	12.392	.691	.759
10. มีการรวมกลุ่มต่างๆ เพื่อจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อให้ได้ราคาที่ต้องการ	25.77	12.392	.691	.759
11. มีวิธีสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคี และความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน เช่น ประชุมปรึกษาหารือร่วมกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ	25.60	22.593	.752	.923
12. มีวิธีการจัดสวัสดิการและทำกิจกรรมด้านสาธารณูปโภคและบริการต่างๆ เช่น การตั้งร้านค้าสหกรณ์ การกำจัดขยะ และการติดต่อสื่อสารต่างๆ เป็นต้น	25.67	23.264	.733	.924
13. มีวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือน และชุมชนอย่างมีเหตุผล เช่น การหาแนวทางการทำงาน และการอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขของชุมชน	25.67	23.471	.765	.922
14. มีการพัฒนาร่วมมือร่วมใจหรือสละทรัพย์เพื่อการพัฒนา เช่น วัด โรงเรียน ถนน เป็นต้น	25.67	23.471	.765	.922

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
15. ให้การศึกษาที่ดีและมีคุณภาพกับสมาชิกในครัวเรือน เช่น บุคคลในครอบครัวสอนวิธีการประกอบอาชีพให้ลูก การควบคุมบุตรหลานให้มีความประพฤติดีอยู่ในศีลธรรม เป็นต้น	25.47	23.706	.786	.922
16. มีวิธีการอยู่ร่วมกันตามแบบประชาธิปไตย เช่น การเปิดโอกาสให้สมาชิกในครัวเรือนแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม เป็นต้น	25.40	22.041	.849	.918
17. การใช้หลักความยุติธรรมในการแบ่งผลประโยชน์ เช่น การตัดสินใจโดยใช้หลักความถูกต้องไม่คำนึงถึงพวกพ้องของตนเอง เป็นต้น	25.40	22.041	.849	.918
18. มีการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ทอดกฐิน ชักพระ ทำบุญเดือนสิบ สงกรานต์ เป็นต้น	25.33	22.368	.798	.921
19. เคารพกฎระเบียบของชุมชน เช่น ไม่เล่นการพนันภายในชุมชน	25.57	25.495	.526	.933
20. ช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยไม่ให้เกิดความไม่สงบ	25.53	25.982	.455	.936
21. ควบคุมจิตใจไม่ให้ความฟุ้งเฟ้อจนเกิดหนี้สิน จนทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เช่น เพื่อนบ้านซื้อรถใหม่จึงเกิดความต้องการที่จะซื้อตาม	24.00	20.966	.735	.920
22. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจต่อสมาชิกในครัวเรือนและชุมชน	24.07	19.926	.847	.914

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
23. ปลุกฝังสมาชิกในครัวเรือนให้ประพฤติ ตนเป็นคนซื่อสัตย์	24.07	19.926	.847	.914
24. น้ำใจหรือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ยอม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อ ผลประโยชน์ส่วนรวม	24.07	19.926	.847	.914
25. สร้างความพึงพอใจในสภาพชีวิต ความเป็นอยู่พอกอยู่ พอมี พอกิน พอใช้ อย่างเหมาะสมโดยใช้หลักการมีเหตุผล ในการดำเนินชีวิต	23.93	20.823	.793	.918
26. ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายสมควรแก่ ฐานะไม่ทะเยอทยานอยากได้ตามผู้อื่น	23.93	20.823	.793	.918
27. มีจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์ให้แก่ สมาชิกในครัวเรือนและชุมชน เช่น ไม่ ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง	23.83	21.040	.712	.921
28. ปลุกฝังและอบรมให้สมาชิกในครัวเรือน เช่น มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	23.73	19.375	.804	.916
29. อบรมให้สมาชิกในครัวเรือนหรือคนใน ชุมชนเคารพกฎหมายของบ้านเรือน	23.83	21.454	.459	.936
30. มีจิตใจที่ดี ร่าเริง แจ่มใส เป็นมิตรกับ ผู้อื่น	23.93	20.478	.545	.933
31. มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้กับการทำ การเกษตรได้อย่างเหมาะสม ประหยัด และคุ้มค่าพอดีกับความต้องการ	12.53	23.085	.713	.967
32. ศึกษาเพิ่มพูนความรู้โดยการหาความรู้ จากสื่อต่างๆ เช่น ดูโทรทัศน์ จาก อินเทอร์เน็ต อย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น	12.83	23.247	.822	.962

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
33. การกำจัดมลภาวะให้สะอาดถูก สุขอนามัย โดยการใช้สมุนไพรและ ภูมิปัญญาชาวบ้าน	12.90	22.852	.867	.960
34. มีวิธีการผลิตการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีว ภาพ เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	13.07	21.375	.950	.956
35. ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมตามความจำ เป็นให้พอเหมาะพอดีกับความต้องการ	12.93	22.133	.832	.962
36. มีวิธีการนำเอาสมุนไพรหรือวิธีการภูมิ ปัญญาชาวบ้านมารักษาโรคภัยไข้เจ็บ	12.90	22.300	.812	.963
37. มีการลดใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิต ทางการเกษตร เช่น การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด สารขับไล่แมลง เป็นต้น	12.47	33.706	.654	.959
38. มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า	12.57	32.047	.859	.951
39. มีการนำทรัพยากรธรรมชาติกลับมาใช้ ใหม่ เช่น การนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ย พืชสด เป็นต้น	12.57	32.461	.870	.951
40. มีวิธีการบำรุงรักษาแหล่งอุปโภค บริโภคในครัวเรือนหรือชุมชน เช่น การจัดระบบการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์ สูงสุด	12.57	32.461	.870	.951
41. มีการบำรุงรักษาที่ดินทำกินให้มี ความอุดมสมบูรณ์อยู่เสมอ โดยใช้วิธี ทางธรรมชาติ	12.57	32.461	.870	.951
42. มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญ ฉลาดให้เกิดความยั่งยืน เช่น การลดใช้ สารเคมีกับพืชผลทางการเกษตร	12.50	29.983	.865	.950

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
43. ช่วยกันดูแลอนุรักษ์ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม เช่น แม่น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า เป็นต้น	12.53	30.671	.825	.952
44. มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำกินทางการเกษตรให้เพียงพอกับความต้องการของครัวเรือน เช่น การแบ่งพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช เป็นต้น	12.57	30.254	.871	.950
45. รวมตัวกันคิดและทำกิจกรรมเพื่อลดภาระหนี้สินของประชาชน	34.47	23.292	.614	.866
46. ประเพณี งานบุญในหมู่บ้าน ประชาชนไม่ดื่มสุราแบบหามรุ่งหามค่ำ เกินความพอดี	34.33	23.540	.676	.862
47. ในการจัดงานบวช งานแต่งงาน และงานศพ ไม่มีความฟุ่มเฟือย สูญเสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป	34.30	23.597	.719	.859
48. มีการวางแผนใช้เครื่องมือการเกษตรร่วมกันเพื่อลดต้นทุนการผลิต	34.37	24.723	.696	.862
49. มีการรวมกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ออมข้าว การแปรรูปวัตถุดิบเพื่อเพิ่มมูลค่าแบบวิสาหกิจชุมชน	34.33	24.092	.805	.857
50. ออมเงินให้เพียงพอก่อนใช้จ่าย เช่น ออม 1 ส่วนใช้ 3 ส่วน	34.27	24.547	.690	.862
51. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ	34.23	26.530	.371	.876
52. ไม่หลงใหลตามสื่อโฆษณาชวนเชื่อ หรือตามแฟชั่นจนใช้จ่ายเงินเกินฐานะ	34.17	26.282	.417	.874
53. มีฐานะดีก็ไม่ควรถูกเหยียดหยามผู้อื่น หรือผู้ด้อยโอกาสกว่าตน	33.83	27.040	.304	.878
54. พอใจในสิ่งที่ตนมี	33.87	27.223	.248	.880

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
55. ไม่แข่งขันปลูกบ้านหลังใหญ่ๆ และซื้อรถคันใหญ่ และไม่อวดรวยกันด้วยวัตถุสิ่งของ	33.87	27.085	.231	.882
56. รู้จักคิดไตร่ตรองใช้เหตุผลและใช้ปัญหาในการคิดและทำกิจกรรม	42.10	51.817	.492	.909
57. เป็นคนคิดได้ ตัดสินใจเป็น และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความมั่นใจ สมเหตุสมผลและได้ผลงานดี	41.97	49.620	.640	.905
58. นิยมการทำบุญ ให้ทาน อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับอย่างต่อเนื่อง	41.83	50.213	.610	.906
59. ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลไม่ใช้จ่ายเงินในสิ่งที่ไม่จำเป็น	41.80	49.476	.627	.905
60. พิจารณาแล้วว่าก่อนการยืมเงินมีกำลังพอที่จะคืนเงิน	41.87	46.395	.818	.898
61. ในการพัฒนาชีวิตให้ก้าวหน้าต้องอยู่บนหลักการพึ่งตนเอง	41.80	46.579	.822	.898
62. ในการซื้อสินค้าใดๆ เพราะความพอใจหรือความหุรหามากกว่าความคุ้มค่าและคำนึงถึงประโยชน์	41.77	47.633	.807	.899
63. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างคุ้มค่าและประหยัด	42.20	46.510	.752	.900
64. ลดหรือเลิกอบายมุขต่างๆ เพื่อตนเองหรือครอบครัว	42.57	56.323	.024	.924
65. มีข้อมูลเกี่ยวกับทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร น้ำ พืช สัตว์ แร่ธาตุ และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น	42.57	56.116	.012	.921
66. ทำนาไว้บริโภคโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง	39.40	49.145	.742	.948

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
67. สามารถลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างสันติวิธี	39.07	49.168	.865	.944
68. การสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเบื้องต้น	39.07	49.168	.865	.944
69. หมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคงเที่ยงธรรมและตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรมเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง	39.03	48.999	.846	.945
70. วางแผนระยะยาวที่เตรียมพร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	38.90	52.300	.605	.951
71. มีการสร้างวินัยในการออมเช่นการฝากเงินออมทรัพย์	38.90	52.369	.663	.949
72. ใช้จ่ายอย่างประหยัดซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นก่อน	38.83	48.971	.861	.944
73. ทำเกษตรผสมผสานหรือปลูกหลากหลายชนิด	38.83	48.764	.825	.945
74. ตรวจสอบสุขภาพหรือดูแลสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ	39.00	51.034	.715	.948
75. การออมเงินให้กับตนเองหรือครอบครัวเป็นการวางแผนเมื่อมีความจำเป็นหรือใช้จ่ายยามฉุกเฉิน	38.93	50.823	.738	.948
76. แปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าและการถนอมอาหารจากผลผลิตจากธรรมชาติ	39.07	51.306	.553	.953
77. เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชน	21.53	16.602	.604	.823
78. เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการสืบทอดให้แก่คนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง	21.50	16.397	.639	.820
79. มีข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินในระบบ และนอกระบบที่มีความถูกต้องและชัดเจน	21.23	17.495	.316	.845

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
80. รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ	21.27	17.030	.407	.898
81. ตระหนักรู้ต่อประโยชน์ของป่าไม้ ปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนตัว	21.27	17.513	.355	.841
82. ดูแลสุขภาพและมีวิธีรักษาพยาบาลเบื้องต้น	21.53	14.533	.775	.801
83. มีการป้องกันอันตรายจากสารเคมีในการทำกิจกรรมต่างๆ	21.57	14.461	.745	.804
84. มีการเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านและไม่สิ้นสุด	21.50	14.879	.646	.815
85. รู้จักปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาดิน น้ำ ป่า มลพิษต่างๆ เป็นต้น	21.63	15.482	.578	.823
86. ใช้สติในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล	21.47	16.533	.355	.847
87. มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และสติปัญญาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	23.03	34.378	.753	.948
88. เสียสละเพื่อส่วนรวมและอาสาช่วยเหลือกิจกรรมของส่วนร่วม	22.97	34.861	.685	.951
89. ครอบคลุมอบอุ่นอยู่พร้อมหน้าพร้อมตามีเวลาพบปะพูดคุย	22.83	32.213	.847	.944
90. ใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล	21.47	16.533	.355	.847
91. มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวพอที่จะต่อต้านกับความไม่ถูกต้อง ความไม่เป็นธรรมต่างๆ อย่างเข้มแข็ง	23.03	34.378	.753	.948
92. มีความเพียรพยายามในการแก้ไข ปัญหา เช่น ปัญหานี้สิน ปัญหาคารขาดแคลนน้ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	22.97	34.861	.685	.951

2. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร (ต่อ)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Conbach's Alpha if Item Deleted
93. มีความเพียรพยายามในการแก้ไข ปัญหา เช่น ปัญหาหนี้สิน ปัญหา การขาดแคลนน้ำ และปัญหา สิ่งแวดล้อมเป็นต้น	22.83	35.040	.818	.945
94. แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนหรือ นอกชุมชนด้วยปัญญามีกล้าหาญและ ความอดทน	22.73	34.340	.861	.943
95. มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน การทำกิจกรรมการต่างๆ	22.77	34.116	.822	.945
96. ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งทุก ประเภท	22.80	33.890	.793	.946
97. ช่วยกำจัดขยะบริเวณบ้านของตนเอง และในชุมชน	22.77	33.289	.819	.945

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางสาววลัยลักษณ์ บุษบงค์	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5610620005	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีสำเร็จการศึกษา
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สัตวศาสตร์)	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2555

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

วลัยลักษณ์ บุษบงค์. 2560. การรับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ. ครั้งที่ 8 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 ณ อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้สิรินธร มหาวิทยาลัยพายัพ วิทยาเขตแม่คาว.